DYARYUSZ
TYGODNIOWY
SEYMU
GRODZIEŃSKIEGO

Roku 1784.

W WARSZAWIE.

w Drukarni Piotra Dufour Konsyliarza Nadwornego, Drukarza J. K. MCI. y Dyrektora Drukarni Korpusu Kadeckiego.

Co Sobota z rana znaydować ſię będzie kontynuacya tegoż Dyaryuſzu aż do końca Seymu. Arkuſz koſztować będzie groſzy 15 puł arkuſza groſzy 7½

DYARYUSZ TYGODNIOWY SEYMU 1784.

SESSYA I.

Dnia 4. Października.

Po zebraniu się J. WW. Senatorów, Miniſtrów y Posłów na Pokoie Zamkowe, Król Jmć z wszyſtkiemi licznie przytomnemi udał się do Kościoła po Jezuickiego na Mszą S. śpiewaną przez Jmci Xiędza Giedroycia Biſkupa Zmudzkiego, w pośrzód ktòrey miał Kazanie J. Xiądz Puzyna Kanonik Wileńſki w materyi o karności obyczaiów, dowodząc: że złe obyczaie psuią naylepsze Prawa, y że przy złych obyczaiach dobrych Praw ſtanowić nie można. Po ſkończonym nabożeńſtwie Król Jmć powróciwszy do Zamku wraz z Senatorami y Miniſtrami poszedł do Senatu, a Posłowie do Izby Poſelſkiey, gdzie, gdy Posłowie mieysca swoie zaſiedli; Jmć Pan Krasiń-

ſki Obożny W. Koronny Poſeł Drohicki, jako ſtarey Laſki Marſzałek, zagaił Seſſyą powitaniem Kollegów ſwoich. Oświadczył potym, iż na niektórych Poſłach znayduią ſię złożone u Laſki Proceſſa, do których czytania zabierał ſię. Odezwało ſię na to wielu Posłów z żądaniem: ażeby doniesienie Izbie o Proceſſach na Poſłach będących nie w przytomności Arbitrow czynione było, a Jmć Pan Marſzałek odpowiedział: iż roztrząśnienie legalności Proceſſów naſtąpi *ſemotis arbitris*, lecz doniesienie w przytomności tychże Arbitrów czynione bydź powinno, ażeby wiedziała Powſzechność, że Prawo to jeſt ściśle od nas zachowane. Donioſſzy Jmć Pan Marſzałek o Proceſſach, upraſzał Arbitrów o uſtąpienie, w ktorym to czaſie zwykłe podług Prawa Rugi odprawiały ſię. Po tych zakończonych rzeczony Jmć Pan Marſzałek ſtarey Laſki wezwawſzy Arbitrów, przyſtąpił do obrania Marſzałka Seymowego, y podał za Kandydata Jmci Pana Chomińſkiego Staroſtę, y Poſła Pińſkiego, na którego gdy po potróynym zapytaniu iednomyślna całey Izby naſtąpiła zgoda, zaproſzonym został nowy Marſzałek od ſtarego do obięcia Laſki, y wykonania przyſięgi zwykłey Marſzałkom Seymowym. Po tey

dopełnioney Jmć Pan Marszałek starey Laski powitał w Mowie swoiey nowo obranego Marszałka, Laskę mu oddał, y siebie Braterskim całey Izby polecił sercom. Nowo-obrany Marszałek odebrawszy Laskę, wyraził wdzięczność Izbie za danie mu takiego przewodnictwa, y wezwał do Sekretaryi Seymowey Jmci Pana Nielubowicza, który natychmiast wykonał przysięgę. Po tey odbytey delegował Jmć Pan Marszałek na dzień iutrzeyszy do Króla y Senatu z doniesieniem o zgodnie obranym Marszałku, J. WW. Posłów: z Prowincyi W. X. Litewskiego J. Panów Kurzenieckiego Pińskiego, Uniechowskiego Mińskiego, Jeleńskiego Mozyrskiego, Zyniewa Inflantskiego. Z Wielkopolskiey J. PP. Gajewskiego Kaliskiego, Wilkanowskiego Łęczyckiego, Bachmińskiego Płockiego, Szydłowskiego Nurskiego. Z Małopolskiey J. Panów Grodzickiego Krakowskiego, Kurzenieckiego Bielskiego, Stoińskiego Lubelskiego, Grocholskiego Bracławskiego, Posłów, y Sessyą solwował na dzień następuiący na godzinę dziesiątą.

SESSYA II.

Dnia 5. Paździiernika.

ZA przybyciem J. K. MCI *cum Senatu & Ministerio* do Izby Senatorſkiey, a Posłów do Izby Poſelſkiey, Jmć Pan Marſzałek Seymowy w zagaieniu Seſſyi upraſzał Delegowanych, ażeby udali ſię do Senatu z oznaymieniem Nayiaśnieyſzemu Panu y Senatowi o nowo obranym Marſzałku, po wyiściu których Jmć Pan Marſzałek nominował Oſoby do różnych Dykaſteryòw, a nayprzód do Konſtytucyi: *iako w Liśie*.

Po uczynionym doniesieniu Nayiaś: Panu y Senatowi przez Jmci Pana Kurzenieckiego Posła Pińſkiego o obraniu zgodnie Marſzałka, Delegowani do takowego doniesienia, u słyſzawſzy w daney przez Jmci Pana Podkanclerzego od Tronu odpowiedzi oświadczone ukontentowanie z obrania zgodnie Marſzałka, ucałowawſzy Rękę Królewſką, powrócili do Izby Poſelſkiey, gdzie Jmć Pan Kurzeniecki uczyniwſzy Izbie rapport o odprawioney do Senatu Delegacyi, winſzował nowo-obranemu Marſzałkowi ſtyru obrad publicznych. Rownie winſzował Jmć Pan Gieł-

gud Poseł Zmudzki, y prosił, aby Izba Poselska, gdy z zarzuconych sobie usprawiedliwiła się Processów, mogła bydź informowaną: ieżli takowemu Prawu usprawiedliwienia się z Processów, Senat y Ministrowie zadosyć uczynili? Na co Jmć Pan Marszałek powiedziawszy, iż takowego zapytania nie zaniedba, zaprosił nominowanych do examinowania Rady N. aby wykonali prysięgę, po czym nominował Osoby do examinowania Departamentu Woyskowego: *iako w Liście.*

Ci gdy wykonali przysięgę, nominował Jmć Pan Marszałek do examinowania Kommissyi Edukacyiney, Osoby: *iako w Liście.*

Po skończoney nominacyi J. P. Kiełczewski Poseł Poznański w zabranym głosie prosił Jmci Pana Marszałka Seymowego, aby, gdy Posłowie Wielkopolscy w Instrukcyi maią zalecone podziękowanie N. Panu za konferowaną Laskę Wielką Lit: Jmci Panu Gurowskiemu, a Laskę Nadwor: Koronną Jmci Panu Raczyńskiemu, a tego przez niewolność zabierania głosów w Izbie Senatorskiey dopełnić nie mogą: Imieniem tych Woiewództw złożył podziękowanie. Jegomość Pan Dobiecki Poseł Sundomirski prosił także Jmci Pana Marszałka, aby Imieniem Woiewodztwa tego złożył

u Tronu dziękczynienie za konferowaną Dostoyność Prymacyalną Xciu Jmci Poniatowskiemu, Marszałkowstwo W. Kor: Jmci Panu Mniszkowi, y różne Kasztalenie tegoż Wo-iewodztwa Osobnm, a zaś Jmci Pana Komarzewskiego Posła Rawskiego iako znaiomego z wierności Królowi, a z usług Narodowi, względom y łasce Króla polecił, wielu innych w tey materyi, iako y z winszowaniem Marszałkowi obięcia Laski, odzywało się Posłów. Jmć Pan Rzewuski Poseł Wołyński mówił: iż nie można na Jmci Pana Marszałka wkładać, aby sam ieden był tłomaczem wszystkich woli, lecz każdy z Posłów w mieyscu swoim przy czynieniu Relacyi z examinu różnych Dykasteryów, dziękować za konferowane Urzędy, y względom J. K. Mci Osoby będzie mógł rekommendować. Xiążę Radziwiłł Poseł Wileński Imieniem Generału swego y całey Prowincyi Lit: prosił, aby Jmci Pana Komarzewskiego znaiomego kraiowi z usług publicznych y Królowi Jm osobliwie tak w świeżo odbytey podroży, iako y w konwoiowaniu Wielkich Xiążąt Rossyiskich z honorem dla Narodu, tudzież, że iego staraniem drogi w Litwie zreparowane zostały, względom Nayiaśn: Pana polecić. Jmć Pan Załuski Poseł San-

domirſki proſił o zarekommendowanie względom J. K. Mci Jmci P. Dobieckiego Podkom: y Poſła Sandomirſkiego. Doniesiono Izbie, iż Delegowani od Króla Senatorowie to ieſt Jmć Panowie Chmara Woiewoda Mińſki, Szydłowſki Kaſztelan Zarnowſki, y Podolſki Kaſztelan Dobrzyńſki zbliżaią ſię, którzy wſzedłſzy do Izby Poſelſkiey, y pierwſze zaiąwſzy mieyſca; Jmć Pan Woiewoda Mińſki mówił: iż Król Jmć wraz z Senatem iak nayrychleyſzego czeka złączenia ſię, przytym powinſzował Laſki Jmci Panu Marſzałkowi. — Jmć Pan Kaſztelan Żarnowſki toż ſamo w ſwoim głoſie oświadczył. Po odeyściu Senatorów z Izby Poſelſkiey, ruſzyła ſię Izba Poſelſka do Senatu, gdzie z Stanem Rycerſkim przybywſzy, Jmć Pan Marſzałek zabrał głos, w którym Nayiś: Pana powitał, a Jmć Pan Podkanclerzy Lit: od Tronu odpowiadaiąc, przypomniał Stanom zgromadzonym Epochę oſtatniego w tym mieyſcu zerwanego Seymu, do pomyślnieyſzych zachęcał obrad, y wezwał Stan Rycerſki do pocałowania Ręki Królewſkiey, po czym ſolwował Seſſyą na dzień naſtępuiący na godzinę 10.

SESSYA III.

Dnia 6. Pazdziernika.

PO przybyciu J. K. Mci do Senatu, J. Pan Marszałek W. Litewski dał głos Jmci Panu Marszałkowi Seymowemu, który po zagaieniu Sessyi upraszał, aby Posłowie na przyzwoitych mieyscach zasiedli, *in ordine* czego Jmć Pan Sekretarz Seymowy czytał *Seriem* Posłów przez Województwa. Gdy dla zaięcia mieysc przez Arbitrów Posłowie umieścić się nie mogli, Jmć Pan Marszałek W. Litewski prosił Arbitrów na ustęp. Jmć Pan Rzewuski Poseł Wołyński mówił *interlocutorie*: iż gdy wielu z Arbitrów z dalekich stron przybyło (a między innemi z nayodleglevszych kraiów Godny Mąż Xiążę *de Nassau* obstawaiący przy wolności innego Narodu, a teraz pragnący z nami przyiść do równości) iedynie dla tego, aby byli świadkami obrad publicznych, y sentymentów każdego Posła, czego y Prawo samo im pozwala, szczupłość zaś mieysca osobliwie w Izbie Poselskiey Arbitrów bydź przytomnemi zabrania przeto, iż Posłóm czyni dla ciasności niewygodę; zaczym prosił Jmci Pana Marszałka W. Lite-

wſkiego, aby dla Arbitrów w Izbie Poſelſkiey mógł bydź zrobiony Balkon. Jmć Pan Ciecißzowſki Poſeł Liwſki proſił o mieyſce dla ſiebie przez Arbitrów zaięte, mówiąc, iż półgodźiny ſtoiąc, mieyſca doczekać ſię nie może. O co y inni Poſłowie przymawiali ſię. Gdy Arbitrowie opornie wychodzili z Izby na uſtęp; Jmć Pan Sufczyńſki Poſeł Inflantſki odezwał ſię, iż, ponieważ Prawo nie dozwala mówić Poſłowi, tylko z mieyſca, raczą przeto Ichmć Panowie Arbitrowie wyiść z mieyſc Poſłom wyznaczonych. Pomimo iednak uſtąpienia Arbitrów Jmć Pan Marſzałek W. Litewſki przyſtąpił do umieſzczenia Posłów podług porządku Województw, czytanego przez Jmć Pana Sekretarza Seymowego. Po umieſzczeniu Posłów, za danym ſobie głoſem od Laſki W. Litew: Jmć X. Połubińſki Sekretarz W. Lit: czytał Regeſtr Kandydatów do Rady z Senatu *&* *Miniſterio*, a Jmć Pan Sekretarz Seymowy z Stanu Rycerſkiego. Przeczytany Regeſtr Kandydatów do Rady rozdany zoſtał *ad deliberandum* każdemu z Seymuiących. Jmć Pan Podkanclerzy Litewſki nominował od Tronu Departamentów do Konſtytucyi, do examinowania różnych Dykaſteryów, y do rachowania kreſek,

którzy do każdey *respektive* czynności przysięgę wykonali. Jegomość Pan Marszałek Seymowy doniosł: iż po między kondycyami przy Regestrze Kandydatów przyłączonemi, w punkcie Nro 6tò. iest mylnie wydrukowane słowo: *mianowicie*, zamiast którego w stęplowanych Regestrach będzie położono: *to iest*.

Jmć Pan Podkanclerzy Lit: *in ordine* Elekcyi Konsyliarzów do Rady solwował od Tronu Sessyą na dzień następuiący na godznę 10.

SESSYA IV.

Dnia 7. Pazdziernika.

Po przyiściu Króla Jmci z Senatorami y Ministrami do Izby Senatorskiey, po danym sobie głosie przez Marszałka W. Litewskiego, Marszałek Seymowy zagaił Sessyą. Po zagaieniu zbliżyło się *Ministerium* do Tronu, gdzie Jmć Pan Zienkowicz Kasztelan Smoleński, iako Deputowany do examinu Rady dla niebytności wczoray na Sessyi dziś wykonał przysięgę. Wyniesiono potym Wazon na śrzodek Izby Senatorskiey do składania wotów na Konsyliarzów Rady, który otworzony został, a po okazaniu iako nic w nim

wewnątrz nie znayduie się, na trzy kłotki zamknięty, od których klucze, ieden Nayiaśnieyszemu Panu, drugi Marszałkowi W. Litewskiemu, a trzeci Marszałkowi Seymowemu oddane zostały, y wason na koniec Izby przeniesiony. Jmć Xiądz Turski Biskup Łucki Deputowany do examinowania Kommissyi Skarbu Litewskiego także dla niebytności na wczorayszey Sessyi wykonał przysięgę. Potym wszczęła się kwestya między Xiążętami Woiewodami Poznańskim y Wileńskim z okoliczności pierwszości mieysca w Senacie, co gdy zgodnie ułatwione bydź nie mogło; Król Jmć za poprzedzaiącym uderzeniem Laski przez Jmci Pana Marszałka W. Litewskiego, y oświadczeniem: iż Król Jmć mówić będzie, zaczął mówić: "Iż gdy
" Konstytucya uniowa Roku 1569. pagina
" 777. Vol: II. oznacza alternatę między
" Woiewodami Krakowskim y Poznańskim
" tylko, a po nich bez alternaty daie miey-
" sce Wileńskiemu, poślednieysze także Pra-
" wo R. 1768. Vol: VII. fol: 126. toż sa-
" mo powtarza co do słowa; należałoby prze-
" to dozwolić Xciu Woiewodzie Poznańskie-
" mu pierwszość mieysca na teraźnieyszym
" Seymie, dopoki nowe Prawo nie stanie,

" aby ilekroć Posłowie Wileńscy z Prawa
" poprzedzaią innych głosem na Seymach,
" tylekroć y Woiewoda Wileński poprze-
" dzał Woiewodów Krakowskiego y Poznań-
" skiego. Mówił daley Nayiaśnie: Pan w te
słowa: " Choćby komu tę materyą zdało
" się nie liczyć między nayważnieyszemi! Ja
" one usilnie skutecznemu zaradzeniu Prze-
" zacnych Stanów polecam, gdyż arcyważną
" do uprzątnienia bydź powinna każda rzęcz
" taka dla nas, która, iako y dziś doświad-
" czamy, tak y na przyszłych Seymach mo-
" że sprawować stratę ze wszystkich dla Oy-
" czyzny naydroższą, to iest stratę czasu.
" Spodziewam się po zacnych. a mnie tak
" dobrze znanych umysłach Xiążąt Woiewo-
" dów: Poznańskiego y Wileńskiego, iż chę-
" tnie przestaną na tey moiey propozycyi,
" ieżeli ona pozyska upodobane przychylenie
" się do niey Przezacnych Stanów, których
" skłonnego odgłosu teraz naybardziey żądam.

Tu się odezwała cała Izba: *zgoda.* Zaczym Xiążę Woiewoda Pozański mieysce pierwsze zasiadł, a Xiążę Woiewoda Wileński z Senatu wyszedł. Przystąpiono potym do wotowania na Konsyliarzów Rady, zaczęli dawać wota swoie Senatorowie y Ministrowie we-

zwani przez Marszałków Wielkich oboyga Narodów w ośmiu przygotowanych do tego mieyscach zakrytych. Regestra Kandydatów stęplem W. X. Lit: oznaczone rozdał Jmć X. Połubiński Sekretarz W. Lit: Senatorom y Ministrom, a Posłom. Jmć Pan Sekretarz Seymowy. Po odwotowaniu Senatorów y Ministrów, to iest Biskupów 6. Woiewodów 7. Kasztelanów 20. Ministrów 7. Wazon znowu na śrzodek Izby Senatorskiey wyniesiony, trzema pieczęciami, to iest: Nayiaśn: Pana, Jmi Pana Marszałka W. Litewskiego y Jmci Pana Marszałka Seymowego obwarowany pod straż milicyi Laski W. X. Litewskiego, w Izbie Senatorskiey oddany został, po czym przez Jmci Pana Podkanclerzego Litewskiego solwowana Sessya na dzień następuiący na godzinę 11.

SESSYA V.

Dnia 8. Pazdziernika.

Po przybyciu J. K. Mci do Senatu y zagaieniu Sessyi przez Jmci Pana Marszałka Seymowego wyniesiony został Wason z Regestrami na śrzodek Izby, po rozpieczętowa-

niu którego, y odnieſieniu na koniec Izby; Jmć Pan Marſzałek Seymowy wezwał Województwo Wileńſkie do wotowania na Konſyliarzów Rady. Jmć Pan Giedroyć Poſeł Brasławſki zabrał głos chcąc ſię przymówić *interlocutorié*, odezwało ſię natychmiaſt wielu z Posłów niedozwalaiących mówienia, iako iuż po rozpoczętym wotowaniu *in turno*. Gdy powtornie zabierał ſię do mowienia Jmć Pan Brasławſki; znowu wielu odezwało ſię Posłów z oppozycyą takowemu głoſowi, zaś Jmć Pan Moſzczyńſki Poſeł Inflantſki odpowiedział: że gdy iuż *turnus* zaczęty; pod żadnym pretextem mówić ſię nie godzi. Podobnie oświadczył Jmć Pan Zabiełło Poſeł Kowieńſki, y wielu innych. Po zaſpokoieniu ſię w takowych ſporach Izby, kontynuowało ſię wotowanie porządkiem aż do Województwa Inflantſkiego. Wotowało Posłów *in numero* 167. którym Jmć Xiądz Sekretarz W. Litewſki rozdawał Regeſtra. Po zakończeniu wotowania wynieſiony Wazon na śrzodek Izby, y tak, iak na dniu wczorayſzym trzema pieczęciami obwarowany, y pod ſtraż milicyi Laſki W. Lit: oddany zoſtał. Po czym J. Pan Podkanclerzy Litewſki od Tronu ſolwował Seſſyą na dzień naſtępuiący na godzinę 10.

DEPUTOWANI
DO KONSTYTUCYI
Z SENATU.

Przewiel: Giedroyc, *Biſkup Zmudzki.*
Wiel: Chmara, *Woiewoda Miński.*
Małachowſki, *Woiewoda Mazowiecki.*
Potocki, *Woiewoda Ruſki.*

Z STANU RYCERSKIEGO

Z PROWINCYI W. X. LITT:

Urodzeni
Xiążę Radziwiłł, *Podkomorzy W. Litt: Poſeł Wileński.*
Xiążę Sapieha, *Generał Artylleryi Lit: Poſeł Brzeſki Litewſki.*

Z PROWINCYI WIELKO-POLSKIEY.

Zakrzewſki, *Kaſztelanic Santocki Poſeł Ziemi Wſchowſkiey.*
Komarzewſki, *Generał przy Boku J. K. Mci, Poſeł Rawſki.*

Z PROWINCYI MAŁO-POLSKIEY.

Urodzeni

Granowſki, *Sekretarz W. Koron: Poſeł Lubelſki.*

Szydłowſki, *Staroſta i Poſeł Mielnicki.*

DO EXAMINOWANIA RADY NIEUSTAIĄCEY.

Z SENATU.

Przewiel: Wodzińſki, *Biſkup Smoleńſki.*

Wiel: Zienkowicz, *Kaſztelan Smoleńſki.*

Mycielſki, *Woiewoda Inowrocławſki.*

Ankwicz, *Kaſztelan Sandecki.*

Z STANU RYCERSKIEGO

Z PROWINCYI W. X. LITT:

Urodzeni

Xiąże Radziwiłł, *Podkomorzy W. Litt: Poſeł Wileńſki.*

Chrapowicki, *Staroſta i Poſeł Starodubowſki.*

Urodzeni.

Woyniłowicz, *Podkomorzy i Poseł Nowogrodzki.*

Jeleński, *Pisarz Ziemi: i Poseł Mozyrski.*

Z PROWINCYI WIELKOPOLSKIEY.

Wybicki, *Szambelan Poseł Kaliski*

Kretkowski, *Starosta Przedecki Poseł Brzeski Kuiawski.*

Kosiński, *Stolnik Zawskrzyński Poseł Płocki.*

Cieciszowski, *Sędzia Ziemski i Poseł Liwski.*

Z PROWINCYI MAŁOPOLSKIEY.

Dobrownicki, *Poseł Krakowski.*

Radoński, *Stolnik Chęciński Poseł Sandomirski.*

Kunicki, *Starosta Czulczycki Poseł Chełmski.*

Ustrzycki, *Poseł Wołyński.*

DO DEPARTAMENTU WOYSKOWEGO.

Z SENATU;

Wielmożni

Kossakowski, *Kasztelan Witebski.*

Oborski, *Kasztelan Ciechanowski.*

Szydłowski, *Kasztelan Zarnowski.*

Z STANU RYCERSKIEGO.

Z PROWINCYI W. X. LITT:

Urodzeni.

Deràés, *Podczaſzy i Poſeł Trocki.*
Zabiełło, *Poſeł Zmudzki.*
Kurzeniecki, *Chorąży i Poſeł Pińſki.*
Zawiſza, *Poſeł Mińſki.*

Z PROWINCYI WIELKOPOLSKIEY.

Moſzczeńſki, *Podczaſzy Brasławſki Poſeł Poznańſki.*
Gorzeńſki, *Poſeł Kaliſki.*
Mączyńſki, *Cześnik Łęczyczki Poſeł Sieradzki.*
Miodulſki, *Sędzia i Poſeł Dobrzyńſki*

Z PROWINCYI MAŁOPOLSKIEY.

Konarſki, *Pod-Pułkownik Artylleryi Koronney, Poſeł Krakowſki.*
Pininſki, *Stolnik Krzemieniecki Poſeł Wołyńſki.*
Kamieniecki, *Podczaſzy Latycz: Poſeł Brasławſki.*
Iwanicki, *Poſeł Czerniechowſki.*

DO KOMMISSYI SKARBU W. X. LIT:

Z SENATU.

Przewiel: Turſki, *Biſkup Łucki.*
Wiel: Billewicz, *Kaſztelan Mściſławſki.*
Sobolewſki, *Kaſztelan Warſzawſki.*
Potocki, *Woiewoda Ruſki.*

Z STANU RYCERSKIEGO.

Z PROWINCYI W. X. LITT:

Urodzeni.

Alexandrowicz, *Pułkownik Poſeł Lidzki.*
Giedroyć, *Vice-Brygadyer Poſeł Braſławſki.*
Popiel, *Staroſta Tuczapſki Poſeł Grodzieńſki.*
Szwykowſki, *Poſeł Słonimſki.*

Z PROWINCYI WIELKOPOLSKIEY.

Biernacki, *Woyſki Oſtrzeſzowſki Poſeł Sieradzki.*
Miączyńſki, *Staroſta Krzepicki Poſeł Wieluńſki.*
Drewnowſki, *Podczaſzy, Sędzia Grodzki i Poſeł Łomżyńſki.*
Lanckorońſki, *Staroſta i Poſeł Rawſki.*

Z PROWINCYI MAŁOPOLSKIEY.

Urodzeni.

Dembińſki, *Cześnik i Poſeł Krakowſki.*
Dembowſki, *Staroſta Jankowſki Poſeł Sandomirſki.*
Bierzyńſki, *Podkomorzy i Poſeł Kiiowſki.*
Kuſzel, *Stolnik Podlaſki Poſeł Drohicki.*

DO KOMMISSYI SKARBU KORON:

Z SENATU.

Przewiel: Garnyſz, *Biſkup Chełmſki.*
Wiel: Tyſzkiewicz, *Kaſztelan Zmudzki.*
Xiążę Auguſt Sułkowſki, *Woiewoda Poznańſki.*
Ożarowſki, *Kaſztelan Woynicki.*

Z STANU RYCERSKIEGO

Z PROWINCYI W. X. LITT:

Urodzeni.

Giełgud, *Poſeł Zmudzki.*
Suchodolſki, *Skarbny Litt: Poſeł Smoleńſki.*
Puzyna, *Szambelan Poſeł Starodubowſki.*
Korſak, *Staroſta Chmielańſki Poſeł Połocki.*

Z PROWINCYI WIELKOPOLSKIEY.

Urodzeni:

Mikorſki, *Piſarz Ziem: i Poſeł Kaliſki.*
Turſki, *Stolnik Szadkowſki Poſeł Sieradzki.*
Stokowſki, *Chorąży i Poſeł Łęczycki.*
Prażmowſki, *Sędzia Ziem: i Poſeł Czerſki.*

Z PROWINCYI MAŁOPOLSKIEY.

Linowſki, *Poſeł Krakowſki.*
Kicki, *Poſeł Lubelſki.*
Jeruzalſki, *Stolnik i Poſeł Bielſki.*
Miączyńſki, *General Inſpektor, Poſeł Czerniechowſki.*

DO KOMMISSYI EDUKACYI NARO:

Z SENATU.

Przewiel: Koſſakowſki, *Biſkup Inflantſki.*
Wiel: Szczyt, *Kaſztelan Brzeſki Litt:*
Sumińſki, *Kaſztelan Brzeſki Kuiawſki.*
Młocki, *Kaſztelan Wołyńſki.*

Z STANU RYCERSKIEGO

Z PROWINCYI W. X. LITT:

Urodzeni.

Wolmer, *Marſzałek i Poſeł Grodzieńſki.*
Matuſzewicz, *Poſeł Brzeſki Litt:*

Z PROWINCYI WIELKOPOLSKIEY.

Urodzeni:

Kiełczewſki, *Chorąży Kaliſki Poſeł Poznańſki.*

Kicińſki, *Poſeł Czerſki.*

Z PROWINCYI MAŁOPOLSKIEY.

Dobiecki, *Podkomorzy i Poſeł Sandomirſki.*

Granowſki, *Sekretarz W. Koronny Poſeł Lubelſki.*

SESSYA VI.

Dnia 9. Pazdziernika.

PO przybyciu J. K. MCI do Senatu Jmć Pan Marszałek Seymowy zagaiwszy Sessyą, nominował Osoby do examinowania kresek na Konsyliarzów Rady, to iest: z Prowincyi Litewskiey Ichmć Panow Straszewicza Upitskiego, Grabowskiego Wołkowyskiego. Z Prowincyi Wielkopolskiey Ichmć Panow Wierzchleyskiego Poznańskiego, Szydłowskiego Nurskiego. Z Prowincyi Małopolskiey Ichmć Panów Badeniego Krakowskiego, y Krasińskiego Drohickiego Posłów. Jmć P. Zaleski Poseł Mielnicki oświadczył: iż Jmć Pan Krasiński Obożny y Poseł Drohicki teraz tu nieprzytomny dla słabego zdrowia, od tey usługi wymawia się; a zatym na to mieysce sam Jmć Pan Zaleski Poseł Mielnicki Deputowanym został. Deputowani natychmiast przed Jmć Panem Marszałkiem Seymowym wykonali przysięgę. Wyniesiono Wazon na śrzodek Izby, po zapieczętowaniu którego Jmć Pan Marszałek Seymowy wezwał Woiewództwo Inflantskie y Czerniechowskie do kontynuacyi wotowania na Komi-

missarzow Rady. Po odwotowaniu Ichmć Panow Inflantskich y Czerniechowskich *in Nro* 10. Dany głos od Jmci Pana Marszałka W. Litewskiego Jmci X. Sekretarzowi Litewskiemu *in ordne* doniesienia, wiele wydał Regestrów stęplowanych do wotowania na Konsyliarzów Rady. Jmć Xiądz Sekretarz doniosł, iż rozdał Biskupom 6. Woiewodom 7. Kasztelanom 20 Ministrom 7. Posłom 217. Jmć Pan Marszałek W. Litewski wezwał Deputowanych ażeby do examinowania wotów przystąpili. Jmć Pan Giełgud Starosta Zmudzki pierwszy w kolei z Deputowanych w zabranym głosie dziękował J. K. Mci za konferowane sobie krzesło Starostwa Zmudzkiego, po czym przystąpił z Synami y Familią swoią do ucałowania Ręki Królewskiey. Nakoniec przystąpił z wraz innemi do examinowania wotów. Wyniesiony Wazon na środek Izby, z którego otworzonego wybierano Regestra po 10 pakami powiązane. Potym Jmć Pan Giełgud Starosta Zmudzki oświadczył, iż liczba Regestrów na Konsyliarzów Rady zgodna iest z doniesieniem o tychże Regestrach przez Jmci Xiędza Sekretarza Litewskiego uczynionym. Przystąpiono daley do przeglądania wotów, ieśli są dobrze pod-

kreślane, y do czytania onych przez Jmć P. Popiela Kasztelana Sandomirskiego. Z liczby Regestrów na tey Sessyi wziętych *in Nro.* 67. znalazło się nie dobrze podkreślonych *in Nro.* 13, *Pierwszy Regestr* zły był, że 37. Osób było podkreślonych. *Drugi.* że 5. podkreślono z *Małopolski*. *Trzeci.* że 7 Senatorów podkreślono z starey Rady. *Czwarty*, że iednego nie było Biskupa. *Piąty*, że 37. podkreślono Osób. *Szosty*, że 5. Senatorów z Litwy podkreślono. *Siodmy*, że nie podkreślono Ministra Podskarbiego. *Osmy*, że iednego z starey Rady nie podkreślono. *Dziewiąty*. że trzech tylko z Prowincyi Małopolskiey podkreślono: *Dziesiąty*. że 5. tylko z Małopolski podkreślono. *Jedenasty*. że nieumieszczony Prymas. *Dwunasty*. że pięciu Senatorów z starey Rady podkreślono. *Trzynasty*. że Hetmana nie podkreślono. Po przeczytaniu wszystkich na tey Sessyi wziętych wotów, Wazon trzema kłótkami, y trzema pieczęciami iak pierwey, obwarowany, y pod straż milicyi Laski wielkiey Litewskiey oddany został, a Sessyą solwowano na Poniedziałek na godzinę 10.

SESSYA VII.

Dnia 11. Pazdziernika.

GDY Nayiaśnieyſzy Pan przyſzedł do Senatu, y Jmć Marſzałek Seymowy zagaił Seſſyą; przyſtąpili Deputowani do kontynuacyi examinowania wotów na Konſyliarzów Rady. Po rozpieczętowaniu y otworzeniu Wazonu, wyięto Regeſtrów, y przeczytano na tey Seſſyi *in Nro* 80. między któremi znalazło ſię nie dobrze podkreślonych *in Nro* 14. to ieſt w porządku liczby złych Regeſtrów po przeſzłey Seſſyi, *czternaſty* Regeſtr zły dla tego, że było 37 Oſób podkreślonych. *Piętnaſty*, że nie podkreślono z dawney Rady, z ſtanu Rycerſkiego z Prowincyi Małopolſkiey żadnego. *Szeſnaſty*. że trzech tylko podkreślono z Litwy z ſtanu Rycerſkiego. *Siedmnaſty* że nie podkreślono z Sanu Rycerſkiego z dawney Rady, z Małopolſki żadnego. *Oſmnaſty*. że pięciu Senatorów z iedney Prowincyi podkreślono. *Dziewiętnaſty*. że tylko trzech Miniſtrów podkreślono. *Dwudzieſty*. że dwuch Miniſtrów nie podkreślono. *Dwudzieſty pierwſzy*. że tylko trzech Senatorów z iedney Prowincyi podkreślono. *Dwu-*

dziesty drugi. że iednego Ministra nie podkreślono. *Dwudziesty trzeci.* że ośmiu Senatorów z starey Rady podkreślono. *Dwudziesty czwarty.* że iednego nie podkreślono Senatora z Prowincyi Małopolskiey. *Dwudziesty piąty.* że pięciu Senatorów z Prowincyi Wielkopolskiey podkreślono. *Dwudziesty szosty.* że pięciu Senatorów z starey Rady podkreślono. *Dwudziesty siodmy.* że iednego nie dostaie Senatora z Prowincyi Litewskiey. Po zakończeniu rewidowania y czytania Regestrów wyiętych, Wazon iak pierwey, trzema kłotkami zamknięty, trzema pieczęciami obwarowany, y pod straż milicyi Laski Wielkiey Litewskiey oddany, a Sessya limitowana na dzień następuiący na godzinę 11. *præcise.*

KONDYCYE

Do wyboru Konsyliarzów.

1mo. AZEBY wszystkich Osób nie było więcey ani mniey podkreślonych, tylko 36.

2do. Aby między podkreślonemi znaydowała się trzecia część zasiadaiących w Radzie

przeszley w liczbie 12. to iest: sześciu *ex Senatu & Ministerio*, y sześciu *ex Equestri ordine*, w równey liczbie z każdey Prowincyi.

3tio. Senatorów y Ministrów tak z dawney Rády, iako y z Kandydatów bydź powinno 18. to iest: trzech Biskupów, między którými Prymas, że co dwa lata *ipso Jure* będzie zasiadał, wakuiąc drugie dwa, na teraźnieysze zasiada z Prawa. Dziewięciu zaś Senatorów Swieckich koniecznie bydź ma. Dwoch zaś Ministrów na mieyscu Senatorów obrać można: oprócz czterech Ministrów inszych, to iest: iednego z każdey Juryzdykcyi, których koniecznie obrać trzeba.

4to. Konsyliarzów z Stanu Rycerskiego tak z dawney Rady, iako y z Kandydatów bydź powinno 18. po sześciu z każdey Prowincyi, licząc w to Marszałka, którego Elekcya osobno.

5to. Dwóch iednego Imienia bydź nie może ze Stanu iednego, ale może bydź ieden *ex Senatu* lub *Ministerio* drugi z Stanu Rycerskiego.

6to. Zeby nie było trzech razem podkreślonych Dygnitarzów, tak Koronnych iak Litewskich, to iest Sekretarzów, Referendarzów y Pisarzów Wielkich, gdyż dwoch tylko z nich można obierać.

7mo. Xiążę Nominat Prymas lubo zaſiadał w Radzie dawney iako Biſkup Płocki, dziś iednak kładzie ſię między nowemi, bo iako Prymas na teraźnieyſzym Seymie z przepiſu Prawa obranym bydź powinien; a więc oprócz niego ſześciu, z Senatu & *ex Miniſterio*, z ſtarey Rady obrać należy, a iedynaſtu tylko, z nowych Kandydatów. Z Rycerſkiego zaś Stanu, ſzczęściu z dawnych Konſyliarzy, a dwunaſtu z Kandydatów nowych obrać należy.

SESSYA VIII.

Dnia *12. Pazdziernika.*

GDY Król Jmć przybył do Senatu, y Jmć Pan Marſzałek Seymowy zagaił Seſſyą; Deputowani do Kontynuacyi examinowania Wotów przyſtąpili. Po ſkończonym tychże Wotow obrachowaniu, Jmć Pan Gielgud Staroſta Zmudzki czytał, wiele na ktorego z Kandydatów było Wotów, y którzy *Pluralitate Votorum* za Konſyliarzów do Rady utrzymali ſię; tych *Series* naſtępującym porządkiem

czytana była:. —Osoby do Rady Nieustaiącey wybrano *Pluralitate Votorum* z dawney Rady z Senatu & *ex Ministerio. Z Prowincyi Wielkiego Xięstwa Litewskiego* Przewielebny Kossakowski Biskup Inflantski miał Wotów 123. —W. Tyszkiewicz Hetman Polny Litewski miał Wotów 164. — *Z Prowincyi Wielkopolskiey:* WW. Xiążę August Sułkowski Woiewoda Poznański Wotów 158. Mniszech Marszałek W. Koronny 159. — *Z Prowincyi Małopolskiey.* WW. Potocki Woiewoda Ruski 167. — Ożarowski Kasztelan Woynicki 168. — *Z dawney Rady z Stanu Rycerskiego z Prowincyi Litewskiey* UU. Zabiełło Łowczy Litewski 107. — Chrapowicki Generał 125. — *Z Prowincyi Wielkopolskiey* Miaskowski Starosta Gnieźnieński 81. Sokołowski Starosta Nieszawski 131. — *Z Prowincyi Małopolskiey* UU. Potocki exPodstoli Koronny 166. — Zielonka Podkomorzy Lwowski 161. — *Z nowych Kandydatów z Senatu & Ministerio z Prowincyi Litewskiey* WW. Ogiński Woiewoda Trocki Wotów 141. — Zyberg Woiewoda Brzeski Litewski 117. — Jeleński Kasztelan Nowogrodzki 92. — Billewicz Kasztelan Mścisławski 104. — *Z Prowincyi Wielkopolskiey*, Przewielebny Rybiński Bi-

ſkup Kuiawſki 131. — WW. Sumiński Kaſztelan Brzeſki Kuiawſki 152. — Sobolewſki Kaſztelan Warſzawſki 160. Oborſki Kaſztelan Ciechanowſki 159. — *Z Prowincyi Małopolſkiey* Navprzewieleb: Xiążę Nominat Prymas 169. WW. Popiel Kaſztelan Sandomirſki 174. — Michałowſki Podkanclerzy Koronny 167. — Koſſowſki Podſkarbi Nadworny Koronny 164. — *Z nowych Kandydatów z Stanu Rycerſkiego z Prowincyi Litewſkiey*, UU. Kazimierz Plater Staroſta Inflantſki 59. — Michał Straſzewicz Marſzałek Upitſki 84. — Kurzeniecki Chorąży Piński 70. — Piotr Mackiewicz Skarbnik Połocki 82. — *Z Prowincyi Wielkopolſkiey*, UU. Stanisław Bieliński Cześnik Koronny 108. — Felix Górſki Chorąży Warſzawſki 157. — Kazimierz Boleſz Stolnik Gnieźnieński 104. — Dierzbicki Staroſta Wartelſki 80. — *Z Prowincyi Małopolſkiey*, UU. Andrzey Dobiecki Podkomorzy Sandomirſki 87. — Radzicki Podkomorzy Zakroczymſki 87. — Antoni Firley Konarſki Podpułkownik Artylleryi Koronney 86. — Kazimierz Uſtrzycki Poſeł Wołyński 87. — Po przeczytaniu tym ſpoſobem, y ſpaleniu potym Regeſtrów wſzyſtkich na których wotowano, w obecności Deputowanych, Seſſya

ſolwowana na dzień naſtępuiący na godzinę 11. *in ordine* wykonania Przyſięgi przez Konſyliarzów nowo obranych, Tabella zaś Wotów w ſzczegulności każde zawieraiąca, y Regeſtr Nominowanych Konſyliarzów Rady Nieuſtaiącey podpiſany przez Deputowanych do liczby kreſek, oddane według zwyczaiu w ręce Jmci Pana Marſzałka Seymowego.

SESSYA IX.

Dnia 13. Pazdziernika.

Po przybyciu Nayiaśnieyſzego Pana do Senatu y zagaieniu Seſſyi przez Jmci P. Marſzałka W. Litewſkiego wzywał Konſyliarzów Rady przytomnych przez Prowincye do wykonania przyſięgi, po którey Jmć Xiądz Połubińſki Sekretarz Wielki Litewſki czytał Kandydatów na Marſzałka y Sekretarza Rady. Xże Sapieha Poſeł Brzeſki Lit: przymówił ſię *interlocutoreć* w te ſłowa: Gdy nie widziałem, ażeby wſzyſcy Konſyliarze obrani wykonali przyſięgę, a podług Prawa póty Konſyliarz nie ieſt aktualnym Konſyliarzem, dopóki nie wykona Przyſięgi; zaczym ci, którzy takowemu obowiązkowi zadoſyć nie uczynili, nie

mogą ſię mieścić w rzędzie Kandydatów na Marſzałka Rady, bo Prawo chce mieć obranego Marſzałka z liczby aktualnych Konſyliarzów. Jmć Pan Moſzczyńſki Poſeł Inflantſki odpowiedział: że w tey mierze trzebaby nowego Prawa, czy z przyſięgłych koniecznie, czy nie z przyſięgłych Konſyliarzów ma bydź obierany Marſzałek. Xiążę Sapieha znowu rzekł: "Prawo pozwala do ſześciu Niedziel Konſyliarzowi obranemu wſtrzymać wykonanie Przyſięgi, po ktorym czaſie upłynionym, ieżeliby nie wykonał przyſięgi; inny na iego mieyſce ma bydź obrany; więc gdyby z rzędu takowych Konſyliarzy miał bydź obrany Marſzałek, a w ſześciu Niedzielach nie przyſiągł, iużby nie był Marſzałek przez Stany Seymuiące obrany, a tak tracilibyśmy na naſzey Prerogatywie. —Jmć P. Marſzałek Seymowy oświadczył: "Gdy przyzwoita ieſt przezorność, iż Elekcya y wykonanie przyſięgi dopiero aktualnego ſtanowi Konſyliarza; zatym mam honor donieść: iż Jchmć Panowie Zabiełło y Plater nie wykonali ieſzcze przyſięgi. Kontynuował czytanie Kandydatów na Marſzałka y Sekretarza Rady, Jmć Xiądz Połubińſki Sekretarz Litewſki. Włożono Regeſtra w Wazon, y ten

na trzy kłótki zamknięto, potym zaczęto wotowanie, po którym ſkończonym naſtąpiło examinowanie kreſek y wotów. Po przeczytaniu y wyexaminowaniu wſzyſtkich wotów, Jmć Pan Giełgud Staroſta Zmudzki oświadczył, iż *pluralitate Votorum* obrany ieſt Marſzałkiem Rady Jmć Pan Chrapowicki Generał, maiący Wotów 175. A Sekretarzem teyże Rady Jmć Xiądz Naruſzewicz Piſarz W. Litewſki maiący Wotów 196. którzy natychmiaſt Rotą w Prawie przepiſaną wykonali przyſięgę. Jmć Pan Podkanclerzy Litewſki od Tronu oświadczył: iż Król Jmć dzień ranny iutrzeyſzy zoſtawuie wolny na Seſſye Prowincyalne dla obrania Sędziów Seymowych, a zatym ſolwował Seſſyą na popołudnie na dzień naſtępuiący na godzinę 5. *in ordine* wykonania przyſięgi przez Sędziów Seymowych maiących bydź obranych.

SESSYA X.

Dnia 14. Października.

PO przybyciu J. K. Mci do Senatu Jmć Pan Marſzałek Seymowy zagaiwſzy Seſſyą czytał *Seriem Sędziów* Seymowych na Pro-

wincyonalnych Sessyach obranych; Z *Woiewództwa Wileńskiego*, Giedroyć Podkomorzy y Poseł Wileński. Z *Woiewództwa Trockiego*, Dereas Poseł Trocki. Z *Woiewództwa Zmudzkiego*, Plater Poseł Zmudzki. Z *Woiewództwa Smoleńskiego*, Puzyna Poseł Starodubowski. Z *Woiewództwa Połockiego*, Korsak Poseł Polocki. Z *Woiewództwa Nowogrodzkiego*, Grabowski Poseł Wołkowyski. Z *Woiewództwa Brzeskiego Litewskiego*, Matuszewicz Poseł Brzeski Litewski. Z *Woiewództwa Mińskiego*, Wiszczyński Poseł Rzeczycki. Z *Woiewództwa Witebskiego*, Omulski Poseł Orszański. Z *Xi ztwa Inflantskiego*, Suszczyński Poseł Inflantski.

Z PROWINCYI WIELKOPOLSKIEY.

Z *Woiewodztwa Poznańskiego*, Małachowski Szambelan Poseł Poznański. Z *Woiewództwa Kaliskiego*, Rogaliński Poseł Kaliski. Z *Woiewództwa Gnieźnieńskiego*, Kraszewski Starosta Ulanowski Poseł Gnieźnieński. Z *Woiewództwa Sieradzkiego*, Chodakowski Poseł Wieluński. Z *Woiewództwa Łęczyckiego*, Stokowski Chorąży y Poseł Łęczycki. Z *Woiewództwa Brzeskiego Kuiawskiego*, Sokołowski

Staroſta Kowalſki. *Z Woiewództwa Inowrocławſkiego*, Wodzińſki Poſeł Inowrocławſki. *Z Woiewództwa Płockiego*, Bachmińſki Pułkownik Kawaleryi Narodowey Poſeł Płocki. *Z Xięztwa Mazowieckiego*, Nakwaſki Poſeł Wyſzogrodzki. *Z Woiewództwa Rawſkiego*, Ciechomſki Poſeł Goſtyńſki.

Z PROWINCYI MAŁOPOLSKIEY.

Z Woiewództwa Krakowſkiego: Bobrownicki Poſeł Krakowſki. *Z Woiewództwa Sandomirſkiego*, Rudzki Poſeł Sandomirſki. *Z Woiewództwa Kiiowſkiego*, Irlicz Poſeł Kiiowſki. *Z Woiewództwa Ruſkiego*, Boniecki Poſeł Chełmſki. *Z Woiewództwa Wołyńſkiego*, Puławſki Poſeł Wołyńſki. *Z Woiewództwa Podolſkiego*, Potocki Poſeł Podolſki. *Z Woiewództwa Lubelſkiego*. Stoińſki Poſeł Lubelſki *Z Woiewództwa Podlaſkiego*, Kuſzel Poſeł Drohicki. *Z Woiewodztwa Bracławſkiego*, Xiążę Czetwertyńſki Chorąży y Poſeł Bracławſki. *Z Woiewództwa Czerniechowſkiego*, Miączyńſki General Inſpektor Poſeł Czerniech: Ci wſzyſcy natychmiaſt przed Nayiaśnieyſzym Panem przepiſaną Rotą wykonali przyſięgę, wzywani przez Prowincye od Jmci P. *Mar-*

ſzałka Wielkiego Litewſkiego, y Seſsya ſolwowana na dzień naſtępuiący na godzinę 11. *præciſe.*

SESSYA XI.

Dnia 15. Pazdziernika.

PO przybyciu J. K. Mci do Senatu y zagaieniu Seſsyi przez Jmci Pana Marſzałka Seymowego, Jmć Pan Marſzałek W. Lit: dał głos Jmci X. Połubińſkiemu Sekretarzowi W. Litewſkiemu *in ordine* czytania Paktów Konwentów, po przeczytaniu których Jmć Pan Podkanclerzy Litewſki czytał Propozycye od Tronu w dziewięciu punktach zawarte. Przeczytano Kandydatów na Kommiſſarzów do Kommiſſyów Skarbowych oboyga Narodów, y Regeſtra do obierania y podkreślania onych rozdano. Jmć Xiądz Koſſakowſki Biſkup Inflantſki y Jmć Pan Zyberg Woiewoda Brzeſki Litewſki nowo obrani Konſyliarze Rady, tudzież Ichmć Panowie Kraſzewſki Gnieźnieńſki, y Boniecki Hełmſki Posłowie, Sędziami Seymowemi obrani, dla niebytności wczoray na Seſsyi, dziś przed Kró-

lem Jmcią wykonali przyſięgę. Jmć P. Marſzałek Seymowy zabrał głos, y donioſł Izbie; iż Ichmć Panowie Suchodolſki Poſeł Smoleńſki, Skirmunt Sędzia Ziemſki Pińſki, tudzież Ichmć Panowie Stoińſki Lubelſki, Xżę Czetwertyńſki Bracławſki, Boniecki Hełmſki Poſłowie, którzy podali ſię za Kandydatów do Kommiſſyów Skarbowych, zważaiąc wielką liczbę Konkurrentów do tych Magiſtratur, a niechcąc bydź innym do uſługi Obywatelſkiey na przeſzkodzie, od ſwoiey odſtępuią konkurrencyi. Nakoniec ſolwowana zoſtała Seſſya na dzień naſtępuiący na godzinę 11.

PROPOZYCYE
OD
TRONU J. K. MCI.
STANOM RZEPLTEY

Na Seym 1784. Zgromadzonym.

JM chętniey J. K. M. P. Nasz Miłościwy dogadzaiąc Prawu, i żądaniu Obywatelow tuteyszey przezacney Prowincyi, złożył ten pierwszy pod swym Panowaniem Seym w Wielkim Xięstwie Litewskim, tym sprawiedliwiey się też spodziewać powinien, że pomienionego trudu swego w tak dalekich i znacznych przenosinach nadgrodę, znaydzie w ochotnym przyłożeniu się Przezacnych Stanow Rzeczypospolitey, do tych zamiarow, ktorych skutku życzyć każe J.K.M. wrodzona miłość Jego ku Oyczyźnie, złączona z uwagą potrzeb i sytuacyi oneyże.

D

PROPOZYCYA PIERWSZA.

Inſzego celu mieć niemoże, nad ten, aby, co nieſzczęśliwym loſem oſtatniego Seymu w odkład poſzło, teraz przez zakwitowanie Kommiſſyi Skarbowych, i Edukacyiney, i Departamentu Woyſkowego, z rachunkow tak dwuletnich (iako iuż przez Examinatorow przeſzło-Seymowych approbowanych) dopełnionym zoſtało, a razem, żeby tychże Dykaſteryow na teraźnieyſzy Seym przygotowane rachunki roztrząśnione i zakwitowane także ſtały ſię, gdy (iako ſię ſpodziewac należy) za ſprawiedliwe będą uznane. A że nie uſkuteczniona w tey mierze czynność oſtatniego Seymu, zlewa ſię na teraźnieyſzy, i podwaia nieiako prace teraz Seymuiących, niech to ſamo będzie nauką, iak oſzczędnie i pilnie trzeba Nam używać tey małey liczby dni Obradom publicznym zoſtawioney. Więc i examen, i zaświadczenie Rady Nieuſtaiącey, że tą razą nieprzeſzkodzą czynnościom Seymowym, ſpodziewa ſię J. K. M.

PROPOZYCYA DRUGA.

Gdy IMPERATOROWA Jeymć rozmaitemi uſtawami ſwemi w upłynionym od oſtatniego Seymu Naſzego czaſie, dała nowe dowody przyiacielſkich chęci ſwoich dla pomyślności Naſzych, oſobliwie handlowych, ſłuſzna ieſt rzecz, abyśmy żądaniom Jey dogodzili, w potwierdzeniu Seymowym, Umowy między Nią a Xiążęciem Kurlandzkim zaſzłey, względem handlu Rygſkiego.

PROPOZYCYA TRZECIA.

Z tegoż powodu wdzięczności dla teyże Wielkiey MONARCHINI, i względu właſnego dobra wſpoł-Obywatelow Naſzych, oſobliwie na Ukrainie Naſzey mieſzkaiących przekłada przezacnym Stanom J.K. Mość przyzwoitość zniżenia ceł Naſzych, *ad & extra Regnum*, w ſtronie południowey, od czaſow Krola Jana III. do tych czas trwaiących. Uczyniemy przez to rzecz miłą przyiazney Sąſiadce Naſzey, a oraz Nam Samym pożyteczną, przez zachęcenie, i powiękſzenie handlu Naſzego.

PROPOZYCYA CZWARTA.

Powiękſzenie penſyi Marſzałkow Trybunalſkich ze ſkarbow, tudzież obmyślenie penſyi dla Deputatow Trybunalſkich w obydwu Narodach, rownie, iako i obmyślenie funduſzow na warty Grodzkie, tam oſobliwie, gdzie ſzczupłość, lub (iako iuż w niektorych) i zniſzczenie zupełne intrat Starościńſkich niedozwala Staroſtom tego koſztu, rownie, iako i na opatrzenie przyzwoite *Archivorum*, więzień i więźniow, tych mowię obiektow potrzebę tyle kroć przełożoną, iuż nieprzekłada, lecz tylko przypomina J.K. Mość Przezacnym Stanom; a że nierowność potrzeb w tey mierze w rożnych Woiewodztwach, Ziemiach, i Powiatach nierownych też na to wyciąga funduſzow, tych obmyślenie radzi J. K. M. Pzezacnym Stanom dozwolić upodobaniu, i uchwałom oſobnym każdego Woiewodztwa, Ziemi, lub Powiatu *per lauda* z referencyą potym do Rady Nieuſtaiącey.

PROPOZYCYA PIĄTA.

Gdy Proiekt Dekretow *executionis* w Koronie rozesłany po Seymikach, zdaie się że dość powszechną zyskał approbacyą, spodziewać się należy, że ten Proiekt, przemieni się w Prawo. A gdzie Grodzkie milicye uchwalonemi będą, *brachia Militaria* będą mogły bydź iuż z tychże Millicyi dodawane, aby mniey rozrywane odtąd było Woysko tak szczupłe Rzeczypospolitey, cywilną posługą.

PROPOZYCYA SZOSTA.

Gdy z okazyi werbunkow dla Woyska Rzeczypospolitey rożne Obywatelow skargi słyszeć się daią, J.K.Mość sądzi bydź potrzebnym zalecenie przezacnym Stanom, wynalezienia takowych sposobow, ktoremiby, Obywatelow troskliwość uspokoioną została, a oraz nieodbitey potrzebie dopełniania kompletow w Woysku dogodzonym było. Względem zaś funduszu Inwalidowego pomnożenia, spodziewa się J.K.Mość że powszechna bez trudności zaydzie zgoda.

PROPOZYCYA SIODMA.

Zacność krwi, i iuż okazana dla Narodu Naſzego życzliwość Xiążąt de Anhalt, i Naſſau, że Im do Indygenatu Polſkiego na teraźnieyſzym Seymie łatwy wſtęp otworzy, iak życzy, tak ſię ſpodziewa J. K. M. I że ſkłonnym umyſłem Stany Przezacne do Indygenatu i Nobilitacyi przyimą rekommendacye Departamentow za takiemi Ludźmi, ktorzy *in ſago & toga* aktualne, i iſtotne wyſługi uczynili Kraiowi.

PROPOZYCYA OSMA.

Zachodzące częſto ſkargi od obcych Dworow iakoby w przypadkach, w ktorych też Dwory obrazę *Juris Gentium* upatruią, forma rządow Naſzych nie dość śpieſzney Im dozwalała ſprawiedliwości doznawać; ſą powodem Nayiaśnieyſzemu Panu żądania: aby Przezacne Stany, obmyśliły dokładny ſpoſob, ktorymby takowe ſkargi zupełnie uchylonemi bydź mogły.

PROPOZYCYA DZIEWIĄTA.

Gdy doświadczenie pokazało potrzebę, pomnożenia liczby Senatorow w W. X. Litt: ofobliwie od czafu inftytucyi Rady Nieuftaiącey, rozumie J. K. M. że takowe pomnożenie od Przezacnych Stanow, chętnie dozwolonym będzie.

Zważaiąc ktotką trwałość czafu Obradom Seymowym zoftawionego, liczby propozycyi J.K.Mość pomnażać niechce, lecz i w tych iako we wfzyftkich zachodach, i ftaraniach fwoich nieuftannych, fzukaiąc tych użyteczności Publicznych ktore nayłatwieyfzemi i nayprzyzwoitfzemi według czafu bydź fię zdaią, obiecuie fobie J. K. M. doznawać powolności umyflow i ferc wdzięcznych Obywatelfkich; Władanie nad fercami przekładaiąc J.K.Mość P. Nafz Miłościwy nad wfzelkie inne zyfki, i ukontentowania.

SESSYA XII.

Dnia 16. Pazdziernika.

GDY Król Jmć przybył do Senatu Jmć Pan Marszałek Seymowy zagaiwszy Sessyą, uczynił ostrzeżenie względem Regestru Kandydatów na Kommissarzów do Kommissyów oboyga Narodów, to iest: iż Ichmć Panowie Wilga Woiewoda Czerniechowski, y Sierakowski Kasztelan Płocki, aktualni teraz Marszałkowie Trybunalscy, obierani za Kommissarzów bydź nie mogą. Ze Jmć Pan Kuszelewski Poseł Wiłkomirski sam od Kandydacyi odstępuie. Po zamknięciu Wazonu trzema kłotkami, przystąpiono do wotowania na Kommissarzów Skarbowych oboyga Narodów. Po zakończonym przez Senatorów, Ministrów y Posłów wotowaniu, Jmć Pan Marszałek W. Litewski uczynił ostrzeżenie, iż Jmć Xiądz Biskup Zmudzki dla słabości zdrowia dziś niewotuiący, w przyszły Poniedziałek chce tego dopełnić, takoweż ostrzeżenie względem Jmć Pana Zabiełła Posła Kowieńskiego dziś niewotuiącego uczynił Jmć Pan Marszałek Seymowy. Wazon został za-

pieczętowany y pod ſtraż milicyi Laſki W. Litewſkiey oddany. Potym ſolwowana Seſſya na Poniedziałek na godzinę 11.

SESSYA XIII.

Dnia 18 Pazdziernika.

PO przybyciu J. K. Mci do Senatu y zagaieniu Seſſyi przez Jmci Pana Marſzałka Seymowego, Jmć Pan Michalczewſki Poſeł Krakowſki zabrał głos przymawiaiąc ſię *interlocutorie* z powodu wydrukowanego Tytułu Xiążęcego Jmci Xiędzu Biſkupowi Zmudzkiemu Giedroyciowi, Deputowanemu do Konſtytucyi, w ten ſpoſób: " Gdy omyłka popełniona w druku względem Jmci Pana Giełguda Poſła Zmudzkiego podaiącego ſię za Kandydata do Kommiſſyi Skar: Litewſkiey uczyniła Jmci Pana Marſzałka Seymowego troſkliwym o poprawienie oney; żądam, aby y druga (iak rozumiem) druku omyłka, w przydaniu Tytułu Xiążęcego Jmci Xiędzu Biſkupowi Zmudzkiemu poprawioną była, gdyż Tytuł takowy, czyniący różnicę między równością obywatelſką, od nikogo innego, iak tyl-

ko od Stanów Seymuiących nadany bydź może. Przystąpiono do rozpieczętowania Wazonu, po czym Jmć Pan Marszałek Seymowy wezwał Jmci Pana Zabiełła Posła Kowieńskiego niewotuiącego dla słabości zdrowia na dniu onegdayszym, do wotowania na Kommissarzów Skarbowych oboyga Narodów. Po odwotowaniu Jmci Pana Kowieńskiego Jmć Pan Podkanclerzy Litewski od Tronu, Senatorów, a Jmć Pan Marszałek Seymowy z koła Rycerskiego wezwał do examinowania wotów tych samych, którzy examinowali Wota na Kommissarzów Rady. Gdy Deputowani przystąpili do otworzenia Wazonu; wszczęła się kwestya między wielu Posłami, a mianowicie między Xsiem Czetwertyńskim, Posłem Czerniechow: y Jmcią P. Giedroyciem Posłem Wileń: względem wniesioney materyi o Tytuł Xiążęcy Ichmć Panów Giedroyciów. Jmć Pan Wileński oświadczył, iż na dniu iutrzeyszym na takowe wzniecenie będzie odpowiadał. Jmć Pan Marszałek w zabranym głosie oświadczył: " Troskliwość okazana kolegi w dopiero wnieconey materyi buduie mnie, ale na nią dać zaraz rezolucyi nie można bez zostawienia czasu albo do odpowiedzi, albo do odmiany, albo do decyzyi Stanów.

Dany głos Jmci X. Sekretarzowi Lit: *in ordine* ogłoszenia: wiele wydał Regestrow do wotowania na Kommissarzów do Kommissyów oboyga Narodów, który doniosł: iż wydał Biskupom 5. Woiewodom 10. Kasztelanom 21. Ministrom 7. Posłom 177. *in summa* wydał Regestròw daiąc każdemu po dwa, ieden do Kommissyi Koronney, a drugi do Litewskiey *Nro.* 440. Po obrachowaniu Regestrów Jmé Pan Gielgud Starosta Zmudzki doniosł: iż liczba Regestrów zgadza się z doniesieniem przez Jmci Xiędza Sekretarza Litewskiego uczynionym. Examinowano Regestra na Kommissarzow do Kommissyi Skarbowey Litewskiey. Po przeczytaniu wszystkich głosów, między któremi znalazło się Regestrów 34 źle y nie podług kondycyi na końcu Listy Kandydatów przyłączonych, podkreślonych. Jmé Pan Starosta Zmudzki doniósł: wiele, na którego z Kandydatów było Wotów, a potym, którzy *pluralitate* za Kommissarzów są obrani. Tych *Series* iest takowa: Kommissarze do Kommissyi Skarbu Litewskiego. W. Zienkowicz Kasztelan Smoleński maiący Wotów 163. Jmé Pan Morykoni Pisarz W. Litewski Wotów 84. Szwykowski Stolnik Trocki 93. Poniatowski Sędzia Grodz-

ki Piński 80. Giełgud Starościć y Poseł Zmudzki 111. Stanisław Jelski Pułkownik 80. Popiel Poseł Grodzieński 91. Korsak Pułkownik 78. Po ogłoszeniu obranych Kommissarzów, Wazon podług zwyczaiu z Regestrami na Kommissarzów Skarbowych Koronnych zamknięty, zapieczętowany, y pod straż milicyi Laski Wielkiey Litewskiey oddany, a Sessya solwowana na dzień następuiący na godzinę 11.

SESSYA XIV.

Dnia 19. Października.

Po przybyciu J. K. MCI do Senatu y zagaieniu Sessyi przez Jmci Pana Marszałka Seymowego, Jmć Pan Giedroyć Poseł Wileński przymówił się *interlocutorie* w materyi wczoray wszczętey używania tytułu Xiążęcego przez Ichmć Panów Giedroyciów: „ Iż nikt arbitralnie nikomu odeymować tego nie może, co ma sobie od Przodków nadane. Dom nasz w wierności Oyczyźnie y Monarsze nigdy y w niczym nieposzlakowany, ani o żadną kiedy zbrodnię posądzony. ale zasłu-

gą iedynie na ten dla siebie zasłużył tytuł. Że nam ten tytuł sprawiedliwie należy, moglibyśmy się odwołać do Historyi, mamy na to od Przodków naszych zostawione dowody, y sam tu przytomny Godny Minister J. W. Marszałek Lit: przetrząsaiąc nasze dokumenta dla dania świadectwa Bratu naszemu za Kordonem osiadłemu, przekonany dowodnie z tychże dokumentów nie odmówił z innemi tego zaświadczenia. Wiedzą o tym Obywatele Województwa Wileńskiego, którzy w Instrukcyi na Seym daney tymże Xiążęcym uczcili mnie tytułem, y w teyże Instrukcyi zalecili nowe przełożenie Stanóm względem Dóbr do nas należących, które dziś od Jmci Xiędza Biskupa Inflantskiego są zaięte. Jako Poseł z Instrukcyą, a nie z dokumentami na Seym przybyłem. Niechże Jmć Pan Michalczewski Krakowski, swoią w tey mierze zaspokoi troskliwość, y tak będzie spokoyny, iak y ia iestem, gdy się o iego nie zapytuię urodzenie. Jmć Pan Starzewski Poseł Sieradzki odezwał się: iż wniosek Jmci Pana Krakowskiego był sprawiedliwy, ponieważ nikt z nas nie wiedział przez tyle lat, ażeby Ichmć Panowie Giedroyciowie używali tytułu Xiążąt, a ci, ktòrzy może o tym wiedzieli, iuż da-

wno pomarli, żadney nam o tym nie zostawiwszy pamiątki. Potym J. P. Niemirycz Poseł Kiiowski odezwał się: Mamy iuż przykład na Xiążętach Sapiehach, ktorzy puściwszy w zaniedbanie używanie tytułu Xiążęcego, na Seymie potym o przyznanie tego, co im należało starali się, niechże takowym sposobem y Ichmć Panowie Giedroyciowie postąpią. Zabrał potym głos Xiążę Jmć Sapieha Generał Artylleryi y Poseł Brzeski Litew: w tych wyrazach: „ Nieprzytomny na wczorayszey Sessyi z zadziwieniem dowiedziałem się o wszczętey materyi względem tytułu Xiążęcego Ichmć Panów Giedroyciów, każdy podobno z nas iest y bydź powinien dowodnie przekonany, że wszystkie iakiekolwiek bądź postronne zaszczyty y tytuły, nad zaszczyt Szlachectwa naszego większemi bydź nie mogą; bo mieć moc obierania Królów y Praw stanowienia, cóż nad to bydź może znakomitszego? że używał tytułu Xiążęcego Jmć Xiądz Biskup Zmudzki, sam to dowodnie widziałem, gdy w iedney z nim przez lat cztery zasiadałem Magistraturze, to iest w Radzie, ale tytuł Xiążęcy żadney nie stanowi prerogatywy, y w żadney Magistraturze tytuł Xiążęcia Urzędnikowi Szlachcicowi pier-

wſzeńſtwá nie odbiera. Ani odbierania, ani nadawania tytułu komukolwiek w tym mieyſcu nie mamy Prawa, az po rozłączeniu ſię Izby Poſelſkięy z Senatorſką. Są do tego Juryzdykcye, gdzie w tey mierze każdemu rozprawić ſię przyſtoi. Rozumiem zatym bydź potrzebą upraſzać Izby, aby nie tamuiąc obrad publicznych, do kontynuacyi examinowania kreſek na Kommiſſarzòw Skarbu Koronnego przyſtąpiła, ile że Nayiaśnieyſ: Pan dla Dobra Publicznego y czaſu, y ſzacownego zdrowia ſwego nie oſzczędza. Przyſtąpili Deputowani do examinowania Wotów na Kommiſſarzów Skarbowych Koronnych, które gdy zaczęto examinować, znalazło ſię złych Regeſtrów, to ieſt nie podług przyłączonych w Liſtach Kandydatów kondycyi podkreślonych *Nro, 29.* które głośno były przeczytane, y ci, którzy *Pluralitate Votorum* na Kommiſſarzów Skarbowych Koronnych naywięcey mieli Wotów y zoſtali Kommiſſarzami, ogłoſzeni ſą tym porządkiem:

Kommiſſarze do Kommiſſyi Skarbowey Koronney:

Z SENATU.

Wielmożni. Małachowſki *Woiewoda Mazowieki maiący Wotów*	151
Lipſki, *Kaſztelan Łęczycki*	106

WW. Stępkowſki, *Kaſztelan Kiiowſki* 110

Z STANU RYCERSKIEGO.

Biernacki, *Chorąży Piotrkowſki. Wotow maiący* 84
Gorſki *Chorąży Pruſnyſki* . 88
Bielińſki *Staroſta Kadzewſki* . . 83
Szymanowſki *Regent Koronny* . 96
Kamieniecki *Podczaſzy Latyczowſki* 124
Woyna *Generał Major* . . 91

Po przeczytaniu wyrażonych Kommiſſarzów Seſſya była ſolwowana na dzień naſtępuiący na godzinę 11,

---

SESSYA XV.

Dnia 20. Pazdziernika.

ZA przybyciem J. K. Mci do Senatu, y zagaieniu Seſſyi przez Jmci Pana Marſzałka Seymowego zabrał głos Jmć Xiądz Wodzińſki Biſkup Smoleńſki iako Deputowany do examinu czynności Rady Nieuſtaiącey y tamże Prezyduiący, a wyraziwſzy to wſzyſtko, co w dwuletnim biegu chwalebnego y użytecznego dla Dobra Publicznego uczyniła Ra-

da Nieustaiąca dziękował Nayiaśnieyszemu Panu za konferowane Prymasostwo Xięciu Jmci Biskupowi Płockiemu, Marszałkowstwo Wielkie Koronne Jmci Panu Mniszchowi, Marszałkowstwo Nadworne Koronne Jmci Panu Raczyńskiemu, Podskarbstwo Wielkie Litewskie Xięciu Jmci Poniatowskiemu. Rekommendował Nayiaśnieyszemu Panu Imieniem Delegacyi Jmci Xiędza Naruszewicza Pisarza Wielkiego Litewskiego Sekretarza Rady, y Imci Pana Dzieduszyckiego Pisarza Wielkiego Litewwiego Sekretarza Departamentu Cudzoziemskiego. Zaniosł oraz proźbę do J. K. Mci y Stanów, aby pensya 20,000. złotych Biskupowi Smoleńskiemu Pawem wyznaczona, a od Skarbu Litewskiego niepłacona, onemu od tegoż Skarbu wypłaconą była. Doniosł przytym, iż iuż po zakończoney Delegacyi odebrał zażalenie na Radę od Jmi Pana Przesmyckiego podane, które razem z Proiektem przez Delegacyą do zaświadczenia Rady napisanym oddał do Laski Seymowey. Jmć Pan Mycielski Woiewoda Inowrocławski, iako Deputowany do examinu Rady z wzabranym głosie podziękowawszy Nayiaśnieyszemu Panu za konferowane sobie krzesło tego Woiewództwa, czynił Relacyą swoiey

Deputacyi z pochwałą Rady, nakoniec złożył dziękczynienie za konferowane Prymasowstwo Xięciu Jmci Biskupowi Płockiemu y Ministeria Ichmciom Panom Marszałkom Wielkiemu y Nadwornemu Koronnym, a Jmci X. Naruszewicza Sekretarza Rady względom J. K. Mci rekommendował. Jmć Pan Ankwicz Kasztelan Sandecki w teyże samey mówił materyi. Zabierali potym głosy Ichmć Panowie Posłowie iako Deputowani do examinu Rady, to iest: Chrapowicki Starodubowski, Woyniłowicz Nowogrodzki, Jeleński Mozyrski, który za dopełnienie alternaty Seymu w Grodnie J. K. Mci dziękował, Wybicki Kaliski, Kosiński Płocki, Bobrownicki Krakowski, Radoński Sandomirski, Kunicki Helmski, ktorzy wszyscy y Radzie z chwalebnych czynów sprawiedliwość oddawali, y J. K. Mci za konferowane róznym Osobom Dostoieństwa dziękowali. Jmć Pan Ciecis zowski Poseł Liwski Pioro w Deputacyi examinu Rady, trzymaiący w zabranym głosie donioslszy o chwalebnych Rady czynach złożył dziękczynienie Nayiaśnieyszemu Panu za konferowane Prymasowstwo Xięciu Biskupowi Płockiemu, a Woiewództwo Mazowieckie Jmci Panu Małachowskiemu. A gdy przystępował do czy-

tania Protokułu czynów Deputacyi do examinu Rady; Sessya *in ordine* takowego Protokułu czytania solwowana została na godzinę 5. dzisieyszą po południu.

SESSYA XVI.

Tegoż Dnia po Południu.

ZA przybyciem Nayiaśnieyszego Pana do Senatu, Jmć Pan Marszałek Seymowy zagaiwszy Sessyą, dał głos Jmci Panu Liwskiemu *in ordine* czytania Protokułu czynności Deputacyi do examinu Rady Nieustaiącey. Po przeczytaniu którego, tenże Protokuł do Laski iest oddany. Jmć Pan Rzewuski Poseł Wołyński prosił o głos *in ordine* przymówienia się do czynioney od Deputowanych Relacyi. Xiążę Jmć Sapieha Poseł Brzeski Litewski prosił: aby wprzód mógł bydź czytany Proiekt do zaświadczenia Rady, Za danym głosem Jmć Pan Sekretarz Seymowy tenże Proiekt przeczytał. Po czym Jmć Pan Rzewuski Poseł Wołyński przymówił się: iż Rada postąpiła nad przepis Prawa, wydaiąc Uniwersał, aby Starostowie exekwowali Dekreta przy-

znaniem Pisarzom Woyskowym przez Relacyą *vocem* zawsze *decisivam etiam* w komplecie Konsyliarzów. Tudzież Rezolucyą wydaną o sukcessyach po zmarłych Opatach. Xiąże Jmć Sapieha w zabranym głosie podziękowawszy Nayiaśnieyszemu Panu za dopełnienie alternaty Seymu, o tóż same przestąpienie Prawa przez Radę, tak, iak y Jmć Pan Wołyński domawiał się, przydaiąc nadto: iż Rada nie dopełniła Prawa w wygotowaniu na Seym Proiektów. Jmć Pan Mierzeiewski Poseł Podolski upraszał, aby do czytanego Proiektu zaświadczenia Rady, był dodany przydatek ten sam, który bywał na przeszłych Seymach względem mocy uchylenia niektórych Rezolucyi po rozłączonych Izbach. Jmć Pan Miodułki Poseł Dobrzyński odezwał się: iż po rozłączeniu Izb odpowie na zarzuty Radzie czynione, a na zaświadczenie Rady, z przydatkiem, nie pozwala. Na co Xiąże Sapieha rzekł: „ Gdy *Pluralitas* tego żąda, aby był przydatek, więc to odmówione bydź nie może, y proszę, aby ten Proiekt poszedł *ad deliberandum*. Jmć Pan Marszałek Seymowy prosił Jmci Pana Dobrzyńskiego, aby się względem przydatku do zaświadczenia Rady nie przeciwił, gdyż on na wszystkich poprzedni-

czych Seymach był dodawany. Jmć Pan Oż śniałowſki Poſeł Dobrzyńſki oświadczył: iż nie na każdym Seymie zaświadczenie Rady było z dodatkiem. Po odſtąpieniu Jmci Pana Mioduſkiego od ſwoiey oppozycyi, Jmć Pan Sekretarz Seymowy czytał Proiekt do zaświadczenia Rady Nieuſtaiącey z dodatkiem. Po czym Xiążę Sapieha Poſeł Brzeſki Litewſki proſił, aby był natychmiaſt bez deliberacyi tenże Proiekt przyięty. Zabrał głos Jmć Pan Potocki exPodſtoli Koronny zaſtępuiący mieyſce Marſzałka Rady, a uczyniwſzy wierne doniesienie o dwuletniey pracy Rady Nieuſtaiącey, która ſtarała ſię nayściśley dopełnić Prawa y dogodzić ſprawiedliwym chęciom Obywatelſkim; ſpodziewa ſię więc, iż ſłuſznie dla niey o dobrych czynach świadectwo od Prześwietnych Stanów odmówione nie będzie. Ichmć Panowie Mierzeiewſki Podolſki y Rzewuſki Wołyńſki proſili, aby w Proiekcie dodane były ſłowa: „ *odmienienia lub uchylenia* Rezolucyi Rady „ Na co Jmć Pan Marſzałek Seymowy mówił: „ Trzymam w ręku Konwikcyą zupełną, to ieſt Prawo 1780. że takowe zaświadczenie na przeſzłych Seymach dawane było. Na cóż mamy ſię ſami ograniczać? iakobyśmy mieli w Izbie Poſelſkiey mo-

cy tak postąpić, iak nam Prawo dozwala. Nastąpiła zatym iednomyślna zgoda na danie zaświadczenia Radzie Nieustaiącey, a Sessya solwowana została na dzień następuiący na godzinę 11.

SESSYA XVII.

Dnia 21. *Pazdziernika.*

Po przybyciu J. K. Mci do Senatu y zagaieniu Sessyi przez Pana Marszałka Seymowego, zabrał głos Jmć Xiądz Kossakowski Biskup Inflantski Deputowany do examinu czynności Kommissyi Edukacyiney, y tamże Prezyduiący, który przełożywszy Stanom zgromadzonym iak naychwalebnieysze tey Magistratury co do Edukacyi Narodowey y Ekonomiki ułożenia, w iak nayporządnieyszym Akademiów Krakowskiey y Wileńskiey urządzeniu wszystkich Katedr doskonałemi Professorami osadzeniu, ustaw mądrych dla uczących, y uczących się przepisaniu, xiążek Ekonomicznych wydaniu, Konwiktów dla ubogiey Szlachty utrzymywaniu, Kościołów y Kollegiów po Jezuickich reparowaniu, Emeritów

opatrzeniu, a to wszystko pod czuynym dozorem Xiążęcia Jmci Nominata Prymasa Prezyduiącego w tey Kommissyi, złożył J. K. M. dziękczynienie za konferowaną dostoyność Prymacyalną osobie tak wysoce w Oyczyźnie y Kościele zasłużoney. Jmć Pan Szczyt Kasztelan Brzeski Litewski iako Deputowany do teyże Kommissyi, wprzód za konferowaną sobie Kasztelanią podziękowawszy, y Rękę N. Pana ucałowawszy, oddał sprawiedliwe pochwały tey Magistraturze, a za konferowaną Dostoyność Prymasowstwa Xięciu Jmci Biskupowi Płockiemu, Podskarbstwa zaś Xciu Jmci Poniatowskiemu, złożył dziękczynienie. Ichmć Panowie Sumiński Brzeski Kujawski, Młocki, Wołyński Kasztelanowie toż samo powtorzyli. Zabierali daley głosy Posłowie Deputowani do tey Magistratury, w którey iednostayne dla nieyże oświadczali pochwały, y czynili podziękowania Nayiaśnieyszemu Panu za konferowane Urzędy, y Jmci Pana Komarzewskiego względom J. K. M. polecali. Jmć Pan Kielczewski Poseł Poznański w swoim głosie o ustanowienie Akademii w Poznaniu doprasza ł się. Jmć Pan Granowski Poseł Lubelski za reparacyą Ratusza w Lublinie y zabespieczenie Aktów publicznych dziękował. Jmć

Pan

Pan Kiciński Poseł Czerski trzymaiący Pioro w Deputacyi do Kommissyi Edukacyiney, przełożywszy naydokładniey rząd całey tey Magistratury tak co do sposobu Edukacyi, iako y wewnętrzney Ekonomiki, czytał Protokuł czynności Deputacyi względem Percept y Expens Kommissyi Edukacyiney; po którego przeczytaniu y do Laski oddaniu, Sęssya solwowana została od Tronu na godzinę 5. po południu.

SESSYA XVIII.

Tegoż Dnia po Południu.

PO przybyciu J. K. Mci do Senatu y zagaieniu Sessyi przez Jmci Pana Marszałka Seymowego Jmć Pan Kossakowski Kasztelan Witebski iako Deputowany do examinu Departamentu Woyskowego zabrawszy głos, y za dopełnienie alternaty Seymu w Grodnie, podziękowawszy doniosł o Departamencie woyskowym, iż ten we wszystkich swoich czynnościach chwalebnie zawsze postępował. Dziękował Nayiaśnieyszemu Panu za darowany Pałac Uiazdowski na Koszary, a Ichmć Pa-

now Stępkowſkiego Kaſztelana Kiiowſkiego dawniey kommenderuiącego Partyę Ukraińſką y Podolſką, oraz Generała Komarzewſkiego względom Nayiaśnieyſzego Pana polecił. Ichmć Panowie Oborſki Kaſztelan Ciechanowſki, Szydłowſki Kaſztelan Zarnowſki toż ſamo powtorzyli. Jmć Pan Dereas Poſeł Kowieńſki podziękował za alternatę Seymu, doniosł, iż Woyſko Koronne ieſt powiękſzone, a Litewſkie zmnieyſzone dla niedoſtatku Kaſſy Skarbu Litewſkiego. Jmć Pan Zawiſza Poſeł Minſki chwalił czynności Departamentu Woyſkowego. Jmć Gorzeńſki Poſeł Poznańſki w zabranym głoſie dziękował Nayiaśnieyſzemu Panu za powiękſzenie Woyſka z Remanentów Skarbowych, względem zaś Kadetów dopraſzał ſię o inne rozrządzenie, gdyż z Summy trzech kroć ſto tyſięcy na 60. Kadetów wychodziło tylko 90. tyſięcy, a reſzta na Officierów y Metrów expenſuie ſię. Nakoniec domawiał ſię o powrócenie wolności przedaży Szarz Woyſkowych. Ichmć Panowie Mączyńſki Sieradzki, Miodułki Dobrzyńſki, Konarſki Krakow:, Pinińſki Wołyń: Poſłowie oddawſzy ſprawiedliwość Departamentowi Woyſkowemu dziękowali Nayiaśn: Panu za konferowane różnym Oſobom Do-

ſtoieńſtwa y Miniſterya, y Jmci Pana Komarzewſkiego Generała przy Boku J. K. Mci względom Pańſkim polecali. Jmć Pan Kurzeniecki Poſeł Pińſki czytał Rapport dokładny czynności Departamentu Woyſkowego. Jmć Pan Potocki Poſeł Podolſki Imieniem Województwa ſwego dziękował J. K. Mci za pomnożenie handlu w tamtych ſtronach, y ubeſpieczenie granic Województwa, a Ichmć Panow Wittow Szeffa y Generała Łaſkawym J. K. Mci polecił względom. Również y Xżę Czetwertyńſki Poſeł Bracławſki oświadczył, y za danie Kommendy nad Partyą Ukraińſką Jmci Panu Potockiemu Woiewodzie Ruſkiemu, N. Panu dziękował. Po czym ſolwowana od Tronu Seſſya na godzinę 11. na dzień naſtepuiący.

SESSYA XIX.

Dnia 22. Października.

Po przybyciu J. K. Mci do Senatu Jmć P. Marſzałek Seymowy w zagaieniu Seſſyi doniosł: iż Jmć Pan Ośmiałowſki Poſeł Dobrzyńſki a Piſarz Departamentu Wóyſkowego ſły-

ſząc na dniu onegdayſzym troſkliwość niektórych Posłów względem *vocis decisivæ* dla Piſarzów, w kwitach Rzeczypoſpolitey na dawnieyſzych Seymach przyznaney, z równą powolnością iak na przeſzłym Seymie od Kandydacyi odſtąpił, tak y od tey Prerogatywy zaświadczania *cum voce decisiva* odſtępuie, y że tęż ſamą powolność y Jmć Pan Białopiotrowicz Piſarz Litewſki Departamentu Woyſkowego okazuie, waruiąc iednak dla ſiebie moc zaſiadania *cum voce decisiva* w ten czas, kiedy Prawo 1775. Roku im pozwala. Zabrał głos Jmć Xiądz Garnyſz Biſkup Hełmſki iako Delegowany do examinu Kommiſſyi Skarbowey Koronney; przełożył Stanom porządne tey Magiſtratury utrzymywanie Rachunków, mówił o ſzkodliwym zwyczaiu wprowadzonym w Kommiſſyi przedawania przez Officyaliſtów Urzędów Skarbowych. Złożył nakoniec dzięki Nayiaśnieyſzemu Panu za konferowane różnym oſobom Doſtoieńſtwa. Jmć Pan Tyſzkiewicz Kaſztelan Zmudzki podziękowawſzy za konferowane ſobie krzesło, doniósł iako Deputowany; iż Kommiſſya Skarbowa prawem przepiſaney we wſzyſtkim dopełniła powinności, y za konferowane Podſkarbſtwo W. Lit: Xciu Poniatowſkiemu podziękował. Jmć.

Pan Mikorſki Poſeł Ka..ſki trzymaiący Pioro w Deputacyi do Kommiſſyi Skarbowey czyta' Rapport wſzyſtkich czynności oraz Percept, y Expens teyże Kommiſſyi, a potym złożył dzięk czynienie Nayiaśnieyſzemu Panu za konferowane Prymaſowſtwo Xięciu Biſkupowi Płockiemu y inne Doſtoieńſtwa Xiążę Woiewoda Py znańſki czyniąc doniesienie o Kommiſſyi Skarbowey Koronney, przekładał potrzebę pomnożenia liczby Kommiſſarzów Skarbowych przynaymniey do Osób 12 y aby te Osoby ciągiem przez lat 4. zaſiadać mogły; aby Loterya Genueńſka, iako mało czyniąca pożytku zniesiona była; adminiſtracya Tabaki aby po uſtałym kontrakcie na Skarb trzymana była; Miaſto Gdańſk, tyle odnoſzące z kraiu naſzego pożytku, a tak ſzczupłą opłatę do Skarbu przynoſzące, aby do równey z innemi miaſtami Króleſtwa naſzego opłaty podatków przywiedzone było, y aby wolność dla kraiu zoſtawiona była ze wſzyſtkiemi poſtronnemi kraiami prowadzenia handlu tak, iżby Gdańſzczanie naſzemi Faktorami a nie Monopoliſtami byli. Jm Pan Ożarowſki Kaſztelan Woynicki doniosł: iż Komiſſya w rozrządzeniu Skarbu publicznego zabiera częſtokroć wiele czaſu pociągnieniem ſpraw do Sądu ſwego

nienależnych, na którey Sąd, wielorakie pozachodziły zażalenia, jako to: od Jeymć Pani Borzęckiey Podstoliny Koronney, Jmci Pana Poniatowskiego Szambellana, y Jmci Pana Dzierzbickiego Woiewody Łęczyckiego. Prosił ôrar za Jmć P. Karwickim Posłem Sandomirskim o zaiętą iego substancyą przez Skarb z przyczyny czynioney kaucyi dla Jmci Pana Ruszkowskiego, oraz za Jmć Panem Rudnickim przeszłym Kassyerem Skarbowi Kor: zadłużonym. Ichmć Panowie Gielgud Zmudzki, Suchodolski Smoleński, y Korsak Połocki, Posłowie oddawszy sprawiedliwość Kommissyi Skar: Kor: za konferowane różne Dostoieństwa dziękowali. Jm Pan Turski Poseł Sieradzki pochwaliwszy dobry rząd Kommissyi Skarbowey Kronney y podziękowawszy za konferowane różne dostoieństwa, prosił: aby podatki publiczne przynaymniey w czwartey części monetą miedzianą płacone były, gdyż szczupłość monety srebrney wiele Obywatelom przykrości czyni. Jmć Pan Stokowski Poseł Łęczycki pochwaliwszy Kommissyą Skar: Kor: dziękował za konferowane Dostoieństwa, a Ichmć Panów Generała Komarzewskiego, y Dąbrowskiego Generała Adiutanta J. K. Mci względom polecił, oraz o Indygenaty dla

Xiążąt *de Nassau* y *d'Anhalt* doprafzał się. Żądał mòwić. Jmć Pan Krafzewſki Poſeł Gnieźnieńſki, lecz wielu odezwało się Posłów z oppozycyą, mówiąc:że wprzód Delegowani mówić powinni; zaczym Jmć Pan Jeruzalſki Poſeł Bielſki iako Deputowany oddawſzy ſprawiedliwość Kommiſſyi Skar: Kor:, Jmci P. Karwickiego Posła Sandom: Stanom rekommendował. Jmć P. Miączyńſki Poſeł Czerniechowſki po danych pochwałach Kommiſſyi Skar: Kor: dziękował N. P. za Marſzałkowſtwo W. Kor: Jmci P. Mniſzhowi, a Wdzwo Mazowie:, Jmci P.Małachowſkiemu oddane. JmćP. Chołecki Poſeł Kiiowſki przymówił się do Relacyi czynionych od Deputowanych, y proſił, aby Kommiſ: Sk: Kor: więcey zatrudniała się dochodami publicznemi, niż intereſſami prawnemi, y miedzy Juryzdykcyami nie czyniła kollizyi wprowadzaiąc ſprawy do Sądu ſwego nienależne. Jmć Pan Rzewuſki Poſeł Wołyńſki toż ſamo potwierdził, y dodał, iż Rada Nieuſtaiąca nieprzyzwoicie użyła Remanentów na powiękſzenie płacy Officyerom, y że Kommiſſya zbytnie expenſowała, wydawſzy 25 tyſięcy złotych na przewiezienie Archiwów do Grodna. Jmć Darowſki Poſeł Podolſki także mówił: iż Kommiſſya w wielo-

rakie materye Sądowe do siebie nienależne wdaie się. Xiąże Czetwertyński przymówił się, aby w Proiekcie kwitu dla Kommissyi Skarbu Koronnego, warunek był oddany tak; iak w zaświadczeniu dla Rady, na co odezwało się wielu, iż mieysce mówienia o tym, iest w Izbie Poselskiey. Nakoniec solwowana Sessya na dzień następuiący na godzinę 11.

Summaryusz Percept y Expens Skarbu Koronnego dwuletnich, znayduie się u Piotra Dufour Drukarza J. K. MCI.

SESSYA XX.

Dnia 23. Pazdziernika.

PO przybyciu J. K. M.i do Senatu Jmć P. Marſzałek Seymowy zagaiwſzy Seſſyą doniosł, iż Ichmć Panowie Kommiſſarze Skarbowi Koronni niechcąc teraz zabierać czaſu, na zarzuty ſobie na dniu wczorayſzym czynione w Izbie Poſelſkiey odpowiedzą. Zabrał głos Jmć Xiądz Biſkup Łucki iako Deputowany do Kommiſſyi Skarbowey Litewſkiey, a oddawſzy ſprawiedliwe pochwały Oſobom w Kommiſſyi zaſiadaiącym, Poiekt kwitu dla Kommiſſyi Skarbowey Litewſkiey do Laſki oddał. Jmć Pan Billewicz Kaſztelan Mściſławſki podziękowawſzy za konferowane ſobie krzesło, oddał ſprawiedliwość Kommiſſyi Lit: iako ſię dobrze ſprawiła. Jmć Pan Sobolewſki Kaſztelan Warſzawſki toż ſamo oświadczył. Jmć Pan Potocki Woiewoda Ruſki pochwaliwſzy Oſoby w Kommiſſyi zaſiadaiące przekładał, aby Officyaliſtowie bez poręki do Skarbu przymowanemi nie byli, doniosł oraz o zanieſionym zażaleniu przez Jmci Pana Gurowſkiego Marſzałka Litewſkiego o nie zapłacenie mu 40. tyſięcy złotych od Skarbu

należących, oraz 20. tyśięcy Złotych Jmci Xiądzu Biskupowi Smoleńskiemu, uprafzał, aby to co im należy, wypłacono było, y żeby Skarb w nowe nie zachodził długi, oraz aby Remanent Skarbowy iaki śię okaże na Woyska powiększenie był obrócony. Jmć Pan Alexandrowicz Poseł Lidzki chwalił Kommissyą, iż swego dopełniła obowiązku, że kanał do Morza Czarnego prowadzony coraz z większym idzie pospiechem.. Jmć Pan Popiel Poseł Grodzieński pochwaliwszy Kommissyą Skarbową uprafzał, aby taż po 6. leciech zakwitowaną bydź mogła, oraz aby Skarb Koronny czwartą część z dochodu Loteryi podług Prawa do Skarbu Litewskiego oddawał. Jmć Pan Szwykowski Słonimski, oddawszy sprawiedliwość Kommissyi, uprafzał, aby Jmć Pan Gurowski Marszałek Litewski podwoyney nie brał nadgrody, y tych odstąpił 40. tyśięcy, które nie z pensyi ale z gratyfikacyi Delegacyiney pochodzą, y które przez Prawo iuż są zniesione, aby Assessorya Litewska do Litwy przeniesioną została, aby Skarb przez niepotrzebne expensa uszczuplany nie był, y aby Kommissya Edukacyina w Słonimie Konwikt dla ubogiey Szlachty założyć raczyła. JmćP. Drewnowski Łom-

żyńſki donioſł: iż w Kommiſſyi Skarbowey do 4 tyſięcy ieſt Spraw zaległych, upraſzał o obmyślenie prędſzey Sprawiedliwości, oraz o litość nad J. Wiel. Podſkarbim Litewſkim Nadwornym. Jmć Pan Dębićſki Krakowſki donioſł: iż Kommiſſya zbyt ieſt zarzucona opiſami że nazbyt gratyfikacyami obdarza Officyaliſtów, że Jmci Panu Gurczewſkiemu Marſzałkowi Litewſkiemu 8. tyſięcy złotych wyliczyła, które mu nie należą, oraz upraſzał, aby Dekret *extra* Kommiſſyi mógł bydź roztrząśniony. Jmć Pan Dembowſki Sandomirſki toż ſamo oświadczył. Jmć Pan Mączyńſki Sieradzki iako trzymaiący Pioro w Deputacyi, czytał Rapport czynności wſzyſtkich Kommiſſyinych oraż żałaleń na Komiſſyą, który potym do Laſki oddał. Jmć Pan Kuſzewſki Wiłkomirſki uczynił przeciwko Komiſſyi Skarbowey Dekretom zażalenia, oraz za Jmć P. Tyzenhauzem Podſkarbim względem na niego ferowanego Dekretu w Extrakommiſſyi domawiał ſię. Jmć Pan Popiel Grodzieńſki na zaſkarżenie Kommiſſyi uczynione przez Jmci Pana Dębińſkiego Krakowſkiego y Dembowſkiego Sandomirſkiego odpowiedział: iż razem zaſiadaiąc w teyże Deputacyi nic nie widział takiego, coby Kommiſſyą obwiniać

mogło, y ieżeli druk rozdany z Strony Imci Pana Tyzenhauza czyni iakową Impressyą, trzeba czytać y z drugiey strony druk, to iest od Kommissyi. Jmć Pan Brzostowski Oszmiański wniosł, iż trzeba wierzyć że Extra-Kommissya dopełniła Prawa na siebie włożonego, a gdzie zachodzi sprawiedliwość, tam uciśnienie bydź nie może, więc na żale Imci Pana Tyzenhauza tak bardzo tkliwemi bydź nie należy, Jmć Pan Dębiński Krakowski na wniesienie Jmci Pana Popiela Grodzieńskiego odpowiedział, iż lubośmy razem w Deputacyi zasiadali; ale mogła się rzecz iedna inaczey każdemu wydać, wszakże obszernieysze na to odpowiedzenie zachowuię sobie w Ibie Poselskiey. Jmć Pan Matuszewicz Brzeski Litewski mówiąc przeciw Jmci Panu Tyzenhauzowi dowodził, że więcey na sprawiedliwość niż na litość uważać potrzeba, y że Skarb publiczny iest rzeczą nayświętszą, że każde przeciw niemu przewinienie srodze karane bydź powinno, y że nie trzeba uważać co teraz za nim mówią, ale co przeciw niemu przedtym mówiono, oraz dowodził, że w takową rzecz wchodzić, iest to wchodzić w materyą *Status*, która potrzebuie *unanimitatem*. Na co Xiążę Sapieha Brzeski Litewski mówił, że

chociaż ieſt Kolegą Jmci Pana Metuſzewicza, wſzakże w tey mierze muſi bydź przeciwnym, dowodził, iż to nie ieſt materya *Statûs*, y że Dekret Extrakommiſſyi roztrząśniony bydź powinien, y *pluralitate* decydowany, po czym Seſſya limitowana na godzinę 6. po południu.

SESSYA XXI.

Dnia 23. Października po południu.

Po przybyciu J. K. Mci y zagaieniu Seſſyi przez Jmi Pana Marſzałka Seymowego, Jmć Pan Marſzalek Wielki Litewſki doniosł iż Król Jmć mówić będzie. Nayiaśnieyſzy P. w obſzerney ſwey mowie, nayprzód przełożywſzy piętnaſtoletnie Jmci Pana Tyzenhauza wierne ſobie uſługi, y chęć do ſłużenia Kraiowi, oraz nieſzczęście, którym przyſzedł do zadłużenia ſię Skarbowi, upraſzał Stanów okazania nad nim litości, potym z powodu ſwey odbytego w Kraiu Litew: podróży, oświadczywſzy ukontentowanie, dziękował Xiążętom Radziwiłłom za tak wſpaniałe y ſzczere ſiebie przyięcie, oraz wſzyſtkim innym Obywatelom w których ſię Domach znaydował, y

Narodowi całemu. Po skończoney mówie Królewskiey Jmć Pan Mniszech Marszałek Wielki Koronny zapytał się Ichmć Panow Senatorów, ieśli który nie ma chęci przymówienia się do propozycyi podanych od Tronu; Jmć Pan Potocki Woiewoda Ruski przymawiaiąc się do propozycyi od Tronu względem pensyi dla Deputatów, oświadczył, że takowa nadgroda nie wiele wstrzyma mniey cnotliwego Obywatela, aby z poczciwości nie wyboczył; życzył, aby Deputatom w nadgrodę pracy urzędy Senatorskie y Konsyliarstwa dawane były, upraszał, ażeby z Remanentów woysko w Gemeynach powiększone było, a z tego powodu znakomitą dla Oyczyzny uczynił ofiarę daruiąc 24 sztuk harmat y Regiment z 400. ludzi dla Rzeczypospolitey swoim kosztem maiący się wystawić y zawsze na swoim utrzymować żołdzie, poki żyie przyrzekaiąc, który to Regiment pod rządem Departamentu woyskowego zostawać będzie. Jmć Pan Małachowski Woiew. Mazowiecki względem propozycyi od Tronu przymawiał się, aby nikt nie był żadnym Urzędnikiem, kto nie był Deputatem, aby milicyą Powiatową same sobie ułożyły Woiewództwa, y aby z superat dać kapitał lub na handel lub na bank, aby

z Prowentów mogło powiękſzać ſię Woyſko, dopraſzał ſię oraz o Indygenat dla Xiążąt *de Naſſau* y *d'Anhalt*. Jmć Pan Ożarowſki Kaſztelan Woynicki mówiąc do Propozycyi, przekładał, aby gdy Deputatom penſya wyznaczona będzie, razem ſtanęło Prawo, aby Obywatelów na grzywny nie karali, iak w tey mierze y ſam na ſobie od Trybunału Koronnego doznał uciążliwości, względem milicyi dla Województw, aby nic więcey do Rady w tym punkcie nie było referencyi, iak tylko doniesienie że iuż to uſkuteczniły Woiewodztwa. Jmć P. Grocholſki Kaſzt: Bracł: względem handlu przymawiał ſię, aby na zaſilenie tego, część kapitału z Remanentu dać można, aby cło dla Roſſyi zmnieyſzyć, y żeby w Kommiſſyi Skarbowey Regeſtr handlowy mógł bydź uſtanowiony dla prędſzey ſprawiedliwości. Jmć Pan Ankwicz Kaſztelan Sandecki na wſzyſtkie podane zgadzaiąc ſię Propozycye względem penſyi dla Deputatów upatrywał trudność, zkąd ta może bydź wzięta? Jmć P. Mniſzech Marſzałek Wielki Koronny przymawiał ſię do Propozycyi od Tronu podanych, aby ſwóy wzięły ſkutek a dla Xiążąt *de Naſſau* y *d'Anhalt* o Indygenaty dopraſzał ſię. Jmć Pan Gurowſki Marſzałek Wielki Li-

tew: przymawiaiąc się do propozycyi przekładał, ażeby Marszałkom Trybunalskim Starostwo iakie na Pensyą przyłączone było, tak iak Probostwo iest przyłączone dla Prezydentów. Względem Exekucyi Dekretów, żeby nie żołnierz kraiowy exekwował, albo Prawo ostre postanowić na tych, którzy Exekucyi nie dopuszczaią, aby o kondemnatach na dwa miesiące przed Seymem Strony uwiadomione były. Xiążę Poniatowski Podskarbi Wielki Litewski przymówił się do Propozycyi od Tronu, a Xiążąt *de Nassau* y *d'Anhalt* do Indygenatu rekommendował. Jmć Pan Raczyński Marszałek Nadworny Koronny przymawiaiąc się do Propozycyi od Tronu, przekładał, aby zmnieyszenie Deputatów do Osób 10 nastąpić mogło, y aby z tych Woiewodztw zasiadali Deputaci; które Woiewodztwa na tey kadencyi sądzić się nie będą, aby komplet do pięć Osób był zmnieyszony a Pensya dla nich z Dóbr Summ Klasztorów za Kordonem skassowanych, a tu Dobra swe maiących wyznaczona była. Jmć Pan Potocki, Marszałek Nadworny Litewski przymawiaiąc się do Propozycyi od Tronu, przełożył trudność względem powiększenia Senatorów Litewskich, a względem obmyślenia sprawiedliwości w przestępstwie Pra;

wa *Juris Gentium*, aby ustanowić Sądy pograniczne, aby ułożyć Proiekt do Seymu przyszłego względem ustanowienia kredytu publicznego. Po zakończonych mowach Imć Pan Podkanclerzy Litewski czytał podział Senatorów na Kandydacye do Sądów Seymowych, a Imć Pan Marszałek Seymowy takowyż podział czytał z Stanu Rycerskiego, Imć Pan Marszałek Seymowy za danym sobie głosem żegnał Króla y Senat *in ordine* rozłączenia się Izbów. Po odpowiedzi od Tronu przez Imci Pana Podkanclerzego Litewskiego y pożegnaniu Izby Poselskiey nastąpiło rozłączenie się Stanów. Za przybyciem Ichmć Panów Posłów do Izby *Poselskiey* Imć Pan Marszałek Seymowy zagaił w takowym sposobie: nie słów wyboru lecz wyrazów Braterskich użyciem wzywam WW.Mw PP. do spólney a pracowitey dla dobra publicznego roboty. Ia z serca y z myśli nie spuszczę, żem iest od W. W. Mć Panów do Styru obrad wezwany. Gdyby dzień Poniedziałkowy próżno nam nie schodził, więc pozwolcie WMć Panowie, aby Proiekt do uchylenia Rezolucyi Rady y Proiekta do kwitów były czytane. Imć Pan Rzewuski Wołyński odezwał się: nie zabieram czasu mówieniem, ale Proiekt do uchylenia Re-

zolucyów Rady podaię, o którego czytanie dopraszam się; Imć Pan Sufczyński Inflantski wniosł, aby zacząć od uchylenia Rezolucyów Rady na przeszłym Seymie zaskarżonych, które zaś były zaskarżone, aby o tych uwiadomił Imć Pan Krasiński, Drohicki przeszły Marszałek. Imć Pan Marszałek Seymowy odpowiedział, że od Seymu do Seymu Rezolucye tylko uchylaią się, więc od przeszłego tylko do teraźnieyszego Seymu roztrząsać należy. Po odstąpieniu od swego żądania przez Imci Pana Sufczyńskiego. Imć Pan Marszałek Seymowy dał głos Imci Panu Mierzeiewskiemu Podolskiemu, który w obszerney swey mowie czynił zaskarżenia na Radę, że Rada nic o materyach Seymowych, iakie maią bydź traktowane, nie doniosła, że woysko od lat kilku nielustrowane, że Kommissya Skarbowa Koronna za Rezolucyami Rady szafowała Remanentem, że moc Prawodawstwa sobie przywłaszczyła wydaniem, Uniwersału o Exekucyach, Rezolucyi o Sukcessyach po Opatach, y przez przyznanie *vocis decisivæ* Pisarzom Woyskowym. Imć Pan Rzewuski Wołyński podał Proiekt do uchylenia Rezolucyi Rady to iest o Sukcessyach po Duchownych, o Pisarzach Woyskowych y o Exekucyach De-

kretów, który Proiekt czytał Imć Pan Sekretarz Seymowy. Ichmć Panowie Breza Poznański, y Xiążę Czetwertyński Czerniechow: Posłowie dopraszali się o uchylenie Rezolucyi znoszącey Dekret Assessorski, Imć Pan Marszałek oświadczył: iż o tym w Poniedziałek mówienia czas będzie: kontynuował Imć Pan Sekretarz Seymowy czytanie Proiektów, to iest kwity dla Kommissyów Skarbowych Litewskiey y Koronney, po przeczytaniu których, gdy wielu z Ichmć Posłów dopraszało się o solwowanie Sessyi, Imć Pan Marszałek Seymowy solwował na Poniedziałek na godzinę 10.

Uchylenie Rezolucyi Rady Nieustaiącey.

Rezolucyą Rady wypadłą na Sessyi piętnastey Roku 1782. o Sukcessyi po Duchownych znosiemy, y Prawo o tym Roku 1768. ustanowione *in toto* zachowane mieć chcemy.

SESSYA XXII.

Dnia 25. Pazdziernika w Izbie Poselskiey.

PRZYBYWSZY Imć Pan Marszałek Seymowy wraz z Posłami do Izby, zagaił Sessyą.

Poczym Imć Pan Ustrzycki Wołyński prosił Imc Pana Marszałka, aby Proiekt przez niego podany względem uchylenia Rezolucyi Rady, razem przy Proiekcie na dniu onegdayszym przez Imci Pana Rzewuskiego Wołyńskiego podanym, był czytany, Jmć Pan Cieciszewski Liwski prosił, aby Konstytucye które się oblatuią w Kancellaryi, wydrukowane, przez Ichmć Panów Regentów Posłom rozdawane były. Imć Pan Zabiełło Kowieński zabrawszy głos oświadczył wdzięczność dla Nayiaśnieyszego Pana od swoiego Powiatu za złożenie Seymu w Grodnie, Imci Panu Marszałkowi Seymowemu obięcia Laski winszował, prosił nakoniec, aby nie wycieńczaiąc czasu przystąpić do pisania Praw dobrych, iasnych, y krotkich. Imć Pan Breza Gnieźnieński w zabranym głosie oświadczywszy wdzięczność Imci Panu Potockiemu Woiewodzie Ruskiemu za znakomity dar dla Oyczyzny w darowaniu 24 armat y wystawieniu Regimentu, naganiał Radę Nieustaiącą że Remanenta od Seymu przeszłego zbyt hoynie rozszafowała, prosił daley o ustanowienie Prawa broniącego Radzię Nieustaiącey wydawania assygnacyi do innych funduszów, procz tych tylko trzechkroćsto tysięcy, które na expen-

ſa extraordynaryine ſą rocznie wyznaczone. Ganił Rezolucyą Rady nakazuiącą dodawanie pomocy Woyſkowey za Dekretami Konſyſtorza Dyſſydentſkiego do wybierania nakazanych ſkładek, *in ordine*, czego podał Proiekt do Laſki. Imć Pan Grabowſki Wołkowyſki oświadczywſzy rownie wdzięczność Imci Panu Woiewodzie Ruſkiemu, prosił, aby Regiment przez niego maiący bydź wyſtawiony, zawſze nosił imie Regimentu Potockich. Imć Pan Cholewſki Warſzawſki przekładał potrzebę przemienienia w Prawo, Proiektu o Exekucyach Dekretów, y o kwity dla Magiſtratur dopraſzał się. Imć Pan Ieleńſki Mozyrſki zaſkarżał różne Rezolucye Rady, y *in ordine* onych uchylenia oddał Próiekt do Laſki. Imć Pan Cieciſzowſki Liwſki mówił: aby nowe, iaſne, y dokładne ułożyć Prawa, a tak wſzyſtkie Rezolucye przeciwne Prawu uchylone zoſtaną. Imć P. Suffczyńſki Inflantſki przymawiaiąc sie do Proiektu przez Imci Pana Rzewuſkiego Wołyńſkiego podanego względem uchylenia Uniwerſału o Exekucyach Dekretów przez Radę Nieuſtaiącą wydanego, mówił: aby Staroſtowie nie prywatnie, ale w mieyſcach y w czaſie kadencyi Eyekucye podpiſywali. Imć Pan Kuſzelewſki Wiłkomirſki za-

ſkarżał Radę Nieuſtaiącą, że pomoc Woyſkowa dodana była do Tradycyi Dóbr Imci Pana Tyzenhauza *in rem* Skarbu, iuż pierwſzą Tradycyą zaiętych. Imć Pan Starczewſki Sieradzki przymawiał ſię, aby do Dobra Oyczyzny nie mówieniem o Prawach, ale ſtanowieniem onych iak nayleрſzych przykładać ſię chciała Izba. Imć Pan Marſzałek Seymowy odezwał ſię, iż naucza ſię z głoſów Kollegow o chęci ich przyſtąpienia do uchylenia Rezolucyi Rady Nieuſtaiącey zaſkarżonych, a mianowicie Uniwerſału względem Exekucyi Dekretów; Radził zatym, aby gdy ten Uniwerſał zoſtanie uchylony, nowe w tey mierze uſtanowić Prawo, gdyż inaczey moc rozeznawania Proceſſów znowuby ſię dla dogodzenia Obywatelom, do Departamentu Woyſkowego powróciła. Proſił więc Imć Pan Marſzałek, aby Izba Proiekt do Prawa względem Exekucyi Dekretów przeczytać pozwoliła. Czytał ten Proiekt Imć Pan Sekretarz Seymowy. Po czym Xiążę Czetwertyńſki Czerniechowſki dopraſzał ſię, aby z trzech Prowincyi wyznaczyć Subdelegacyą do roztrząśnienia Proiektu o Exekucyach Proceſſów dopiero czytanego. Imć Pan Drewnowſki mówił, aby ten Proiekt na Seſſyach Prowincyonalnych był

roztrząſany. Imć Pan Marſzałek Seymowy także radził, aby iutro złożyć Seſſye Prowincyonalne dla roztrząśnienia y poprawenia tego Proiektu, a potym do Decyzyi Stanów onego wprowadzenia, a teraz aby przyſtąpić do drugiego punktu uchylenia Rezolucyi Rady Nieuſtaiącey, y tak oney, iako też y zaſkarżenia na nią przeczytania. Czytał Imć Pan Sekretarz Rezolucyą Rady względem Sukceſſyi po Opatach Bazyliańſkich. Imć Pan Wybicki Kaliſki oświadczył: *że nie tylko tę tęiednę Rezolucyą, ale też y inną o Sukceſſyi po Duchownych na Memoryał Urodz: Baczyńſkiego wydaną, znalazł przeciwną Prawu, a zatym godną uchylenia.* Po przeczytaniu przez Imci Pana Sekretarza Seymowego Proiektu względem uchylenia rzeczoney Rezolucyi, y po trzechkrotnym zapytaniu Izby przez Imci Pana Marſzałka czy zgoda na uchylenie teyże Rezolucyi? iednomyślność naſtąpiła. Podpiſał zatym Imć Pan Marſzałek przyięty zgodnie Proiekt, y ten odeſłany zoſtał do Senatu. Gdy odebrała Izba Poſelſka wiadomość, iż Senat *unanimiter* także ten Proiekt przyiął y podpiſał; Imć Pan Marſzałek Seymowy winſzował ſobie y Izbie, iż Senat z Izbą Poſſelſką łączy ſwoią iednomyślność. Czy-

tany był potym Proiekt uchylenia Rezolucyi Rady względem Pisarzów Woyskowych. Rożni rożne z Posłów mieć żądali dodatki w tym Proiekcie, z których ten został utrzymany — iż Ichmć Panow Pisarzów Woyskowych przy Konstytucyi 1775. zachowuiemy — y iednomyślność całey Izby nastąpiła, odesłano zatym ten Proiekt do Senatu, gdzie równie z iednomyślnością że został przyięty, odebrała Izba Poselska doniesienie. Przystąpiono zatym do czytania Proiektów do Kwitów. Po czym Imć Pan Mirzeiewski Podolski domagał się, aby Kwity oddzielnie pisane były dla przeszłey y teraźnieyszey Kommissyi wyrażaiąc oddzielnie y Kommissarzów. Imć Pan Kurdwanowski Czerniechowski także o oddzielne Kwity dla Departamentu Woyskowego dopraszał się, y te aby z dwoch lat dawnych y teraźnieyszych dane były. Imć Pan Marszałek Seymowy oświadczył: aby teraz Proiekta były czytane tak iak są, a na dzień iutrzeyszy na żądanie Izby będą wygotowane oddzielone, y do woli Izby zostanie przyiąć, iak się będzie podobać. Prosił nakoniec Imć Pan Marszałek aby *in ordine* roztrząśnienia Proiektu o Exekucyach Dekretów, y innych iutro o godzinie dziewiątey ranney Ichmć Panowie Posłowie

wie

wie raczyli złożyć Prowincyaonalne Sessye, Sessyą zaś Seymową solwował na dzień iutrzeyszy na godzinę 2. po Południu.

Uchylenie Rezolucyi Rady Nieustaiącey.

Rezolucyą Rady Nieustaiącey na Sessyi 148. wzbraniaiącą zyskiwanie reindukcyi w odięciu Dóbr Duchownych od Possessorów: y zarazem dozwalaiącą od Akcessoryinego Dekretu *in minori Subsellio* zapadłego appellacyi do wyższey Juryzdykcy, iako y Legislacyą zamykaiącą, y Konstytucyą 1764. o Appellacyach przeznaczoną obalaiącą umarzamy.

Rezolucyą Rady Nieustaiącey Dnia 24. Miesiąca Sierpnia Roku teraźnieyszego w interessie Dyssydentów wydaną; do porządku tylko wewnętrznego Ich Religii podług Praw stosowaną mieć chcemy. Do prywatnych zaś z iakiegokolwiek pretextu nakazywanych pieniężnych datków iako żadnym prawem niedozwolonych oneyże używać wzbraniamy, ani też Woyskowa pomoc do tychże prywatnych datków, choćby przez Synod uchwalonych pod żadnym pretextem niedozwolonych dawana nie będzie.

OSTRZEZENIE

Względem Rezolucyi Rady na Sessyi Nro. 169. Roku 1784. Dnia 24. Sierp: wypadłey.

Rezolucya Rady Nieustaiącey pod Dniem 24. Sierpnia Roku teraźnieyszego na Sessyi Nro. 169. w intereśsie Dyssydentów wydana, że stosowaną bydź nie może de nakładania przez Synody lub Konsystorze samowładnego wszelakich na Osoby tychże Religii datków, waruiemy; ani też Woyskowa pomoc do tychże datków wymagana, że dodawaną bydź nie ma, na zawsze stanowiemy. Datki iednak na utrzymywanie tylko ich zborów, y Pastorów, oraz sług kościelnych Dyssdentskich, które mieszkańcy ich Religii w Dobrach Krolewskich dobrowolnie, a w Ziemskich za wiadomością y zezwoleniem Dziedziców przez Konwencye na piśmie na siebie do opłacenia przyięli, y które ieszcze przyiąć w takowym sposobie mogą, iako dobrowolnie raz przyięte ofiary każdorocznie opłacone bydź maią, y w tych pieniężnych Danin przypadkach *in casu renitentiae* Dekretu Konsystorskiego y Synodalnego *cum communitatibus* Exekucyą swoią w Ziemstwie lub w Grodzie, *etiam adhibito brachio militari* mieć po-

winny. Gdyby zaś Synod lub Konsystorz przeciwko konwencyi coś przysądził; na tenczas *forum* takowa Sprawa *in Judicio composito* w Assessoryi mieć będzie.

PO ROZŁĄCZENIU SIĘ IZB

SESSYA I.

Dnia 25. Października w Senacie.

GDY Król Jmć z Senatem y Ministrami przybył do Senatorskiey Izby; Jmć Pan Marszałek Wielki Litewski zaprosiwszy tychże Senatorów y Ministrów na mieysca swoie; donióst: iż przyniesiony iest z Izby Poselskiey Proiekt uchylaiący Rezolucyą Rady Nieustaiącey względem Opactw Bazyliańskich wydaną, do którego Proiektu przeczytania dał głos Jmci Xiędzu Sekretarzowi Litewskiemu. Przeczytał go Jmć Xiądz Sekretarz, a po przeczytaniu, tenże Jmć Pan Marszałek W. Litewski zapytał trzykrotnie Izby: czy zgoda na ten Proiekt *unanimitate* w Izbie Poselskiey przyięty? odpowiedziała Izba, iż zgoda. Mzamał zatym Jmć Pan Marszałek Wielki

Litewski Deputowanych do Konstytucyi dla podpisania rzeczonego Proiektu, y został podpisany. a Jmć Xiądz Sekretarz Litewski poszedł do Izby Poselskiey z oświadczeniem: iż na tenże Proiekt w Senacie *unanimiter* zgoda nastąpiła.

Po wyszłym blisko pułgodzinnym czasie, który Senat na samym oczekiwaniu dalszym Izby Poselskiey czynności w milczeniu przepędził, znowu oświadczył Jmć Pan Marszałek Wielki Litewski iż przyniesiony iest drugi Proiekt z Izby Poselskiey *unanimitate* tamże przyięty zawieraiący uchylenie Rezolucyi Rady względem Pisarzów Woyskowych wydaney, do przeczytania ktorego dał głos Jmci Sekretarzowi Litewskiemu. Przeczytał Jmć Xiądz Sekretarz, po czym Izba trzykrotnie zapytana od Jmci Pana Marszałka W. Litewskiego czy zgoda na ten Proiekt? odpowiedziała: iż zgoda. Wezwał zatym Jmć Pan Marszałek Wielki Litewski Deputowanych do podpisania przyiętego zgodnie Proiektu. po którego podpisaniu Jmć Xiądz Sekretarz Lit: poszedł donieść Izbie Poselskiey iż rzeczony Proiekt w Izbie Senatorskiey zgodnie *unanimitate* przyięty został. Po czym solwowana przez Jmci Pana Podkanclerzego

Litewſkiego od Tronu Seſſya do czaſu zebrania ſię Izby Poſelſkiey.

SESSYA II.

Dnia 26. Października w Senacie,

GDY Nayiaśnieyſzy Pan z Senatorami y Miniſtrami przybył do Izby, JmćPan Marſzałek Wielki Litewſki oświadczył: iż przynieſiony ieſt Proiekt *unanimitate* w Izbie Poſelſkiey przyięty uchylaiący Rezolucyą Rady Nieuſtaiącey o ſukceſſyach po Duchownych wydaną, do którego przeczytania dał głos Jmci Xiędzu Połubińſkiemu Sekretarzowi Litewſkiemu; czytał Jmć Xiądz Sekretarz tenże Proiekt, po czym Jmć Pan Marſzałek W: Lit: zapytał trzykrotnie Izby, czyli ieſt zgoda na przeczytany Proiekt? a uſłyſzawſzy całego Senatu iednomyślność; wezwał Deputowanych do Konſtytucyi dla podpiſania przyiętego Proiektu, y zoſtał podpiſany. Potym Jmć Xiądz Sekretarz Litewſki poſzedł do Izby Poſelſkiey z donieſieniem: iż Senat na ten Proiekt iednomyślnie zgodził ſię, Oświadczył da-

ley Jmć Pan Marszałek W. Litewski, iż zostaią ieszcze Proiekta dalsze w Izbie Poselskiey czytane, do przeczytania ich także w Senacie, dał zatym głos Jmci Xiędzu Naruszewiczowi Pisarzowi Wielkiemu Litewskiemu wyręczaiącemu słabego na oczy Jmci Xiędza Połubińskiego Sekretarza Litewskiego do czytania Proiektu pod tytułem = Proiekt do Prawa względem Exekucyi Dekretów. = Po przeczytaniu tego, y wysiedzeniu blisko pułgodzinnego czasu bez wszelkiego odezwania się Ichmć Panów Senatorów z Królem przytomnych, dano znać, iż w Izbie Poselskiey solwowana sessya. Zaczym z woli J. K. Mci Jmć Pan Podkanclerzy Litewski solwował od Tronu Sessyą Senatorską na dzień iutrzeyszy do czasu zebrania się Izby Poselskiey.

SESSYA XXIII.

Dnia 26 Października w Izbie Poselskiey.

PO zeyściu się do Izby Posłów, y zagaieniu przez Jmci Pana Marszałka Seymowego Sessyi, Xiążę Jmć Sapieha Poseł Brzeski Litewski zabrał głos, w którym wyraziwszy

wdzięczność Jmci Panu Woiewodzie Ruſkiemu za darowanie Rzpltey 24 armat, y wyſtawienie Regimentu z ludzi 400. ſwoim koſztem, prosił: aby taż wdzięczność w Konſtytucyi była umieſzczoną; idąc za tak rzadkim y chwalebnym przykładem tenże Xiążę Jmć Sapieha oświadczył: iż ſam także armat 12. ſpiżowych właſnym koſztem z wſzelkiemi porządkami przed przyſzłym Seymem wyſtawi, y do Arſenału Litewſkiego oneż ofiaruie. Jmć Pan Giełgud Zmudzki oświadczywſzy wdzięczność Xciu Jmci Sapiezie imieniem Prowincyi Litewſkiey za dar dopiero w głoſie iego Oyczyźnie uczyniony; o uchylenie tych tylko Rezolucyi Rady dopraſzał ſię, które przed rozłączeniem Izb były zaſkarżone, bo innych niezaſkarżonych Prawo broni uchylać. JmćPan Rzewuſki Wołyńſki w zabranym głoſie wyraziwſzy wdzięczność za dar Oyczyźnie uczyniony, a Jmi Panu Marſzałkowi Seymowemu za to, iż iego ſtaraniem dwie Rezolucye Rady Prawu przeciwne uchylone zostały, ganił Rezolucye teyże Rady, za któremi Remanenta przeſzłego Seymu rozſzafowane były, *in ordine* uchylenia których podał Proiekt do Laſki. Jmć Pan Moſzczeńſki Inflantſki odezwał ſię: iż chcieć chylić te Rezolucye

Rady, które ſzafowały Remanentem, ieſt chcieć: aby rozſzafowane ſummy nazad były powrocone do Skarbu, co nigdy być nie może. Jmć Pan Marſzałek Seymowy proſił: aby przyſtąpić do decyzyi Rezolucyi *in deliberatione* będących. Czytał zatym Jmć Pan Sekretarz Seymowy Proiekt do uchylenia Rezolucyi Rady Nieuſtaiącey o Sukceſſyach po Duchownych. Po przeczytaniu tego czytał ſamą Rezolucyą Rady, y Prawo o Sukceſſyach. Po powtórnym znowu przeczytaniu tegoż Proiektu, Jmć Pan Marſzałek trzykrotnie zapytał Izby, czy ieſt zgoda na ten Proiekt, a uſłyſzawſzy iednomyślność, podpiſał, y do Senatu odeſłał, gdzie także ten Proiekt *unanimitate* przyięto. Mówił daley Jmć Pan Marſzałek, iż przyſpoſabiaiąc na dal gotowość, należy przyſtąpić do czytania dalſzych Proiektów; donióſł także, iż kwity generalne y oddzielne (iak Izba wczoray żądała,) ſą wygotowane. Zapytał nakoniec, które z takich kwitów chce mieć Izba czytane? gdy wielu odezwało ſię, iedni aby generalne, drudzy aby oddzielne czytać kwity; Jmć Pan Dobiecki Sandomirſki proſił: aby ten, kto żądał oſobnych kwitów, oświadczył, iaki w tym dla Oyczyzny upatruie pożytek? a ieźli żadnego w

tym nie można upatrzyć dobra, więc oszczędzaiąc czas, lepiey byłoby pozwolić, aby kwity generalne dawane były. Jmć Pan Rzewuski Wołyński oświadczył: aby oddzielnie kwitować, gdyż iedna Kommissya dobrze, druga źle zrobić mogła, a zatym iedna chwalona, druga naganiona bydź może. Xiążę Sapieha Brzeski Litewski odezwał się: iż mieli sprawiedliwe powody proszący o oddzielne kwitowanie, a to dla wiadomości, iaki która Kommissya miała Remanent. Ichmć Panowie Wodziński Inowrocławski y Ustrzycki Wołyński o generalne kwitowanie y o *Turnum* prosili. Jmć Pan Marszałek Seymowy wnosił: aby Proiekta tak były teraz czytane iak są podane, a przy decyzyi każdy będzie miał wolność poprawienia, iak komu zdawać się będzie. Czytał Jmć Pan Sekretarz Proiekt kwitu dla Kommissyi Edukacyiney. Xiążę Sapieha Brzeski Litewski w zabranym głosie przekładał znakomite zasługi Domu Xiążąt Radziwiłłów, oraz pretensye ich do Rzeczypospolitey, *in ordine* ułatwienia których podał Proiekt do Laski. Jmć Pan Górski Ciechanowski za Proiektem w interessie Xiążąt Radziwiłłów przez Xiążęcia Sapiehę podanym przymawiał się. Xiążę Czetwertyński Czerniechowski o-

świadczył: iż wie o wielkich zasługach y stratach Domu Radziwiłłowskiego, y osądził rzeczą sprawiedliwą, aby Skarb publiczny ieżli iest winien, y ma pieniądze, takowe pretensye zaspokoił, co zaś na zamianę Starostw w dziedzictwo, mówił, iż nie pozwala, ponieważ w tey mierzę materya *Statûs* zachodzi, Jmć Pan Mierzeiewski Podolski prosił, aby wolność przedawania Szarżów Woyskowych przywrócona została, dla czego oddał do Laski dodatek do kwitu Departamentu Woyskowego. Czytał Jmć Pan Sekretarz Proiekt kwitu dla Departamentu Woyskowego. Po czym Jmć Pan Marszałek oświadczywszy: iż dzień iutrzeyszy ranny na Sessye Prowincyonalne zostawuie wolny, Sessyą Seymową solwował na iutro na godzinę 1. po południu.

SESSYA III.

Dnia 27 Pazdziernika w Senacie.

ZA przybyciem Nayiaśnieyszego Pana do Senatu, Jmć Pan Marszałek Wielki Litewski oświadczył: iż Proiekt uchylaiący Rezolucyi Ra-

dy Nieustaiący wzbraniaiącą Reindukcyi do Dóbr Duchownych, poszedł *per Turnum* w Izbie Poselskiey; zostaie zatym, ażeby y tu był przeczytany. Czytał go Jmć Xiądz Naruszewicz Pisarz Wielki Litewski. Po czym zabrał głos Xiążę Jmć Sułkowski Woiewoda Poznański, w ktorym wyraził: iż Proiekt uchylaiący Rezolucyą Rady, iest Izbie wiadomy, lecz y sama Rezolucya Rady deklarowana bydź powinna, aby wiedzieć co *unanimiter*, lub *per Turnum* ma Senat decydować. Czytał Jmć Xiądz Pisarz rzeczoną Rezolucyą. Po czym. Jmć Pan Marszałek Wielki Litewski zapytał: czy Izba *unanimiter* zgadza się na ten Proiekt, czyli chce: aby poszedł *per Turnum*? na kilkokrotne takowe zapytanie gdy żaden nic całe z Ichmć Panów Senatorów y Ministrów nie odpowiedział; Jmć Pan Marszałek Wielki Koronny odezwał się: iż gdy żadney na zapytanie nie słychać odpowiedzi; zdaie się bydź potrzebne przystąpienie *ad Turnum*. W tym Xiążę Jmć Woiewoda Poznański prosił Jmci Pana Marszałka Wielkiego Litewskiego o deklaracyą: wiele kresek pokazało się *ex Turno* z Izby Poselskiey na Propozycyą, *affirmative*, a wiele *negative*? Jmć Pan Marszałek Wielki Litewski doniósł: iż było kresek *affirmative* 161. a *ne-*

gative 9. Po czym natychmiaſt *unanimitas* Senatu naſtąpiła ,*affirmative*, y Ichmć Panowie Delegowani do Konſtytucyi wezwani przez Pana Marſzałka Wielkiego Litewſkiego przerzeczony Proiekt podpiſali, y o tym Izbie Poſelſkiey było od Senatu donieſiono. Dał głos powtornie Jmć Pan Marſzałek Wielki Litewſki Jmci Xiędzu *P*iſarzowi Litewſkiemu do czytania Proiektu kwitu dla Kommiſſyi Edukacyiney, który był natychmiaſt przeczytany, iako wyſzły z deliberacyi. W tym z Izby Poſelſkiey donieſiono, iż tamże ten kwit *unanimiter* ieſt przyięty. Przeczytał go powtórnie Jmć Xiądz Piſarz Litewſki a Izba Senatorſka trzykrotnie od Jmci Pana Marſzałka Wielkiego Litewſkiego zapytana, czy zgoda? iednomyślność ſwoią oświadczyła. Wezwał Jmć Pan Marſzałek Deputowanych do Konſtytucyi, którzy rzeczony Proiekt iako przyięty zgodnie, podpiſali. Nakoniec za danym ſobie głoſem Jmć Xiądz Piſarz Litewſki przeczytał Proiekt względem zaſpokoienia Skarbu Litewſkiego, który na deliberacyą ieſt oddany. Po czym Seſſya od Tronu ſolwowana na dzień iutrzeyſzy do czaſu zebrania ſię Izby Poſelſkiey.

SESSYA XXIV.

Dnia 27. Pazdziernika w Izbie Poselskiey.

JEGOMOSC Pan Marszałek przyszedł- szy z Posłami do Izby, zagaił Sessyą, y prosił ażeby Proiekt względem uchylenia Rezolucyi Rady w interessie Dyssydentów wydaney, iuż podług żądania Izby poprawiony, był czytany. Czytał go Jmć Pan Sekretarz Seymowy. Wie- lu *pro* y *contra* odzywało się Posłów z okoli- liczności tego Proiektu, na co Jmć Pan Mar- szałek odezwał się, prosił, aby zamiast zaymo- wania sprzeczkami czasu, do użytecznych ro- bót przystępować. Zabrał głos Jmć Pan Wiel- horski Inflantski, w którym przekładał złe kon- sekwencye z uchylenia tak wiale, a często bez ważnych przyczyn, Rezolucyi Rady, co toruie drogę, że nic potym na Seymach czynić bę- dziemy. Mówił daley, aby te tylko uchylać Rezolucye, które były przed Deputowanemi zaskarżone. J. P. Boniecki Helmski przekładał: aby koekwacya Biskupstw nastąpiła, aby po- większenie woyska nie w Officyerach, lecz w Gemeynach było; aby w Kawaleryi Narodo- wey sama tylko Szlachta rodowita, y o tey ro- dowitości zaświadczenie maiąca, mieściła się; y aby przedaż szarzów woyskowych dozwoloną

została, do czego gdy był od Jmci Pana Mieczeiewskiego wczoray podany do kwitu Departamentu Woyskowego dodatek, więc aby przemoc prawu nakazuiącemu czytanie Proiektów nie działa się, o czytanie onego prosił. Jmć Pan Marszałek odpowiedział, iż nie dzieie się przemoc, że w tym momencie Proiekt podany nie czyta się, bo Prawo nie napisało: aby Proiekta zaraz po podaniu czytane były, dosyć aby były czytane. Był atoli czytany rzeczony Proiekt:: Jmć Pan Gielgud Zmudzki mówił z wyliczeniem zasług, w interessie Xiążąt Radziwiłłów, y o czytanie w tey materyi Proiektu przez Xięcia Sapiehę Brzeskiego Litewskiego podanego prosił. Jmć Pan Werzchleyski Poznański domagał się, aby wprzód uchylić zaskarżone Rezolucye, zakwitować Dykasterią, a potym do Proiektów czytania przystępować. Jmć Pan Suchczyński o toż samo prosił, y za Proiektem Xiążąt Radziwiłłów, tudzież Hrehorego Ogińskiego przymówił się. Jmć Pan Radzicki Rożański oświadczył wdzięczność Jmi Panu Woiewodzie Ruskiemu, y Xciu Sapiezie za uczynione przez nich Oyczyźnie dary, za obranie siebie Konsyliarzem Rady, dziękował, y radził, ab Rezolucyę Rady wychodzące po Grodach rozsyłane y oblatowane bywały, na

koniec interefs Xiążąt Radziwiłłów Izbie zar-kommendował. Jmć Pan Marfzałek odezwał fię, aby Proiekt do uchylenia Rezolucyi Rady był czytany, względem Reindukcyi do Dóbr Duchownych, czytał go Jmć Pan Sekretarz; Po czym gdy wielu odezwało fię przeciwnie. Jmć Pan Marfzałek mówił: aby fama Rezolucya Rady w tym interefsie wydana, y zafkarżenie na nią czytane było, dla dokładnieyfzey Izby wiadomości, czytał Jmć Pan Sekretarz. Jmć P. Zabiełło Kowieńfki mówił za tą Rezolucyą, y na uchylenie oney nie pozwalał. Ganił przytym Sądy Grodzkie, iż często z uciemiężeniem Obywatelów poftępuią. Jmć Pan Gurowfki Gnieźnieńfki y Gielgud Zmudzki toż famo oświadczyli zdanie. Jmć Pan Gorecki Orfzańfki o uchylenie teyże Rezolucyi profił, y przekładał różne niebefpieczeńftwa dla pofsefsyi, gdyby ta Rezolucya nie była uchyloną. Xiążę Sapieha Brzefki Litewfki fzedł za zdaniem Jmci Pana Orfzańfkiego y uchylenia tey Rezolucyi żądał, *in ordine* czego profił o *Turnum*, y przyftąpiono zatym *ad Turnum*. Po którym fkończonym ogłofił Jmć Pan Marfzalek, iż na uchylenie tey Rezolucyi było krefek 161. a na utrzymaniey iey 9. Podpifano potym ten Proiekt według większości Wotów, y do Senatu ode-

ſtano, gdzie także *unanimitate* też Rezolucyą uchylono, y podpiſano. Potym czytano dodatek do kwitu dla Departamentu Woyſkowego przez Jmci Panu Mierzeiewſkiego wczoray podany, zawieraiący, aby wolno było przedawać Szarże tym. ktòrzy lat 5. w woyſku wyſłużą. Potym Jmć Pan Marſzałek przypomniał Izbie oświadczoną przy rozłączeniu Izb z Tronu troſkliwość Nayiaśnieyſzego Pana względem zakończenia intereſſu Kommiſſyi Skarbu Litewſkiego z Jmć Panem Tyzenhauzem Podſkarbim Nadwornym Litewſkim y był czytany w tey mierze od Nayiaśnieyſzego Pana podany Proiekt. Po przeczytaniu tego zabrał głos Jmć Pan Morykoni Wiłkomirſki, z mówił: że ExtraKommiſſya nad władzę poſtąpiła ſobie w ſądzeniu ſprawy Skarbu Litewſkiego z Jmć Panem Tyzenhauzem, na którego, iako na Officyantów ferowany Dekret, aby był roztrząśniony, proſił, *in ordine* czego podał Proiekt do Laſki, a za obranie ſiebie Kommiſſarzem Skarbu Litewſkiego dziękował. Jmć Pan Turſki Sieradzki mówił, iż lubo ExtraKommiſſya dobrze tę Sprawę ſądziła niechcąc naymnieyſzego Skarbu uſzkodzenia, atoli należy poſtąpić tak, iak nam głos Króla litość zalecaiącego czynić radzi, Jmć Pan Matuſzewicz Brzeſki

Litew-

Litewſki przeſądzaniu Dekretu Extrakommiſſyi ſprzeciwiał ſię. J. P. Marſza: oświadczył: że to wſzyſtko co czytano, idzie *ad deliberandum*, a co było w deliberacyi do Rezolucyi przychodzić powinno. Przyſtąpiono zatym do kwitu dla Kommiſſyi Edukacyiney, który Jmć Pan Sekretarz przeczytał. Po czym zapytana trzykrotnie Izba czy zgoda na ten Proiekt? oświadczyła iednomyślność, a zatym kwit rzeczony podpiſany, y do Senatu był odeſłany, gdzie także *unanimitate* przyięty zoſtał, y Seſſya zoſtała ſolwowana na dzień naſtępuiący na godzinę 11.

SESSYA IV.

Dnia 28. Października w Senacie.

ZA przybyciem J. K. Mci do Senatu Jmć Pan Mniſzech Marſzalek Wielki Koronny w niebytności Jmci Pana Gurowſkiego Marſzałka Wielkiego Litewſkiego dał głos Jmci Xiędzu Naruszewiczowi Piſarzowi Wielkiego X. Litewſkiego *in ordine* czytania Proiektu pod Tytułem = Oſtrzeżenie względem Rezolucyi

Rady Nieustaiącey w interessie Dyssydentów, wypadłey. w Izbie Poselskiey *unanimitate* przyiętego. Czytał go Jmć Xiądz Pisarz W. Litewski, a po trzykrotnym zapytaniu Izby, czy iest zgoda na podpisanie rzeczonego Proiektu? iednomyślność Senatu słyszeć się dała, iż zgoda. Wezwani byli Ichmć Panowie Delegowani do Konstytucyi do podpisania wzmiankowanego Proiektu, a Jmć Xiądz Pisarz Litewski poszedł donieść Izbie Poselskiey o zgodnie przyiętym przez Senat Proiekcie. Po czym bez solwowania Sessyi Nayiaśnieyszy Pan wyszedł z Izby: Po wyszłym blisko półgodzinnym czasie przybywszy Nayiaśnieyszy Pan *cum Senatu & Ministerio* do Izby, Jmć Pan Marszałek Wielki Koronny doniósł, iż przyniesione są z Izby Poselskiey Proiekta *unanimitate* tamże przyięte; ieden o Dekretach *Executionis*, drugi: Warunek dla Wielkiego Xięstwa Litewskiego, do których z osobna czytania dał głos Imci Xiędzu Pisarzowi Litewskiemu. Po przeczytaniu zaś zabrał głos Jmć Pan Szydłowski Kasztelan Zarnowski, w którym wyraził: „ Iż powierzaiący " maiątku swego Obywatele współobywatelom maią sposób onego dochodzenia, lecz " powierzaiący onże w ręce Bankierów lub

" kupców nie maią pewności odebrania o-
" negoż. Iest nam wiadoma Konstytucya
" 1775. Roku, która osłabiła kredyt Oby-
" watelom przez niepozwalanie więcey bra-
" nia Procentu iak po 5 od sta na Rok, a
" to pod karą 500. grzywien. Cóż więc O-
" bywatel z zebranym krwawo maiątkiem ma
" czynić? Idzie do kupców, do bankierów,
" ktòrzy mu większy obiecuią Procent, a
" ztąd większy zysk dla siebie upatruie. A
" zaś dla zdrady kredytorów, a zbogacenia
" siebie samych, albo bankretuią, albo kon-
" kursa y falcydye podnoszą, a wierzyciel
" niezapłacony w swey należności upada, y
" choćby ów bankier lub kupiec, do pier-
" wszego w iakim był, powrócił stanu, nie
" wolno wierzycielowi straty dawnego dłu-
" gu swego na nowym iego poszukiwać ma-
" iątku." Upraszał więc, aby gdy na Szla-
chtę piszemy prawo, było obostrzenie dla kupców. Potym Jmć Pan Marszałek zapytał Izby trzykrotnie, czy iest zgoda na dwa przeczytane Proiekta; na co Senat *unanimitatem* oświadczył, a Jmć Pan Kasztelan Zarnowski dodał, iż życzyłby sobie, aby ta iego myśl Izbie Poselskiey była kommunikowana. Wezwani byli Ichmć Panowie Delegowani

do Konstytucyi dla podpisania przyiętych proiektów, y oneż podpisali. przyniesiony był potem proiekt w Izbie Poselskiey *unanimitate* przyięty, uchylaiący Uniwersał Rady względem exekucyi processów wyszły, który Proiekt przez Jmci Xiędza Pisarza Litewskiego przeczytany y iednomyślnie przez Senat przyięty, Ichmć Panowie Delegowani podpisali, o czym doniósłszy Jmć Xiądz Pisarz Litewski Izbie Poselskiey, solwowana Sessya od Tronu została na dzień iutrzeyszy do czasu zebrania się Izby Poselskiey.

SESSYA V.

Dnia 26. Pazdziernika w Senacie.

GDY Nayiaśnieyszy Pan przybył do Senatu Jmć Pan Marszałek Wielki Litewski oświadczył: aby Proiekt *per Turnum* w Poselskiey Izbie idący mógł tutay bydź przeczytany. Dał zatym głos Jmci Xiędzu Połubińskiemu Sekretarzowi Litewskiemu, który czytał proiekt zakwitowania Kommissyi Skarbu Koronnego, a to z dodatkiem. Po czym za-

pytał Izby, czy ten Proiekt ma tutay iść *per Turnum*, czyli *unanimiter* przyięty będzie? nastąpiła *unanimitas* Senatu bez dodatku. Jmć p. Szydłowski Kasztelan Zarnowski zabrawszy głos mówił: iż gdy Prawo mieć chce, że Kommissarze zasiadaiący zawsze są w Ewikcyi Skarbowi, przeto nie zda się bydź potrzebą, ażeby kwit miał bydź z dodatkiem, Po czym Jmć Pan Marszałek Wielki Litewski dał głos Jmci panu Sekretarzowi Litewskiemu, aby zebrał y deklarował, wiele Wotów iest w Senacie(Jmć Xiądz Sekretarz oświadczył, iż Senatorów iest 23. Ministrów 5. *in summa* Wotów w Senacie na Proiekt bez dodatku iest 28. Doniesionó potym z Izby Poselskiey: iż na tenże Proiekt iuż *ex Turno* wyszły, było Wotów głośnych z dodatkiem 69. bez dodatku 94. y że Izba Poselska przystąpiła do powtórnego *Turnum*. Jmć Pan Marszałek Wielki Litewski zapytał znowu Senatu, czy na ten Proiekt żąda *Turnum*? na co *unanimitatem* Senat oświadczył, iż pozwala na ten Proiekt bez dodatku. o czym doniósł Izbie Poselskiey Jmć Xiądz Naruszewicz pisarz Wielki Litewski. Gdy z Izby poselskiey doniesiono: iż *ex secundo Turno* było kresek na proiekt z dodatkiem 67.

a bez dodatku 95. y że tamże *ad secreta Vota* przystąpiono; Jmć Pan Marszałek Wielki Litewski prosił Arbitrów na ustęp, y Senat zaczął *Turnum, per Vota secreta*, po tym skończonym deklarował Jmć Pan Marszałek: iż na Proiekt z dodatkiem było w Senacie Wotów 3. a bez dodatku 25. W tym z Izby Poselskiey doniesiono: iż = z dodatkiem okazało się kresek sekretnych 79. a bez dodatku 80. Odezwał się tedy Jmć Pan Marszałek Wielki Litewski że ponieważ, połączywszy Wota Senatorskie z Poselskiemi więcey znayduie się pozwalaiących na Proiekt bez dodatku; więc Ichmć Panowie Deputowani do Konstytucyi Proiekt *Pluralitate* w obudwuch Izbach przyięty, podpisać raczą. Został tenże Proiekt podpisany bez dodatku, o czym Jmć Xiądz Pisarz Wielki Litewski poszedł oświadczyć Izbie Poselskiey, a Jmć Pan Podkanclerzy Litewski solwował od Tronu Sessyą na dzień Jutrzeyszy do czasu zebrania się Izby Poselskiey.

SESSYA XXV.

Dnia 28. Października w Izbie Poselskiey.

JMC Pan Marszałek Seymowy za zeyściem się Posłów, zagaił Sessyą, y dał głos Jmci Panu Sekretarzowi do czytania Proiektu względem oddawania pomocy Woyskowey za Dekretami Konsystorza Dyssydentskiego. Czytał Jmć Pan Sekretarz. Imć Pan Grabowski Wołkowyski przymówił się, aby do słowa = Dyssydentów = było dodane: = Augustanæ Confessionis = co natychmiast dodano. Imć Pan Miączyński Czerniechowski z mocy Instrukcyi oddał Proiekt do Laski, w interessie Imci Pana Podkorskiego y za nim przymówił się. Czytał powtórnie Imć Pan Sekretarz Proiekt względem Dyssydentów z dodatkiem przez Imci Pana Wołkowyskiego żądanym. Po czym Izba trzykrotnie przez Imci Pana Marszałka zapytana, czy zgoda na ten Proiekt? *unanimitatem* oświadczyła. Odesłano tenże Proiekt do Senatu, gdzie także zgodnie przyięty został, y podpisany. Przystąpiono daley do Proiektu o exekucyach Dekretów, który czytał Imć Pan Sekretarz, a Imć Pan Marszałek doniosł, iż Prowincya Litewska na fundamencie Praw

ſwoich ma dla ſiebie dodatek, do którego przeczytania dał głos Imci panu Sekretarzowi, czytał go Imć pan Sekretarz, a Imć pan Dembiński Krskowſki prosił o warunek, aby Rada nie wdawała ſię nigdy w kognicyą proceſſów tak Koronn: iak Litewſk: pytał potym Imć pan Marſzałek Izby, czy ieſt zgoda na ten proiekt? w tym z pośrzód zgodnie odzywaiących ſię posłów, Xżę I. Czetwertyńſki oświadczał ſię przeciwnie, lecz obligowany powſzechnie od posłów o odſtąpienie od ſwoiey oppozycyi, odſtąpił. po czym znowu zapytał ſię Imć pan Marſzałek, czy zgoda na ten proiekt? oświadczyła Izba *unanimitatem*, y zoſtał proiekt podpiſanym, potym posłany do Senatu, gdzie zgodnie przyięty zoſtał. Imć pan Marſzałek oświadczył: iż gdy ieſt uſtanowione prawo nowe o Exekucyi Dekretów; potrzeba, aby Uniwerſał Rady w tey mierze będący był uchylonym, y zapytał Izby, czy zgoda na uchylenie onego? na co Izba *unanimitatem* oświadczyła, iako y Senat, gdzie tenże proiekt był odesłany. Imć pan Marſzałek przyſtąpił do kwitu dla Kommiſſyi Skarbu Koronnego *in deliberatione* będącego, który przeczytał Imć pan Sekretarz. Iegomość pan Rzewuſki Wołyńſki oświadczył:

iż od żadania swego: aby każda Kommissya z dwuch lat kwitowaną była, odstępuie dla nie zaymowania czasu, prosił tylko o dodatek: *pro hac sola vice.* Imć pan Popiel Grodzieński mówił względem Retenevi w Skarbie Koronnym do Skarbu Litewskiego należącey, dla czego podał do Laski Warunek do kwitu Kommissyi Skarbowey Koronney. Imć pan Dąbski Brzeski Kujawski prosił za Imć panem Rudnickim przeszłym Kassyerem Skarbu Koronego Skarbowi publicznemu zadłużonym, y tym końcem podał proiekt do Laski. Imć pan Granowski Lubelski oskarżał Kommissyą Skarbową Koronną, iż wdaie się w sądzenie Spraw sobie nienależnych. Xiążę Sapieha Brzeski Litewski także mowił ganiąc szafunek Kommissyi zbyteczny przez wydanie 25. Tysięcy na przeniesienie Archiwów do Grodna z Warszawy, y że z niedozorn Kommissyi Kassyer tak znacznie zadłużył się Skarbowi, aby tego długu Ichmć panowie Kommissarze na ten czas zasiadaiący, Ewiktorami byli, prosił, y proiekt przydatku do kwitu dla teyże Kommissyi do Laski podał. Imć P. Zaiączek podolski Imieniem Wdtwa swego zaskarżał Officyalistów Tabacznych, iż ci Rewizyami swemi napastuią Domy Obywatelskie. Na-

ganiał Kontrakt ſześcioletni z Monopoliſtami Tabacznemi zawarty przez Kommiſſarzów, którzy ſami tylko lat dwa ſiedzą w Kommiſſyi Imć Pan Piniňſki Wołyňſki zaſkarżał Kommiſſyą o ſądzenie Spraw do ſiebie nienależnych, iak ſię okazuie z intereſſu Ieymć P. Borzęckiey, mówił daley, iż gdy Magiſtratura ta żadnego nie ma *Forum*, aby mogła bydź ſądzoną; ażeby *de malo geſto officio* w Sądach Seymowych odpowiedziała, y aby Kommiſſarze Skarbowi przed zakwitowaniem Kommiſſyi nie byli obierani, o czym podał Proiekt do Laſki, Imć P. Breza Gnieźnieňſki o Tabellę proſił, dla wiadomości z niey, na co Kommiſſya Remanent Skarbowy wyexpenſowała, czego wielu Poſłów żądało. Imć Pan Kirwowſki Inflanſki uſprawiedliwiał Kommiſſyą że ieźli wdaie ſię w ſądzenie Spraw, to nie czyni z innych powodów, tylko *ex vi fori inſcripti.* Dany głos potym Imci Panu Nieborowſkiemu Kommiſſarzowi Skarbu Koronnego Delegowanemu od Kommiſſyi do odpowiedzenia na zarzuty, który mówił: iż aſſygnowane 25. Tyſięcy na przewiezienie Archiwów do Grodna nie ſą zupełnie wyexpenſowane, y kalkulacya z Remanentem przyſzłey Kommiſſyi będzie zoſtawiona, że Imć

Pan Rudnicki ſprawiedliwie był kalkulowany, y że za iego dług Kommiſſarze bydź Ewiktorami nie wzbraniaią ſię; że żadney od obywatelów Podolſkich nie było ſkargi w Kommiſſyi przeciwko Officyaliſtom Skarbowym, że Ieymć Pani Borzęckiey Dobra ſą zaięte przed Dekretem Trybunalſkim, a przeto Kommiſſya nie ſądząc ſię w niczym bydź winną o zakwitowanie ſiebie doprasza ſię. Toż ſamo powtòrzył y Imć Pan Biernacki Komiſſarz Skarbowy, do takowey odpowiedzi od Kommiſſyi wyznaczony. Imć Pan Dobiecki Sandomirſki za Intereſſem Sukceſſorów Załuſkich z okoliczności Biblioteki przymawiał ſię. Czytane potym były Proieka Imci Pana Woiewody Ruſkiego y Xiążąt Radziwiłłów. Imć Pan Uſtrzycki Wołyńſki wniosł, aby Proiekt Xiążąt Radziwiłłów ſzedł *ad deliberandum*, gdyż chce uczynić warunek, aby kwarta z Staróſtw na ſatysfakcyą Xiążętom Radziwiłłom iść maiących nowo była wyciągniona, aby proporcyonalny do dwoch millionów naznaczyć fundusz. Domagało ſię wielu, aby Proiekt Imci Pana Woiewody Ruſkiego bez deliberacyi podpiſać, lecz Imć Pan Marſzałek odpowiedział, iż Król Imć iuż kazał w Senacie ſolwować Seſſyą, a iedna Izba Proiektu

decydować bez drugiey nie może. Imć pan Gurowski Gnieźnieński prosił, aby Imć pan Marszałek takie na iutro kazał wygotować proiekta, w którychby dołożona była wdzięczność Imci panu Woiewodzie Ruskiemu y Xięciu Imci Sapiezie za dary Oyczyźnie uczynione. Co uczynić oświadczył się Imć pan Marszałek, y Sessyą solwował na dzień następuiący na godzinę 11.

SESSYA XXVI.

Dnia 29. Pazdziernika w Izbie Poselskiey.

JMC pan Marszałek zagaiwszy Sessyą, oświadczył: iż podług wczorayszego życzenia Izby, w proiekcie dla Imci pana Potockiego Woiewody Ruskiego wyrażona iest Wdzięczność za dar Oyczyźnie uczyniony, y takowy proiekt czytał Imć pan Sekretarz Seymowy. Imć pan Moszczyński Kaliski przymówił się, aby proiekt Xięcia Imci Sapiehy Brzeskiego Litewskiego poszedł *ad deliberandum*, y aby w nim podobnie wdzięczność, iak Imci panu Woiewodzie Ruskiemu była u-

mieſzczona, co uczynić Imć pan Marſzałek oświadczył ſię.. Imć Pan Suſczyńſki Inflantſki, aby w Proiekcie dodano: iż ieźliby wyroki śmierci na Imci Panu Woiewodzie Ruſkim ſpełnić ſię miały, aby Rada Nieuſtaiąca miała moc zaradzenia o tym Regimencie. Imć Pan Manecki Wołyńſki przy oświadczeniu wdzięczności Imci Panu Woiewodzie Ruſkiemu za ten dar, wnoſił: aby ten Regiment zawſze pod Imieniem Potockich chodził. Podobną y Xięciu Imci Sapiezie wyraził wdzięczność, na koniec o kwit dla Kommiſyi Skarbowey Koronney proſił. Imć Pan Rudzki Sandomirſki mówił za Intereſſem Ieymć P. Borzęckiey, iż ta od dawnego czaſu za życia męża na tych Dobrach miała dożywocie, względem których iak nieprawnie Kommiſſya Dekret ferowała, tak aby ten był uchylony; proſił. Imć Pan Szwykowſki Słonimſki pochwaliwſzy wdzięcznie dary od Imci Pana Woiewody Ruſkiego, y Xięcia Sapiehy ofiarowane, zapraſzał do naśladowania tych mężów, Imci Pana Gurowſkiego Marſzałka Wielkiego Litewſkiego aby, gdy nic nie ofiaruie dla Oyczyzny, dla miłości iey przeſtał pretendować 40. tyſięcy złotych Seymem Delegacyinym, iemu naznaczonych, a Seymem poźnieyſzym uchylonych,

in ordine czego podał Proiekt do Laſki. Imć Pan Mikorſki Poznańſki, iako Delegowany do Examinu Komiſſyi Skarbowey Koronney, uſprawiedliwiał też Kommiſſyą, iż ta Remanent za aſſygnacyami Rady na woyſko wydała, iako w Tabelli. Względem uſzkodzoney kaſſy przez Imci Pana Rudnickiego Kaſſyera mówił: iż ta ſzkoda za przeſzłey Kommiſſyi ſtała ſię, a zatym teraźnieyſza w odpowiedzi bydź nie powinna. Imć Pan Drewnowſki Łomżyńſki mówił: iż ſprawiedliwie Kommiſſya kondemnowała Obywatelów Lubelſkich, a Trybunał nieprawnie zrobił, iż Dekret Kommiſſyi przeſądzał; że Imć Pan Rudnicki Kaſſyer nie ze Skarbu brał pieniądze, ale aſſygnacye na Komory wydawał, y że doſtateczną ma za ſobą kaucyą, a zatym Kommiſſarze bydź w odpowiedzi nie powinni. Imć Pan Goczałkowſki Krakowſki zaſkarżał Trybunał Koronny o uciemiężenie ſwym Dekretem Imć Pana Ożarowſkiego Kaſztelana Woynickiego nie daiąc mu Prawem dozwoloney ſuſpenſyi: Proſił przeto o wyznaczenie *Forum*, gdzie udawać ſię po ſprawiedliwość przeciwko Trybunałowi. Imć Pan Radziſzewſki Nowogródzki zaſkarżał Kommiſſyą Krорonnę o ſądzenie Spraw do niey nienależnych, a przeto czynienie kolli-

zyi między Iuryzdykcyami, y że nie sądziła potroyney kary na Imci Panu Rudnickim, gdy Imć Pan Tyzenhauz Podskarbi takowey karze podlega, tudzież prosił: aby zażalenia Imci Pana Tyzenhauza na Extrakommissyą zamienione rozpoznane były, względem czego podał Proiekt do Laski. Imć Pan Szukiewicz Słonimski wnosił: aby Imć Pan Gurowski Marszałek Wielki Litewski 40. Tysięcy złotych iako nienależących mu nie domagał się. Xiążę Czetwertyński Czerniechowski wniósł: aby Rzeczpospolita ieźli iest winna Xiążętom Radziwiłłom, onych z oboyga Skarbów z funduszu umarzaiącego długi zaspokoiła, zaś na zamianę Starostw w dziedzictwo nie pozwalał. Xiążę Sapieha Brzeski Litewski odpowiedział Imci Panu Drewnowskiemu Łomżyńskiemu: iż Kommissya Skarbowa ieżeli była urażona na Trybunał nie sama za sobą swym Dekretem uymować się miała, ale się w tey mierze do Stanów udać należało, że wiadomo bydź powinno naylepiey Imc Panu Łomżyńskiemu iako często przedtym w tey Magistraturze bywaiącemu, iakie Kommissya sądzi Sprawy? y iakowe sądzić może na fundamencie konstytucyi 1775. samegoż Imci Pana Łomżyńskiego ręką podobno pisaney. Nakoniec prosił o kwit

dla Kommissyi bez żadnych dodatków. Imć P. Marszałek oświadczył przystąpienie do kwitu Kommissyi. Imć Pan Popiel Grodzieński odezwał się: że Kommissya Koronna będąc dłużną Skarbowi Litewskiemu, nie może bydź kwitowaną, y że nie żąda żadnych dodatków do kwitu, lecz tylko szuka zapewnienia dla Skarbu Litewskiego. Imć Pan Marszałek prosił o pozwolenie przeczytania kwitu dla Kommissyi. Czytał go Imć Pan Sekretarz. Po czym Imć Pan Marszałek zapytał Izby, czy iest zgoda? którey gdy Izba nie oświadczyła dla punktu Ewikcyi od Kommissarzów pretendowaney: uformowana była *ad Turnum* Propozycya: = czyli Proiekt kwitu ma bydź przyięty z dodatkiem, czyli bez dodatku? Nastąpił *Turnus*, po którym na przyięcie kwitu bez dodatku okazało się Wotów 94. a z dodatkiem 69. Przystąpiono do powtórnego *Turn:*, y taż sama *Plur:* nastąpiła. Po zakończonych dwuch głośnych, nastąpiło sekretne Wotowanie, z którego okazało się Wotów 79. z dodatkiem, a Wotów 80. bez dodatku. Zaczym kwit został bez dodatku przyięty y podpisany. Imć Pan Marszałek oświadczył, że na iutro zostaią kwity dla Departamentu woyskowego, y dla Kommissyi Skarbu Litewskiego. a że do kwitu

Li

Litewſkiego był Proiekt podany przez Imci Pana Morykoniego Wilkomirſkiego, więc ten czytał Jmć Pan Sekretarz, to ieſt Proiekt względem wyznaczenia Deputacyi do rozpoznania Dekretu Extrakommiſſyinego w Sprawie Jmci Pana Podſkarbiego Tyzenhauza. Zabrał głos Jmć Pan Załuſki Sandomirſki niepozwalaiący na podany Proiekt przez Jmci Pana Mierzeiowſkiego względem przedaży Szarzów woyſkowych. Jmć Pan Komarzewſki Rawſki oświadczył: że ten Proiekt ieſt przez Króla Jmci meliorowany, y że iutro czytany będzie z dogodzeniem wſzyſtkich. Po czym ſolwowana Seſſya na dzień naſtępuiący na godzinę 11.

SESSYA XXVII.

Dnia 30. *Pazdziernika w Izbie Poſelſkiey.*

JMC Pan Marſzałek zagaiwſzy Seſſyą, przyſtąpił do kwitu dla Departamentu Woyſkowego, który czytał Jmć Pan Sekretarz. Wielu Poſłów żądali głoſów, inni czytania Proiektów przez ſiebie podanych, na co Jmć

Pan Marszałek powiedział, iż żądania słyszane uskutecznione będą; lecz wprzód decyzya na kwit dla Departamentu Woyskowego musi bydź zakończona. Jmć Pan Zaiączek Podolski odezwał się, iż na kwit dla Departamentu Woyskowego dla przyczyn tych, dla ktorych na przeszłym Seymie był zakwestyonowany, nie pozwala, ale prosi o *Turnum*. Przychylił się do tego Jmć Pan Marszałek, y uformował propozycyą: czyli ma bydź dany kwit Departamentowi Woskowemu zasiadaiącemu od Roku 1780. do Roku 1782. Gdy się *Turnus* zaczął; odzywali się iedni przeciwko Propozycyi, drudzy mówili, iż *Turnus* zaczęty przerywany bydź nie może. Po zaspokoionym takowym zamięszaniu, kontynuował się *Turnus*, z ktorego pokazało się Wotów pozwalaiących na zakwitowanie. 143. a niepozwalaiących 5. został zatym zakwitowany Departament Woyskowy. Przystąpiono do Proiektu względem przedaży Szarżów Woyskowych w oboygu Narodach, który gdy Jmć Pan Sekretarz Seymowy przeczytał; Jmć Pan Popiel Grodzieński oświadczył żądanie, aby wolność takowey przedaży rozciągała się do wszystkich generalnie Woyskowych, to iest Szeffów Gene-

rałów artylleryi, Pisarzów y Oboźnych &c: Ichmć Panowie Linowski Krakowski, Mierzeiewski Podolski, Xiążę Sapieha Brzeski Litewski y Badeni Bracławski z zdaniem Imci Pana Grodzieńskiego, iż się zgadzaią oświadczyli, Imć Pan Goleiewski Podolski wyraziwszy wdzięczność Jmci Panu Potockiemu Woiewodzie Ruskiemu y Xiążęciu Sapiezie Brzeskiemu Litewskiemu za ofiarę Rzeczypospolitey uczynioną, prosił, aby Proiekta względem Woyska nayprzód Nayiaśnieyszemu Panu kommunikowane, a potym do decyzyi brane były. Jmć Pan Marszałek oświadczył: iż Proiekt względem przedaży Szarzów Woyskowych iest poprawiony y od Nayiaśnieyszego Pana czytany. Pytał zatym Izby czyli iest zgoda na niego? y został iednomyślnie przyięty. Czytane były Proiekta Imci Pana Potockiego Woiewody Ruskiego, y Xięcia Sapiehy Brzeskiego Litewskiego względem uczynionych darów Rzeczypospolitey, które iednomyślnie przyięto y podpisano do interessu zakwitowania Kommissyi Skarbowey Litewskiey. Czytał Jmć Pan Sekretarz Proiekt pod tytułem = Uspokoienie Skarbu Litew: = Po czym wielu odezwało się, iednych domagaiących się głosów; drugich przeciwiących się

temu Proiektowi, inni o *Turnum* profili. Jmć Pan Marſzałek profił: aby ten Proiekt dziś był decydowany. Znowu zamieſzanie Izby naſtąpiło, y głoſów żądano, inni *Turnum* żądali. Jmć Pan Górſki Zmudzki na przyięcie takowego Proiektu nie pozwalał. Jmć Pan Kuſzelewſki Wiłkomirſki wnoſił, aby kara Dekretem Jmci Panu Tyzenhauzowi onaczona, dopełniona była. Jmć Pan Stokowſki Łęczycki profił przeciwnie, aby uciśnionemu Jmci Panu Tyzenhauzowi Podſkarbiemu, kara była darowana, y po zapłaceniu ſamey tylko Skarbowi należytości były mu Dobra przywrócone. J. P. Szydłowſki Mielnicki mówił: iż litość, ſprawiedliwość przechodzić nie powinna, y w tey materyi o *Turnum* profił. Znowu ſłyſzane były żądania iednych o głoſy, drugich o *Turnum*. na co Jmć Pan Marſzałek oświadczył: iż Proiekt J. K. Mci koniecznie muſi bydź dziś decydowany, a ieżli *Pluralitate* odrzucony zoſtanie, w ten czas przyidzie inne przedſięwziąść środki. Podał zatym Propozycyą *ad Turnum*; czyli Proiekt dopiero czytany ma bydź podpiſany lub nie? znowu wſzczęła ſię wrzawa, a ſzczegulniey Jmć Pan Morykoni Wiłkomirſki żądał głoſu, na co Jmć Pan Marſzałek mówił: iż chętnie przy-

chyliłby się do tego żądania, gdyby był pewny, iż to będzie głos ostatni, y że po głosie tym, nikt żądać głosu nie będzie. Przeciwiono się temu oświadczeniu, y wielu prosiło o *Turnum*. *In ordine* turnowania w niebytności Województwa Wileńskiego Jmć P. Marszałek dał głos Powiatowi Oszmiańskiemu, lecz ten turnować wzbraniał się, a Jmć Pan Morykoni żądać głosu nie przestał. Jmć Pan Marszałek z wielu Posłami prosił Jmci Pana Morykoniego o odstąpienie od pretensyi głosu dla spóźnioney pory, chcąc *Turnum* kontynuować, lecz gdy Powiat Oszmiański żadną miarą turnować niechciał; dał głos Jmć Pan Marszałek Jmci Panu Morykoniemu, który mówił *in favorem* Jmci Pana Tyzenhauza prosząc aby Seym Dekret Extra-Kommissyi roztrząsnąć raczył, prosił nakoniec, aby Proiekt w tey materyi przez niego podany, był decydowanym y przyiętym. Po czym różne słyszane były *pro* & *contra* żądania, po których uspokoionych *Turnus* się kontynuował, z którego aby Proiekt podpisać, pokazało się Wotów 138. a przeciwnych kresek 8. to było doniesiono Senatowi, y Proiekt przyięty y podpisany został. Po tym czytano inne Proiekta *ad deliberandum*, po któ-

rych Seſſya ſolwowana na Wtórek na godzinę 11.

SESSYA VI.

Dnia 30. Października w Senacie.

GDY Nayiaśnieyſzy Pan przybył do Senatu, Jmć Pan Marſzałek Wielki Litewſki dał głos Jmci Xiędzu Sekretarzowi Litewſkiemu do przeczytania kwitu dla Departamentu woyſkowego, po czym zapytał Senatu, czy zgoda na ten Proiekt iednomyślna? czyli Prześwietny Senat żąda *Turnum*? Jmć Pan Potocki Marſzałek Nadworny Litewſki proſił o *Turnum*, y ten był uſkuteczniony przez głośne Wota, w których gdy cały Senat y Miniſteryum okazał iednomyślność; Jmć Pan Potocki Marſzałek Nadworny Litewſki odezwał ſię w te ſłowa: ſprzyiać Departamentowi Woyſkowemu od R. 1780. do R. 1782. uſtanowionemu pochwalaiąc y przyimuiąc iego czyny z wdzięcznością, byłoby ſprzyiać fałſzywie. Jeſtem bowiem przeświadczony o tych iego poſtępkach, które nie na chwałę, lecz

na naganę zasłużyły. Nie celem tedy pociągania do zdania mego innych wysokich umysłów, lecz szczegulnie celem wywiązania się z obowiązku sumnienia mego upraszałem o przystąpienie *ad Turnum*, y inaczey z miey sca mego oświadczyć nie mogę, iak, że na podpisanie rzeczonego kwitu nie pozwolę. Po tym Jmć Xiądz Sekretarz Litewski ogłosił kreski Senatu, iż tych na tenże Proiekt było *affirmativè* 16. *negativè* 1. W tym gdy doniesiono z Izby Poselskiey, iż na ten sam Proiekt było kresek *affirmativè* 143. *negativè* 5.; Delegowani do Konstytucyi wspomniony Proiekt *Pluralitate* przyięty podpisali.. Nastąpił Proiekt względem Szarzów Woyskowych, który przeczytany, y *unanimiter* przyięty, został podpisany. Daley Proiekta, Jmci Pana Potockiego Woiewody Ruskiego ofiaruiącego Rzeczypospolitey 400. ludzi z 24. armatami, y Xiążęcia Sapiehy Generała Artylleryi podobnie ofiaruiącego armat 12.. czytane były, na które do powszechnego zgody oświadczenia w Izbach obudwuch, Król Jmć dodawszy z Tronu te słowa: " Winszuię Narodowi takiego przykładu. " przez Delegowanych zostały podpisane. Doniesiono z Izby Poselskiey, iż Proiekt pod Tytułem =Zaspo-

koienie interessu Skarbu Litewskiego. — poszedł także *per Turnum*. za czym Jmć Xiądz Sekretarz Litewski tenże Proiekt w Senacie przeczytawszy; Jmć Pan Marszałek Litewski zapytał, czy Senat na ten Proiekt żąda *Turnum*? czy go zgodnie przyimuie? na co Senat w liczbie Osób 27. bez żądania *Turnum* iednomyślnie pozwolił, a z Izby Poselskiey doniesiono, iż *ex Turno* pokazało się Wotów *affirmativè* 138. *negative* 8. a zatym Proiekt ten przyięty, Delegowani podpisali. O tych czynach Senatu Jmć Xiądz Pisarz Litewski Naruszewicz doniosł Izbie Poselskiey. Nakoniec przeczytano Proiekta *ad deliberandum* iść maiące: o załatwieniu handlów Rzeczypospolitey, względem ratyfikacyi handlowey y graniczney, y ponowienie interessu z Dworem Berlińskim, Po czym solwowana Sessya na Wtorek do czasu zebrania się Izby Poselskiey.

SESSYA VII.

Dnia 2. Listopada w Senacie.

GDY Nayiaśnieyszy Pan przybył do Senatu, Jmć Pan Marszałek Wielki Litewski doniósł, iż przyniesiony iest z Izby Poselskiey

Proiekt Kwitu dla Kommiſſyi Skarbowey Litewſkiey *unanimitate* tamże przyięty, do którego przeczytania dał głos Jmci Xiędzu Naruſzewiczowi Piſarzowi Litewſkiemu, y zoſtał przeczytanym. Po czym Jmć Pan Marſzałek Wielki Litewſki oświadczył: ponieważ w Izbie Poſelſkiey na podpiſanie kwitu z każdego z oſobna *biennium*, było trzykrotne zapytanie o zgodę; więc y ia pytam Prześwietnego Senatu, czy ieſt zgoda na kwit z pierwſzego *biennium*. Oświadczył Senat, iż zgoda, pytał daley o zgodę na dalſze *biennia* Jmć Pan Marſzałek, na co gdy *unanimitatem* ogłoſił Senat; Delegowani do Konſtytucyi, tenże Proiekt podpiſali. Czytał potym Jmć Xiądz Piſarz Wielki Litewſki dalſze Proiekta. Pierwſzy pod Tytułem = Tłomaczenie Konwencyi o handel y granice między Nayiaśnieyſzą Imperatorową wſzech Roſſyi, a Xięciem Imcią, oraz z Stanami Xięſtw Kurlandyi y Semigalii. = drugi pod Tytułem = Tłomaczenie aktu przyſtąpienia Powiatu Królewſkiego Polſkiego Piltyńſkiego do Konwencyi o handel y granice między Nayiaśnieyſzą Imperatorową wſzech Roſſyi, a J. Oświ: Xiążęciem Jmcią oraz Stanami Xięſtw Kurlandyi y Semigallii = Po przeczytaniu tego, y

doniesieniu Izbie Poselskiey o czynach Senatu, solwowana od Tronu Sessya na dzień następuiący do czasu zebrania się Izby Poselskiey.

SESSYA VIII.

Dnia 3. Listopada w Senacie.

GDY Nayiaśnieyszy Pan przybył do Senatu; Jmć Pan Marszałek Wielki Litewski oświadczył: iż przyniesiony iest z Izby Poselskiey *unanimitate* tamże przyięty Proiekt Ratyfikacyi Konwencyi między Imperatorową Rossyiską, a Xięciem y Stanami Kurlandyi y Semigallii zawartey, który nadanym sobie od Laski Wielkiey Litewskiey głosem czytał Jmć Xiądz Naruszewicz Pisarz Wielki Litewski, po czym trzykrotnie przez Jmci Pana Marszałka Wielkiego Litewskiego zapytany Senat: czy zgoda na ten Proiekt? iednomyślność oświadczył, y został przez wezwanych do Konstytucyi Delegowanych podpisany. Czytany był, potym drugi Proiekt iednomyślnie w Izbie Poselskiey przyięty pod Tytułem = Ponowienie Interessu z Dworem Berlińskim = któ-

ty także zgodnie przyięty, Delegowani do Konstytucyi podpisali. Czytano na ostatek Proiekt względem zaspokoienia reszty długów Królewskich, *ad deliberandum* iść maiący, który także Izba Poselska wzięła do deliberacyi. Po czym Xiążę Jmć Sułkowski Woiewoda Poznański odezwał się w te słowa: " Gdyby " nam Prawo nie kazało iść torem Izby Po" selskiey, pewnieby przeczytany dopiero " Proiekt bez deliberacyi natychmiast tutay " zgodnie przyięty został podpisanym." To oświadczenie Nayi: Pan wdzięcznie przyiąwszy, rozkazał solwować Sessyą na dzień następuiący do czasu zebrania się Izby Poselskiey.

SESSYA XXVIII.

Dnia 2. Listopada w Izbie Poselskiey.

JMC Pan Marszałek zagaił Sessyą, y dał głos Jmci Panu Sekretarzowi Seymowemu, który czytał Proiekt kwitu dla Kommissyi Skarbu Litewskiego. Po czym Jmć Pan Puzyna Trocki podał do Laski Proiekt względem Woyska. Jmć Pan Gorski Zmudzki o

zakwitowanie Kommiſſyi Litewſkiey proſił. Mòwił przytym, aby wyznaczona podwoionym Regentom Sądowym penſya po złotych 3000 znieſiona, na woyſko była obroconą, względem czego oddał Proiekt do Laſki. Jmć Pan Potocki Lubelſki względem przedaży Szarzów Woyſkowych przymówił ſię, proſząc, aby przez nową uſtawę Rotmiſtrze Kawaleryi Narodowey do awanſu w Woyſku należeli, y Proiekt do Laſki oddał. Jmć Pan Bętkowſki Sandomirſki także podał Proiekt, wnoſząc: aby miaſto Sandomierz z głownemi miaſtami było porównane. Jmć Pan Woyniłowicz Nowogrodzki przełożył uciemiężenie poddanych w płaceniu podatków, z przyczyny: iż Czerwone złote po złotych 16. groſzy 22½ tylko kaſſa onym przyimuie, proſił więc, aby w podatkach dawane Złoto, było po Złotych 18 przyimowane. Xiążę Sapieha Brzeſki Litewſki proſił: aby w kwicie dla Skarbu Litewſkiego Podſkarbiowie y Kommiſſarze wyrażeni byli, y aby Remanent, iaki zoſtanie, był umieſzczony. Jmć Pan Popiel Grodźieńſki żądał, aby w kwicie wyrażono: iż Remanent dla obrachunku z Imcią Panem Podſkarbim Nadwornym Litewſkim y Officyantami nie podaie ſię. Imć Pan Starczewſki Sieradzki o za-

kwitowanie Skarbu Litewſkiego proſił, Imć Pan Sekretarz Seymowy czytał Proiekt kwitu dla Kommiſſyi Skarbu Litewſkiego Po czym Imć Pan Marſzałek mòwił: że ponieważ Kommiſſya Skarbu Litewſkiego z ſześciu lat ma bydź kwitowana, więc na każde *biennium* czyli ieſt zgoda? zapytał trzykrotnie, y iednomyślność Izby gdy naſtąpiła, Proiekt zoſtał podpiſany. Przyſtąpiono do Proiektu Ratyfikacyi konwencyi między Roſſyą y Kurlandyą. Czytał go Imć Pan Sekretarz. Imć Pan Goczałkowſki Krakowſki mówił: iż Xiążę Imć Kurlandzki powinien był pierwey Rzeczypoſpolitey zapytać ſię, ieźli może zawierać Traktat? a dopiero z zawartym tym ſpoſobem, po Ratyfikacyą przychodzić. Czytał Imć Pan Sekretarz tłomaczenie Konwencyi między Imperatorową, y Xiążęciem Kurlandzkim, tudzież między Imperatorową, Powiatem Piltyńſkim y Xiążęciem Kurlandzkim. Po czym proſzono o wzięcie tego wſzyſtkiego *ad deliberandum*. Imć Pan Rzewuſki Wołyńſki proſił o wzięcie do decyzyi Proiektu Xiążąt Radziwiłłów. Imć Pan Brzoſtowſki Oſzmiańſki także o toż ſamo domawiał ſię, y oświadczył: iż gdy niektórzy w przeſzłym Proiekcie upatruią *materiam Statûs*, więc Xiążęta Radziwił-

łowie od dawnieyszego Proiektu odstępuią, a żądaią: aby z Remanentów Skarb Koronny wypłacił im million teraz, a reszty czekać będą, w tym podał Proiekt do Laski. Imć Pan Dobiecki Sandomirski przymówił się także za Interessem Xiążąt Radziwiłłów, y Sukcessorów Hrehorego Ogińskiego. Imc Pan Grabowski Wołkowyski także za tymże interessem mówił. I. P. Zaiączek Podol: zabrał głos, y mówił: aby mniey było w woysku Officyerów, a więcey Gemeynów, aby z Korpusu Kadetów brani byli na Officyerów do Regimentów, aby płaca Generałom Inspektorom iako prożna, nie była dawana, aby w Departamencie Woyskowym nie Cywilni ale Woyskowi zasiadali, y aby na Woyska Szeffowie v kommenderuiący więcey mieli baczności. Imć Pan Bolesz Poznański, prosił, aby podług Proiektu przez Imci Pana Moszczeńskiego Kaliskiego podanego, Remanent Skarbu Krоronnego na Woysko był rozdysponowany. Imć Pan Goleiewski Podolski wnosił: aby Cudzoziemcy na Officyerów do Regimentów nie byli brani, a przynaymniey wyżey iak do Kapitana, nie awansowali. Imć Pan Kuszel Drohicki przekładał żądanie Królewiczowey Polskiey z Domu Krasińskiey, aby mogła dwuch Starostw

prawem Emfiteutycznym nabydź, o co podał Proiekt do Laſki. Wielu znowu za Proiektem Xząt Radziwiłłów odzywało ſię Posłów. Imć Pan Marſzałek oświadczył, iż w Proiektach w Prawo zamienionych nie maſz żadnych tytułów, pytał więc Izby, jeżeli można nad Konſtytucyą dla Imci Pana Woiewody Ruſkiego dać takowy tytuł = Przyięcie ofiary od Wielmożnego Potockiego Woiewody Ruſkiego = y takiż ſam tytuł dać nad Konſtytucyą Xiążęcia Sapiehy? na co iednomyślnie zezwolono. Czytał Imć Pan Sekretarz Proiekt ſatysfakcyi dla Xiążąt Radziwiłłów y Sukceſſorów Hrehorego Ogińſkiego. Imć Pan Moſzczyńſki Kaliſki o czytanie Proiektów Ekonomicznych y Woyſkowych prosił, a partykularne intereſſa aby potym były brane, Imć Pan Marſzałek odezwał ſię, aby koleią Proiekta podawane czytane były. Czytał Imć Pan Sekretarz kilka Proiektów. Imć Pan Moſzczyńſki mówił; iż słyſzy czytane niektóre Proiekta zawieraiące w ſobie *materiam Status*, a zatym na czytanie onych nie pozwalał. Imć Pan Marſzałek oświadczył: iż Proiekta czytane teraz gdy wyidą z deliberacyi, wtenczas one przyiąć lub odrzucić Izbie wolno będzie. Czytał daley Imć Pan Sekretarz Proiekta, po

czym Imć Pan Marszałek solwował Sessyą na dzień następuiący na godzinę 11.

SESSYA XXIX.

Dnia 3. Listopada w Izbie Poselskiey.

JMC Pan Marszałek zagaiwszy Sessyą, przystąpił do Proiektu Ratyfikacyi, Konwencyi zawartey między Xiążęciem Kurlandzkim, Powiatem Piltyńskim y Imperatorową Rossyiską. Czytał Jmć Pan Sekretarz tenże Proiekt, na który iednomyślność za trzykrotnym przez Jmci Pana Marszałka zapytaniem nastąpiła, y został podpisany. Jmć Pan Zyniew Inflantski prosił: aby od Polaków prowadzących Towary do Lioawy y Windawy cło brane nie było. Jmć Pan Marszałek mówił: że Konwencya była między Imperatorową Jeymcią y Xiążęciem Kurlandzkim względem handlu Ryskiego zawarta, zaczym co się tycze wniesienia Imci Pana Inflantskiego: potrzeba w tey mierze osobnym Prawem zobowiązać Xiążęcia Kurlandzkiego, y że należy y dla Obywatelów Wielkopolskich graniczących od Szląska

ſka uczynić intereſſowanie do Dworu Petersburgſkiego o rozgraniczenie między Obywatelami Polſkiemi a Szląſkiemi, *in ordine* czego czytał Proiekt Jmć Pan Sekretarz pod Tytułem = Ponowienie Intereſſu z Dworem Berlińſkim = Jmć Pan Rokitnicki Płocki proſił, aby Rada Nieuſtaiąca uczyniła do Dworu Berlińſkiego intereſſowanie względem allewiacyi cła. Dołożono zatym w proiekcie, aby względem tegoż cła tak lądowego, iak y wodnego na Wiśle y na wſzyſtkich Rzekach Rzeczypoſpolitey, było uczynione intereſſowanie. Jmć Pan Wybicki Kaliſki odezwał ſię, iż to intereſſuie Obywatelów Wielkopolſkich przez ſąſiedztwo w Poſſeſſyach granicznych doznaiących przykrości. Jmć Pan Marſzałek przydał: iż toż ſamo intereſſuie y Obywatelów Xięſtwa Zmudzkiego iako graniczących z Pruſſami, a zatym oświadczył dodanie w Proiekcie, aby traktowano y względem innych Prowincyi graniczących. Jmć Pan Giełgud Zmudzki odezwał ſię, aby w tym Proiekcie nie czynić wzmianki względem Xięſtwa Zmudzkiego. Czytał Jmć Pan Sekretarz Proiekt względem rozgraniczenia tylko od Szląſka, y allewiacyi cła lądowego y wodnego, na który trzykrotnie zapytana Izba o

L

zgodę, *unanimitatem* oświadczyła, y ieſt przyięty. Xiążę Sapieha Brzeſki Litewſki o Indygenat dla Xiążąt *de Naſſau y d'Anhalt* dopraszał ſię, y Proiekt w tey materyi oddał do Laſki. Jmć Pan Górzeńſki Poznańſki żądał penſyi dla Deputatów po 12 tyſięcy, lecz przydał, aby liczba onych zmnieyſzona była, o czym podał Proiekt do Laſki. Jmć Pan Rzewuſki Wołyńſki o Indygenat dla Xiążęcia *de Naſſau* proſił. Jmć Pan Wyſzczyńſki Rzęczycki z okazyi kłotni między Obywatelami tego Powiatu, a Roſſyiſkiemi z ſobą graniczącemi proſił o uſtanowienie Sędziów Pogranicznych, y Proiekt do Laſki oddał. Jmć Pan Linowſki Krakowſki o powiękſzenie Woyſka domawiał ſię, y aby z Korpuſu Kadetów Officyerowie brani byli, tudzież Proiektu względem miaſta Krakowa podanego żądał uſkutecznienia, y Xiążąt *de Naſſau* y *d'Anhalt* do Indygenatu rekommendował. Xiąże Radziwiłł Wileńſki Grafa *de Shali* także do Indygenatu rekommendował, y Proiekt do Laſki oddał. Jmć Pan Zaiączek Podolſki żądał przedłużenia Seymu do trzech Niedziel, o czym oddał Proiekt do Laſki. Jmć Pan Sofczyńſki o Nobilitacyą dla Jmci Pana Tepera dopraszał ſię, y Proiekt podał do Laſki. Tu

wielu Posłów o Indygenat dla Xcia *de Nassau* prosiło. Jmć Pan Mószczyński Inflantski przekładał uciążliwość Obywatelów Polskich przez włożenie na nich obowiązku, aby w Dobrach w kordonie mianych, poł roku corocznie mieszkali. Prosił zatym, aby Nayiaśnieyszy Pan z Radą Nieustaiącą raczył o to uczynić intercessowanie do Dworu Wiedeńskiego tylko, gdyż Imperatorowa Ieymć iuż uwolniła od tego Obywatelów Polskich, y takoweż uwolnienie dla tychże u Dworu Berlińskiego wyiednała, o czym podał Proiekt do Laski. Jmć Pan Ustrzycki Wołyński o przedłużenie Seymu domawiał się, czytano potym Proiekta do deliberacyi, to iest: względem Indygenatu, y względem zaległości woyska Litewskiego, tudzież inne Proiekta Skarbu tyczące się. Zabrał głos Jmć Pan Gurorowski Gnieźnieński w interessie Jmci Pana Marszałka Wielkiego Litewskiego względem wypłacenia mu Suminy 40. Tysięcy Seymem przyznaney. Potym zabrał głos Jmć Pan Granowski Lubelski, w którym przełożywszy prace, starania, y hoyność w opatrywaniu potrzeb publicznych Nayiaśnieyszego Pana, uprassał, aby Proiekt, który teraz oddaie do Laski, względem funduszu na zaspokoienie re-

ſzty długów Królewſkich, wziął ſkutek y był przeczytany. Czytał go Jmć Pan Sekretarz, po czym odezwała ſię Izba z przyięciem natychmiaſt, y chęcią podpiſania tego Proiektu, za którym, aby był utrzymany, wielu Posłów w głoſach ſwoich proſiło. Jmć Pan Wybicki Kaliſki także mówił: iż należy ten Proiekt uſkutecznić, pomniąc: że ten dar uczyniony będzie dla Potomka krwi Jagiellońſkiey, która nam pierwſzą nadała wolność. Jmć Pan Marſzałek odpowiedział: iż dla zachowania Prawa, którego Nayiaśnieyſzy Pan w nayrmnieyſzym punkcie dla ſwoiego nawet intereſſu, łamać niechce, muſi ten Proiekt iść *ad deliberandum*. Znowu cała prawie Izba odezwała ſię nie pozwalaiąc na deliberacyą, ale koniecznie dziś żądaiąc mieć ten Proiekt podpiſany. Jmć Pan Marſzałek oświadczył Izbie, iż ſtoiąc przy Prawie, bez deliberacyi tego Proiektu nie puści, y dał głos Jmci Panu Sekretarzowi do czytania dalſzych Proiektów także *ad deliberandum*. Po czym ſolwował Seſſyą na dzień naſtępuiący na godzinę 11.

SESSYA XXX.

Dnia 4. Liſtopada w Izbie Poſelſkiey.

JMC Pan Marſzałek zagaił Seſſyą od przypomnienia oświadczaney wczoray chęci Narodu okazania Królowi ſwemu wdzięczności y przywiązania przez przyięcie Proiektu pod Tytułem " Funduſz na opłacenie reſzty długów naſzych Królewſkich " czytał go Jmć Pan Sekretarz, a Izba trzykrotnie o zgodę przez Imci Pana Marſzałka zapytana, iednomyślnie oświadczyła, y Proiekt zoſtał podpiſany. Odezwało ſię potym wielu Posłów o przyſtąpienie do Indygenatu dla Xiążąt: *d'Anhalt* y *de Naſſau*. Na co Jmć Pan Marſzałek rzekł, iż chętnie pragnie tych Mężów iaknayprędzey widzieć Polſkiemi wſpółobywatelami, lecz ponieważ ten Proiekt zawiera *materiam Status*: więc żądał Jmć Pan Marſzałek upewnienia, aby ułatwienie onego nie było przeſzkodą do dalſzych materyi Ekonomicznych kontynuowania, co gdy Izba przyrzekła; czytany był natychmiaſt rzeczony Proiekt względem Indygenatu dla Xiążąt *de Naſſau* y *d'Anhalt*, y *unanimiter* przyięty y pod-

pisany. Jmć Pan Drewnowski Łomżyński domawiał się, aby Indygenowani podług Prawa przed Królem Jmcią wykonali przysięgę, o czym Jmć Pan Łomżyński został zapewnionym. Przystąpiono do Proiektu względem zaspokoienia zaległości Woyska Litewskiego w Skarbie Litewskim. Po czym Jmć Pan Stokowski Łęczycki odezwał się, prosząc, aby przez wzgląd na zasługi Jmci Pana Dąbrowskiego Generała Adjutanta J. K. Mości przyrzeczona mu pensya była wyznaczoną, *in ordine* czego podał Proiekt do Laski. Jmć Pan Roniecki Chełmski oświadczył: iż na żaden Proiekt expensę Skarbowi przynoszący nie pozwala. Jmć Pan Kurzeniecki Bielski za Proiektem Xiążąt Radziwiłłów, tudzież, aby Ichmć Panowie Piramowiczowie a scartabellatu byli uwolnieni, prosił. Jmć Pan Grocholski Bracławski domawiał się, aby Rotmistrzowie Kawaleryi Narodowey w Randze Generałów Maiorów zostawali, y do awansów w Woysku dopuszczeni byli, względem czego o czytanie Proiektu przez Jmci Pana Potockiego Lubelskiego podanego doprasział się. Czytał Jmć Pan Sekretarz Proiekt względem zapłacenia zaległości Woysku Litewskiemu, a gdy Jmć Pan Marszałek zapytał Izby, czy

ieft zgoda? Jmć Pan Dembiński Krakowski wraz z Kolegami, tudzież Jmć Pan Potocki Lubelski przeciwili się temu Proiektowi z przyczyny, iż w nim wyrażona iest gaża dla dwuch Generałów Maiorów, y prosili, aby ta zaległość dla samych tylko Gemeynów była obrócona. Jmć Pan Komarzewski Rawski przełożył powody, dla których gaża dla dwuch Generałów Dywizyi Woyska Litewskiego kommenderuiących iest wyznaczona, to iest: iż przeszli Kommendanci Xiąże Czartoryski Generał Ziem Podolskich y Imć Pan Fityngoff bez żadney płacy takowe Rangi piastowali, y ich obowiązki pełnili. Po śmierci zaś iednegoż tych, a po złożeniu Kommendy przez drugiego, gdy nikt bez gaży Kommendy obiąć niechciał; Rada Nieustaiąca była przymuszoną przez Rezolucyą swoią takową gażę postanowić, o którey utrzymanie teńże Jmć Pan Rawski doprasział się. Gdy Posłowie od swoiey oppozycyi odstąpić niechcieli, owszem o *Turnum* w tey materyi dopraszali się; Jmć Pan Marszałek oświadczywszy, że dla spomnioney pory rozpoczynać *Turnum* nie można, na dzień iutrzeyszy decyzyą tego Proiektu odłożył, y przyrzekł, od niego następuiącą zacząć Sessyą. Czytał Jmć Pan Sekretarz Pro-

iekta *ad deliberandum* iść maiące, po czym Sessya solwowana na dzień następuiący na godzinę 11.

SESSYA IX.

Dnia 4. Listopada w Senacie.

GDY Nayiaśnieyszy Pan przybył do Senatu; Jmć Pan Gurowski Marszałek Wielki Litewski mówił: iż niesie Izba Poselska ten niezawodny wierności y miłości ku swoiemu Królowi dowód, który w sercach Obywatelskich znaydować się może. Niesie zgodnie podpisany Proiekt, przez co okazuie, iak Króla kocha Naród, y iaki Król nad Narodem panuie. Dał potym głos Jmci Xiędzu Naruszewiczowi Pisarzowi Wielkiemu Litewskiemu, który przyniesiony z Izby Poselskiey względem funduszu ułatwienia reszty długów Królewskich, czytał Proiekt. Po czym Jmć Jmć Pan Marszaek Wielki Litewski zapytał Senatu, czy iest zgoda? na co się z pomiędzy wszystkich prawie zgadzaiących się na ten Proiekt. Jmć Pan Potocki Woiewo-

da Ruſki o *Turnum* proſił. Cały Senat koleyno oświadczał, iż ſię piſze *affirmative* za Proiektem, a Iehmć Panowie Woiewoda Ruſki y Marſzałek Nadworny Litewſki Potoccy oświadczyli ſię *negative*. Gdy tedy po ſkończonym turnowaniu Jmć Xiądz Piſarz Litewſki miał dany głos, do ogłoſzenia Wotów *ex Turno* wypadłych; oświadczył: iż *affirmative* za Proiektem ieſt Wotów Senatorów y Miniſtrów 34. a *negative* 2 zaczym Proiekt; *Pluralitate* przyięty, zoſtał przez Delegowanych podpiſany, a Nayiaśnieyſzy Pan z Tronu oświadczył z ukontentowaniem, iż wyrażenie wdzięczności Narodowi zachowuie ſobie do czaſu złączenia ſię Izb. Przynieſiono potym dodatek do Indygenatu: = *cum ſuccesſoribus de lumbis procedentibus* = w Izbie Poſelſkiey uczyniony, o którym Jmć P. Marſzałek Wielki Litewſki donioſłſzy, przydał: iż kiedy z porządku ſeymowania wypada, aby po materyach Ekonomicznych *ad materias Status* dopiero przyſtępować, a Izba Poſelſka chcąc dziś Indygenat dla Xiążąt *de Naſſau y d'Anhalt* uſkutkować, obwarowała ſobie, aby po tey materyi, iako materyi *Status*, materye Ekonomiczne były brane; więc czy ieſt zgoda na takowy warunek? pytał Jmć Pan Marſzałek Izby, kto-

ra iednomyślnie przystała na to. Przynieśiono potym dodatek, czyli przystosowanie resztuiącey ustawy do Dekretów *Executionis*, co w Senacie przeczytane przyięte y podpisane zostało. Na koniec był przyniesiony Proiekt zgodnie od Stanu Rycerskiego przyięty, to iest Indygenat dla Xiążąt *de Nassau* y *d'Anhalt*, o którym Jmć Pan Marszałek Wielki Litewski doniósł w te słowa: " Wypłaca się Naród W. K. Mci tym, co było w Propozycyach od Tronu podanych dla niego zaleceniem, gdy Izba Poselska Xiążąt Imciow *d'Anhalt* y *de Nassau unanimiter* do Indygenatu przypuszcza. Przybywaią do Oycowskich W. K. Mci rządów dway Synowie, ktòrzy y z cnót y z obywatelstwa innym są znani kraiom. Będą oni wiedzieli obowiązki swoie, iak pełnić rokazy, y bydź wiernemi W. K. Mci, oraz iak kochać Naród ten, którego zostali współziomkami = Czytany zatym tenże Proiekt, na który Senat trzykrotnie od Jmci Pana Marszałka Wielkiego Lit: zapytany: czy zgoda? *unanimitatem* oświadczył, a Nayiaśnieyszy Pan z Tronu przydał te słowa: y Ia mówię zgoda = Wezwani tedy Delegowani do Konstytucyi, rzeczony Proiekt podpisali, y Sessya od Tronu solwowana na dzień następuiący do czasu zebrania się Izby Poselskiey.

SESSYA X.

Dnia 5. Liſtopada w Senacie.

GDY Nayiaśnieyſzy Pan przybył do Senatu, Jmć Pan Marſzałek Wielki Litewſki dał głos Imci Xiędzu Naruſzewiczowi Piſarzowi Wielkiemu Litewſkiemu do przeczytania proproiektu *unanimiter* w Izbie Poſelſkiey przyiętego pod Tytułem = Zalecenie Skarbowi Wielk: Xtwa Litewſkie: = na który trzykrotnie przez Imci Pana Marſzałka Wielkiego Litewſkiego zapytany o zgodę, Senat *unanimitatem* oświadczył, y zoſtał przez wezwanych Delegowanych do Konſtytucyi podpiſany. Doniosł potym Imć Pan Marſzałek Wielki Litewſki o przynieſionym z Izby Poſelſkiey *unanimiter* tamże przyiętym Proiekcie względem zaſpokoienia długu Xiążąt Radziwiłłów, y Sukceſſorów Hrehorego Ogińſkiego, na który przeczytany trzykrotnie o zgodę zapytany Senat, *unanimitatem* oświadczył, y zoſtał podpiſany. Także Proiekt względem załatwienia handlu w kraiach Rzeczypoſpolitey, przeczytany, zgodnie przyięty, iak y w Izbie Poſelſkiey, zoſtał. Na koniec przynieſiono Notę z Izby Poſelſkiey od Imci Pana Posła Roſſyi-

ſkiego w Intereſſie Imci Pana Czerniſzewa Generała y Senatora Roſſyiſkiego podaną do Stanow Seymuiących która gdy *in ordine* wzięcia *ad deliberandum* zoſtała przeczytana; Imć Pan Małachowſki Woiewoda Mazowiecki, zabrał głos, y oświadczył: iż lubo nie godziło mu ſię bydź w Izbie Poſelſkiey, ſłyſzał iednak za tą Izbą, iż Stan Rycerſki tey Noty, iako niebędącey Proiektem, *ad deliberandum* przyiąć niechciał y że idąc torem teyże Izby, aby rzeczona Nota miała iść do deliberacyi nie pozwala, Imć Pan Szydłowſki Kaſztelan Zarnowſki takież zdanie ſwoie oświadczył, y na wzięcie tey Noty do deliberacyi, nie pozwolił. Wezwał zatym Nayiaśnieyſzy Pan do Tronu Miniſterium, z którym krótko w cichości konferował. Nakoniec, gdy przez długi czas nic z Izby Poſelſkiey do ułatwienia nie przyſłanó; Solwowana zoſtała Seſſya na dzień dalſzy do czaſu zebrania ſię Izby Poſelſkiey.

SESSYA XXXI.

Dnia 5. Liſtopada w Izbie Poſelſkiey.

JMC Pan Marſzałek zagaił Seſſyą, y dał głos Imci Panu Sekretarzowi do przeczytania Proiektu względem zaległości Woyſku Litewſkiemu, na który przeczytany Izba *unanimitatem* oświadczyła, y zoſtał podpiſany. Imć Pan. Marſzałek donioſł: iż odebrał Notę od Imci Pana Poſła Roſſyiſkiego, y że ią od dwuch dni wſtrzymował, w myśli: iż ſtrony, względem których ta Nota ieſt podana, zgodzą ſię, lecz gdy od tegoż Poſła ponowióne było żądanie, więc Imć Pan Marſzałek dał głos Imci Panu Sekretarzowi do czytania tey Noty, na co wielu odezwało ſię, nie pózwalaiąc teyże Noty czytania. Imć Pan Marſzałek proſił, aby rzeczona Nota była przeczytana dla wiadomości, co na nię odpowiedzieć? czytał ią Imć Pan Sekretarz, a gdy przyſtępowano do czytania Proiektu czyli annexu przy tey Nocie podanego; wielu Poſłów nie pozwalało na tegoż czytanie. Xiąże Czetwertyńſki Czerniechowſki oświadczył: iż z Noty Podaney dochodzi, co za intereſs ma bydź wprowadzony, a ten gdy w ſobie zawiera *materiam Status* więc na

czytanie onego nie pozwalał, oświadczaiąc się nawet przerwać dalsze obrady. Imć Pan Marszałek przekładał: iż sprawiedliwość y wzgląd dla Monarchini Rossyiskiey wyciąga: ażeby iey Posłowi dana była odpowiedź. Na co Xiążę Czetwertyński powiedział: " Gdy wiemy wszyscy w iakim iesteśmy stanie, kto nam Prawa daie, kto nami, y naszym rządzi kraiem; należy nam na tę Notę dać odpowiedź, y upraszać Imci Pana Marszałka ażeby zniosłszy się z Departamentem Cudzoziemskim, oświadczył Imci Panu Posłowi Rossyiskiemu, że ta materya iest wzruszeniem Praw Kardynalnych od sameyże Imperatorowy Imci zagwarantowawanych, ażeby kiedy ultimarne Dekreta z uciemiężeniem Obywatela wzruszane bydź miały. Imć Pan Dembiński Krakowski takież zdanie oświadczył, tudzież Xiążę Jabłonowski Poznański. Imć Pan Gorecki Orszański prosił o dozwolenie czytania tey Noty dla dania na nią przez Stany odpowiedzi, mówiąc: iż w ciągu Seymu nie ma mocy Departament Cudzoziemski odbywać swych czynności. Imć Pan Rzewuski Wołyński także na czytanie tego Proiektu nie pozwalał łącząc z poprzedzaiącemi zdanie swoie. Imć Pan Breza Gnieźnieński mówił: iż nie do Rady, ale

do Stanów Seymowych ieſt Nota podana, a zatym należy proſić Imci Pana Marſzałka, aby Imieniem Stanów Imci Panu Posłowi Roſsyiſkiemu odpowiedział. Imć Pan Marſzałek oświadczył: iż Proiekt przez Imci Pana Posła Roſsyiſkiego podany, powinniśmy uważać iak piſmo przyłączone do Noty, po którego przeczytaniu wolno lub wziąść *ad deliberandum* lub go też odrzucić. Imć Pan Dobiecki Sandomirſki wniosł: iż gdy ta Nota ieſt podana w intereſsie Imci Pana Czerniſzewa, który ieſt przez indygenat *P*olakiem, więc czyli od niego iak od *P*olaka, czyli od Imperatorowy Ieymci Gwarantki naſzey ten *P*roiekt przychodzi, czytany bydź powinien a potym przez nas decyzya dana bydź powinna. Imć *P*an Boniecki Chełmſki mówił: że albo giuąć z wolnością, albo od niey odſtąpić należy. Widziemy teraz iak komu Indygenaty dawać mamy, kiedy nie dawno Indygenowany iuż nas trapić zaczyna, na czytanie zatym tego *P*roiektu nie pozwalał. Gdy takowe było zamieſzanie; Jmć Pan Marſzałek zawieſił do iutrzeyſzego dnia ten intereſs, a przyſtąpił do *P*roiektu Xiążąt Radziwiłłów, y ten czytał Imć Pan Sekretarz. Iegomość Pan Kleczkowſki Inflantſki wniosł: aby, gdy w Proiekcie Xiążąt Radziwił-

łów iest złączona pretensya sukcessorów Hrehorego Ogińskiego; dał informacyą Jmć Pan Suchodolski Smoleń: iako Skarbny Litew: ieżeli są iakowe kwity na wybrane summy przez Sukcessorów Hrehorego Ogińskiego? Jmć Pan Suchodolski Smoleński informował: iż znalazł kwit na 20000. złotych z wziętey Summy przez Sukcessorów Hrehorego Ogińskiego, Ichmć Panowie Stokowski Łęczycki, y Bobrownicki Krakow: prosili: aby w nadgrodę długiey tychże Sukcessorów cierpliwości, ta mała kwota nie była im potrącana. Xiążę Sapieha Brzeski Litewski prosił o zaspokoienie Interessu Xiążąt Radziwiłłów y Sukcessorów Hrehorego Ogińskiego, na który to Proiekt, co do detrunkacyi Summy, (ieżeliby kwity znaleść się ieszcze miały) poprawiony, gdy Jmć Pan Marszałek zapytał, czy zgoda? Izba *unanimitatem* oświadczyła y został podpisany. Po tym Imć Pan Marszałek oświadczył: iż nie tak iak żądał wytłomaczył się względem podaney Noty od Imci Pana Posła Rossyiskiego, y mówił; iż *annexum* przy niey podane, nie iest Proiektem, ale tylko pismem przydatkowym, prosił zatym, aby to mogło bydź przeczytane. Jmć Pan Rzewuski Wołyński odpowiedział: ponieważ to *annexum* iest tylko pi-

smem

ſmem, a nie Proiektem, więc na czytanie iego pozwalam z tym atoli warunkiem, aby *ad deliberandum* nie było brane. Czytał to piſmo Jmć Pan Sekretarz. Po czym Jmć P. Boniecki Hełmſki mówił: iż Imć Pan Czerniſzew używaiąc przeciwko Prawom Kardynalnym obcey pomocy, popełnił *crimen Statûs*, wnoſił zatym, aby na ſądy Seymowe o to był pozwany. Jmć Pan Marſzałek przełożył potrzebę odpiſania na Notę Jmci Panu Posłowi Roſſyiſkiemu z oświadczeniem: iż takowe żądanie wzruſza naſze Prawa Kardynalne zagwarantowane od Nayiaśnieyſzey Imperatorowy Roſſyiſkiey, y z prożbą, aby w tey mierze ſwą Monarchinią obiaśnić raczył, ażeby od ſwego żądania odſtąpiła. Jmć Pan Cieciſzowſki Liwſki zaſkarżał Duchowieńſtwo, iż po mimo Prawa na Dobra funduſzowe zaciąga ſummy, y ſrebra za granice wyprzedaie; względem czego podał Proiekt do Laſki. Czytano potym Proiekt z Propozycyi od Tronu pod Tytułem = Załatwienie handlu Rzeczypoſpolitey = na ktory gdy Jmć Pan Marſzałek o zgodę pytał; Jmć P. Małachowſki Póznańſki rzekł: iż na ſam Proiekt pozwala, na to zaś, aby Skarb wziął akcye handlowe, nie ma ſz zgody. Jmć P. Po-

piel Grodzieński domawiał się, aby taxa u nas od wchodzących Towarów zagranicznych, wyrównywała taxie zagraniczney. Jmć Pan Marszałek doniosłszy, iż artykuł względem wzięcia akcyi handlowych przez Skarb, iest w Proiekcie wyrzucony, zapytał o zgodę? na co Izba *unanimiter* zgodziła się, y Proiekt podpisano. Xiążę Sapieha Brzeski Litewski w zabranym głosie przekładał ogromność występku przez Jmci Pana Kaszyca na Synowcu popełnionego, y prosił, aby dla uczynienia żonie y Sukcessorom zabitego sprawiedliwości, ta sprawa do Ziemstwa Brzeskiego Litewskiego odesłana była, *in ordine* czego podał Proiekt do Laski. Jmć Pan Załuski Sandomirski mówił względem werbunków czynionych przez woyskowych po Dobrach, y że przez to różne dzieią się nieprzyzwoitości, względem czego podał Proiekt do Laski. Jmć Pan Stoiński Lubelski o wymurowanie Kancellaryi Grodzkiey y Archivum w Lublinie domawiał się, y o tym podał Proiekt do Laski. Jmć Pan Dzbański prosił: aby Jmci Panu Mirowi Kasztelanowi Inflantskiemu w nadgrodę Dobr w kordon odeszłych Królewszczyzna, *Hermanowszczyzna* zwana w Dziedzistwo była zamieniona. Jmć Pan Rzewuski

Wołyński o wzięcie Proicktu do decyzyi względem rozrządzenia superat Skarbowych, domagał się, a Jmć Pan Marszałek dawszy głos Jmci Panu Sekretarzowi do czytania Proiektów *ad deliberandum* iść maiących (ktorych wiele przeczytano) Solwował Sessyą na dzień następuiący na godzinę 11.

SESSYA XXXII.

Dnia 6. Listopada w Izbie Poselskiey.

JMC Pan Marszałek Seymowy zagaiwszy Sessyą, przystąpił do czytania odpisu na Notę Jmci Pana Sztackelberga, po czym upraszano Imci Pana Marszałka aby one podpisał. Imć Pan Mierzeiewski Podolski dopraszał się, ażeby Traktat handlowy wschodni mógł bydź zawarty, ile że na rzece Dniestrze łacny spław bydź może, upraszał zatym aby Proiekt albo w tey mierze przez Jmci Pana Darowskiego Podolskiego podany, był uskutecznіony, albo żeby Nayiaśnieyszy Pan wspoł z Radą używszy medyacyi Nayiaśnieyszey Imperatorowy, na fundamencie Prawa takowy

handel wſchodni do ſkutku przyprowadzić raczył. Imć Pan Moſzczyńſki Inflantſki domawiał ſię, ażeby Rada Nieuſtaiąca na fundamencie Prawa 1775. za pośrzedniċtwem Imperatorowy Jeymości względem handlu wſchodniego uczyniła intereſſowanie. Imć P. Boniecki Hełmſki oświadczył, gdy Prowincya Litewſka nie czyni ſilnego domagania ſię względem Skarbu ſwego, ażeby nieprzyzwoitym ſzafunkiem nie był wycieńczony, proſił zatym Jmci Pana Marſzałka, ażeby Proiekt Jmci Pana Słonimſkiego względem niepłacenia 40. tyſięcy złotych Jmci Panu Gurowſkiemi Marſzałkowi Litewſkiemu był wzięty do decyzyi Izby, o co natychmiaſt wielu z z Ichmć Panów Poſłów dopraſzać ſię zaczęło. Jmć Pan Marſzałek donioſſzy, iż Nayiaśnieyſzy Pan bierze na ſiebie wſpół z Radą traktowanie względem handlu wſchodniego, oświadczył: iż przyſtępuie do czytania Proiektu przez Jmci Pana Szwykowſkiego Słonimſkiego iako w materyi Skarbowey podanego; odezwali ſię natychmiaſt Ichmć Panowie Poſłowie Wielkopolſcy z oppozycyą niedopuſzczaiąc czytania takowego Proiektu. Imć Pan Gurowſki Gnieźnieńſki przekładał: iż Seym teraźnieyſzy kaſſować tego nie mo-

że, co ma ſobie Jmć Pan Gurowſki Marſza-łek Litewſki Przez Seym wyznaczono, y że ten Proiekt nie inaczey iak chyba *unanimitate* decydować trzeba, gdyż w ſobie zawiera *materiam Statûs*. Odezwało ſię natychmiaſt wielu z dopraſzaniem ſię o czytanie Proiektu. Ichmć Panowie Wielkopolſcy z oppozycyą przeciw czytaniu ſtawali, po zaſpokoieniu cokolwiek Izby, czytał Proiekt Jmć P. Sekretarz, na który znowu Ichmć Panowie Wielkopolſcy dozwolić niechcieli; inni o przyięcie onego, y o *Turnum* dopraſzali ſię. Jmć Pan Marſzałek oświadczył: gdy nie ma iednoſtayney zgody, więc takową *ad Turnum* podaie Propozycyą = Czyli Proiekt czytany ma bydź podpiſany lub nie?= natychmiaſt Ichmć Panowie Wielkopolſcy z oppozycyą przeciwko *Turnum* odezwali ſię. Jmć Pan Kraſzewſki Gnieźnieńſki mówił: iż gdy przez Konſtytucyą to ma ſobie wyznaczono Jmć Pan Marſzałek Litewſki, więc to odmienione bydź nie może, bo w tym *materia Statûs* zachodzi. Jmć Pan Popiel Grodzieńſki przymówił ſię, iż iak ta *materia* nie ieſt *Statûs*, tak *Pluralitate* decydowana bydź powinna. Jmć Pan Wierzchleyſki Poźnańſki odezwał ſię: że lubo ta materya nie ieſt *Statûs*,

ale ponieważ iuż materye *Status* traktowane były, więc po nich Ekonomiczne brane bydź nie mogą. Jmć Pan Wybicki Kaliski toż samo oświadczył. Jmć Pan Gurowski Gnieźnieński zawsze mówił, iż ta materya iest materyą *Status*. Gdy przez długi czas trwało zamieszanie Izby, Jmć Pan Marszałek oświadczył: iż gdy w tym nie namyśliły się Stany do iednomyślney zgody; proszę, ażeby rozpoczęte zostało Turnowanie. Jmć P. Gurowski Gnieźnieński z równą zawsze stawaiąc oppozycyą wyszedł z Izby. Jmć Pan Marszałek oświadczył: gdy w tak wielkiey niezgodzie rzeczy zakończone bydź nie mogą, a *Turnus* ieszcze nie iest rozpoczęty, więc zostawmy rzeczy do Poniedziałku, a może umysły przeciwne ułagodzone zostaną, teraz zaś przystąpmy do innych materyi pożytecznych dla kraiu. Odezwało się natychmiast wielu, że do niczego przystąpić nie można, ponieważ *activitas* Izby przez Pana Gurowskiego Gnieźnieńskiego, który wyszedł z Izby, iest zatamowaną. W tym gdy Jmć Pan Gurowski Gnieźnieński powrócił.; przystąpiono do czytania Proiektów *ad deliberandum*, na co znowu nie było zgody, prosił Jmć Pan Marszałek Ichmć Panów Posłów, a-

żeby na dniu iutrzeyszym na Prowincyonalnych Sessyach chcieli ułożyć materyędo decyzyi na Poniedziałek, na ktory solwował Sessyą na godzinę Dziewiątą z rana.

SESSYA XXXIII.

Dnia 8. Listopada w Izbie Poselskiey.

JMC Pan Marszałek zagaił Sessyą, y dał głos Imci Panu Sekretarzowi, ktory czytał Proiekt pod Tytułem: = Warunek dla Skarbu Wielkiego Xięstwa Litewskiego = w ktòrym Pensya Marszałka Wielkiego Litewskiego z Pensyą Hetmana y Kanclerza Litewskiego przez dodanie Dziesięciu tysięcy złotych poròwnaną została, a inne wszystkie pretensye Jmci Pana Marszałka Wielkiego Litewskiego uchylono. Jmć Pan Zyniew Inflantski domawiał się, ażeby Chorągiew Marszałka Wielkiego Litewskiego nie w Koronie lecz w Litwie swoią miała konsystencyą. Ichmć Panowie Kamieniecki Bracławski, y Górski Rożański o porownanie Pensyi Podskarbiego Nadwornego Koronnego z Pensyą Podskar-

biego Nadw: Litew: dopraſzali ſię. Tu względem Proiektu przeczytanego były między Pósłami kontrowerſye, po których załatwionych trzykrotnie zapytana Izba przez Imci Pana Marſzałka o zgodę, *unanimitatem* oświadczyła. Doniosł potym Jmć Pan Marſzałek, iż odebrał Notę od Jmci Pana *de Bucholtz* Rezydenta Pruſkiego w Intereſſie Jmci Pana *de Paulitz* z Imć Panem Potockim Exkrayczym Koronnym, którą czytał Jmć Pan Sekretarz. Xiążę Sapieha Brzeſki Litewſki radził podobnie odpiſać, iak było odpiſano na Notę Jmci Pana Posła Roſſyiſkiego, na co gdy ſię zgodzono; Jmć Pan Marſzałek czytał przygotowany odpis na Notę, o którey podpiſanie proſzono. Przyſtąpiono daley do Proiektu pod Tytułem = Zalecenie Radzie Nieuſtaiącey = traktowania z Dworem Wiedeńſkim względem Obywatelow Polſkich za Kordonem Dobra ſwoie maiących, y tam do półrocznego ſiedzenia obowiązanych, aby za intereſſowaniem ſię Dworów Petersburgſkiego y Berlińſkiego od tego uwolnieni byli, na który Proiekt zgoda iednomyślna naſtąpiła. Czytano potym Proiekt uwolnienia Sukceſſorów s. p: Niezabitowſkiego Podkomorzego Nowogrodzkiego od Rygoru Dekretu Trybunalſkie-

go, który iednomyślnie przyięto y podpisano. Czytany był Proiekt pod Tytułem = Poprawienie Processu w Wielkim Xięstwie Litewskim = po czym Xiążę Sapieha Brzeski Litewski domawiał się, aby w Trybunale Litewskim po dwuch głośnych kreskowaniach, trzecie sekretne zwyczaiem w Radzie Nieustaiącey praktykowanym używane było, gdyż inaczey wielkie dzieią się nieprzyzwoitości. Na to wniesienie były różne sprzeczki y umowy, na koniec na sekretne kreskowanie pozwolono z rozciągnieniem tegoż Prawa y zwyczaiu y na Koronę, po czym cały Proiekt iednomyślnie przyięty został, czytany był znowu Proiekt pod Tytułem = *Jus Gentium* = na który nie było zdgody, a Jmć Pan Popiel Grodzieński oświadczył: że y Polacy za granicą nigdy sprawiedliwości doprosić się nie mogą. Gdy były y przeciwko Proiektowi temu, y za Proiektem przymówienia się, a iednomyślność nie dała się słyszeć, zostawiono bez decyzyi, a wzięto inny Proiekt pod Tytułem = Handel wschodni = który po krótkich między Posłami umawianiach się, iednomyślnie przyięty y podpisany został, Jmć P. Woyniłowicz Nowogrodzki, y Xiąże Sapieha Brzeski Litewski o alternatę krzesła dla Woiewo-

N

dy Wileńſkiego proſili, a przytym o wzięcie Proiektu Tatarów. W tym nadeſzli Delegowani z Senatu Ichmć Panowie Ogińſki Woiewoda Trocki, Sumińſki Brzeſki Kuiawſki, y Ożarowſki Woynicki, Kaſztelanowie, którzy w mowach ſwoich oświadczyli żądanie Nayiaśnieyſzego Pana y Senatu łączenia ſię z Stanem Rycerſkim, na co Jmć Pan Marſzałek oświadczył: iż nieodwłocznie wraz z całą Izbą Poſelſką ſtawi ſię przed Nayiaśnieyſzym Panem, przez złączenie ſię z Senatem. W tym Izby złączyły ſię, y Stan Rycerſki przenioſł ſię do Senatu, gdzie Jmć Pan Marſzałek Seymowy w danym ſobie głoſie oświadczył iak Stan Rycerſki ſtarał ſię dopełnić wolą Króla w zaradzeniu potrzebom publicznym, ſtanowiąc w tym ſzczupłym obradom naznaczonym czaſię, mało Praw, ale dla kraiu użytecznych. Na co Jmć Pan Podkanclerzy Litewſki od Tronu z wyrażeniem ukontentowania odpowiedziawſzy, ſolwował Seſſyą na Czwartek na godzinę 11. *in ordine* przeczytania Praw uſtanowionych.

SESSYA XI.

Dnia 8. Liſtopada w Senacie.

ZA przybyciem Nayiaśnieyſzego Pana do Senatu donioſł Jmć Pan Marſzałek Wielki Litewſki iż przynieſiony ieſt z Izby Poſeiſkiey Proiekt pod tytułem = Warunek dla Skarbu Wielkiego Xięſtwa Litewſkiego = który Proiekt przez Jmci Xiędza Piſarza Wielkiego Litewſkiego przeczytany zgodnie przez Senat trzykrotnie od Jmci Pana Marſzałka Wielkiego Litewſkiego o iednomylność zapytany przyięty zoſtał. Czytane daley były Proiekta *1mo.* = Zalecenie Radzie Nieuſtaiącey traktowania z Dworem Wiedeńſkim = *2do.* = Uwolnienie Sukceſſorów s. p. Urodzon: Niezabitowſkiego Podkomorzego Nowogrodzkiego od rygoru Dekretu Trybunalſkiego = *3tio.* Poprawienie Proceſſu Wielkiego Xięſtwa Litewſkiego = *4to.* = Handel wſchodni = na które Proiekta Senat iednomyślną oświadczył zgodę, o czym Izba Poſelſka przez Jmci Xiędza Piſarza Wielkiego Litewſkiego uwiadomioną zoſtała. Nakoniec Nayiaśnieyſzy Pan wezwawſzy do ſiebie Miniſterium, zlecił od Tronu nominować do Izby Poſelſkiey z Se-

natu J PP. Ogińſkiego Wdę Trockiego, Sumińſkiego Brzeſkiego Kuiawſkiego, y Ożarowſkiego Woynickiego Kaſztelanów, końcem oswiadczenia chęci J. K. Mci y Senatu łączenia ſię z Stanem Rycerſkim, iako w porze y czaſie Prawem łączeniu ſię Izb przepiſanych. Poſzli wzmiankowani Senatorowie do Izby Poſelſkiey, zkąd powróciwſzy, gdy uczynili relacyą o włożonych na ſiebie obowiązków dopełnieniu y donieśli: iż Stan Rycerſki niezabawnie poſpieſzy przynieść przed Tron ſkutki ſeymowania ſwoiego; natychmiaſt Jmć Pan Marſzałek Seymowy z Stanem Rycerſkim przybył do Senatu, y Izby złączyły ſię.

SESSYA XII.

Dnia 11. Liſtopada w Senacie.

GDY Nayiaśnieyſzy Pan przybył do Senatu; za danym głoſem przez Jmci Pana Marſzałka Wielkiego Litewſkiego Jmć Pan Marſzałek Seymowy zagaił Seſſyą, po czym

Jmć Pan Sekretarz Seymowy zaczął czytać Prawa w czaſie Seymowania uſtanowione, czyli Konſtytucye; a gdy w porządku czytanych Praw, przeczytana była Konſtytucya, przez którą Rzeczpoſpolita ofiarowała J. K. Mci funduſz na ſpłacenie reſzty długów Królewſkich; Nayiaśnieyſzy Pan wezwawſzy do ſiebie Miniſterium, zaczął mowę, w którey nayżywſzą całemu Narodowi za ten dar oświadczył wdzięczność a nie mniey Jmci Panu Marſzałkowi Seymowemu, którego roſtropność w przodkowaniu Stanowi Rycerſkiemu, tak wielu y użytecznych uſtanowienia Praw, ſtala ſię przyczyną. Po ſkończeniu takowey mowy, *in ordine* kontynuowania czytania dalſzego Konſtytucyi, ſolwowana zoſtała Seſſya na Sobotę na godzinę 11.

SESSYA XIII.

Dnia 13. Liſtopada w Senacie.

PO przybyciu J. K. Mci do Senatu, za danym ſobie przez Imci Pana Marſzałka Wielkiego Litewſkiego głoſem, Jmć Pan Marſza-

łek Seymowy zagaił Sessyą, po czym wezwany był do Tronu Jmć Pan Plater końcem wykonania na Konsyliarstwo Rady, Prawem przepisaney przysięgi, po którey wykonaney kontynuował dalsze czytanie Konstytucyi Jmc Pan Sekretarz Seymowy, która gdy zupełnie została przeczytana; wezwał Jmć Pan Marszałek Wielki Litewski do podpisania oney, Deputowanych, tak z Senatu iako y z Stanu Rycerskiego. Po podpisaniu rzeczoney Konstytucyi miał mowę Jmć Pan Marszałek Semowy, w ktorey wyraził ukontentowanie, winszuiąc sobie, iż te dzieła Seymowania, ktòre wraz z Stanem Rycerskim, ktòremu przodkował, zaczynał z boiaźnią, a dopełniał z troskliwością, mógł pomyślnie y z pociechą zakończyć, y że te Prawa choć wolnie, przecież zgodnie, y względem krotkości czasu dość obszerne, ustanowione, nie mało w sobie pożytku dla kraiu zawieraią.. Na co Jmć Pan Podkanclerzy od Tronu odpowiedział: oświadczaiąc radość J. K. Mości z wszystkich prac przez Stan Rycerski chwalebnie na Seymie dokonanych, a oddawszy sprawiedliwość rostropności Jmci Pana Marszałka Seymowego, zakończył mowę wezwaniem go do Tronu po odebranie

z Rąk Nayiaśnieyszego Pana daru y dowodów wdzięczności, y do ucałowania wraz z Stanem Rycerskim Ręki Krolewskiey. Gdy w tym Jmć Pan Marszałek zbliżył się do Tronu; Nayiaśnieyszy Pan własnemi Rękami włożył na niego wstęgę z orderem Orła białego. Po czym gdy cała Izba ucałowała Rękę Pańską, Nayiaśnieyszy Pan wraz z przytomnym Senatem, y Rycerskim Stanem udał się do Kaplicy w Zamku będącey, gdzie było grane y śpiewane *Te Deum Laudamus.*

DEKLARACYA

Dla Rotmistrzow Kawaleryi Narodo:

USTanowienie na ninieyszym Seymie porządku, względem Awansow w Woysku Rzepltey, że UU. Rotmistrzom zabespiecza sposobność do wyboru na stopień Generałow Maiorow amploiowanych deklaruiemy.

Przychylaiąc się do usilney prozby U. Kazimierza Xcia Sapiehy Generała Artyl: Litt: Stty i Posła Wdztwa Brzeskiego; My Krol za zgodą Rzeczypltey Stanow, przyimuiemy od tegoż dwanaście sztuk Harmat Jego kosztem ulanych i oporządzonych, i aby też w Arsenale Wileńskim przed przyszłym da Bóg Seymem umieszczone zostały, mieć chcemy.

Nadgroda Sukcessorom Krwi Załuskich za Bibliotekę.

Interes o Bibliotekę Załuskich zwaną na Seymach 1776. i 1778. Roku w Recess odłożony teraz rozwiązuiąc, za po-

wszechną Stanow zgodą postanawiamy, aby nie tykaiąc dochodow do Skarbu Koronnego teraz wpływaiących, po wytrzymaniu przez Xiążęcia Jmci Poniń∫kiego Mostu Prawem sobie 1775. Roku pozwolonego, Kommissya Skarbowa Koronna przez lat dziesięć corocznie summę Zł: Pol: pięćdziesiąt tysięcy Sukcessorom krwi Załuskich *ex concernenti* wspomnionego Mostu wypłacała, zalecamy, a to za kwitem iednego Plenipotenta od nich umocowanego.

Marszałek Trybunału Koronnego w Roku 1776.

Gdy W. Dembowski Kasztelan Czechowski funkcyą Marszałka Trybunału Koronnego w Roku 1776. z dokładną sprawiedliwości Administracyą odprawił, a Kommissya Skarbu Koronnego w wspomnionym Roku Remanent zatrzymawszy, Pensyi Konstytucyą 1775. Marszałkom Trybunalskim zapewnioney nie wypłaciła; więc aby teraźnieysza Kommissya tę wysłużoną pensyą za Rewersem W. Dembowskiego nieodwłocznie oddała, mieć chcemy i ustanawiamy.

Proiekt do Konſtytucyi.

Ponieważ cztery Brygady Koronne nay-więcey do poſług Kraiowych i pilnowania całości Granic Państw Rzepltey używane, dla ſzczupłey liczby Pocztowych nie mogą wydołać doſtatecznie tylu powinnościom ſwoim, przeto za powſzechną Stanow Rzepltey zgodą ſtanowiemy: aby każda Brygada Koronna bez przymnożenia Officyerow do tyſiąca ludzi kompletowaną była, czego nie zawodne dopełnienie, z użytey na to proporcyonalnie Summy w Skarbie Koronnym remanentowey, Departamentowi Woyſkowemu zlecamy, waruiąc nayuroczyściey, aby odtąd brakowania głow w Woyſku Oboyga Narodow, tenże Departament Woyſkowy pod żadnym pretextem nie dozwalał, i gdzieby na to Funduſzu brakowało, tegoż iak wyżey remanentu użył.

Proiekt do Konstytucyi sub titulo rozwiązania wątpliwości względem summy na Starostwo Eyszyskie wniesioney.

Gdy przez Konstytucyą 1647. fol: 133. summa wniesiona na Starostwo Eyszyskie w Powiecie Lidzkim sytuowane in quantitate 16000. kop groszy Litewskich dla Ur: niegdyś Krzyckiego Star: Eyszyskiego, iż przez nowego Donataryusza iego Sukcessorom bydź powinna zapłacona warowano, a tak gdy dowiedzionym iest, że sukcessorom tegoż Krzyckiego pośledni Star: Eyszyski Jan Kolecki Marszałek Mozyrski rzeczoną summę zapłacił, i podobnież Dzieczkańcom w stopniu Dominika Koleckiego zostaiącym zeszły Fran: Sołłohub Wda Witebski tęż summę wypłacił, przez co iawnie się okazuie, iż ten dług na Starostwie Eyszyskim zalegaiący iest realnym Rzepltey długiem, przeto względem iego wątpliwości zachodzące umarzaiąc takowey summy należność dla Ur: Jozefa Doroty Sołłohubowney Star: Eyszyskie za zgodą wszech Stanow rekonoskuiemy, i

do powrotu iey teraźnieyſzego Staroſtę Eyſzyſkiego obowiązuiemy, upewniaiąc dla tegoż Staroſty i dla Sukceſſorow iego podobne beſpieczeńſtwo i wypłat.

Proiekt dodatku do Kwitu Departamentowi Woyſkowemu.

Ponieważ wzwyczaiona przedaż Rang w Woyſku mieſzała dobry porządek onego, i przez odeyście dobrych ze ſłużby Officyerow uſzkodzenie Korpuſom przynoſiła przeto waruiemy.

Iż nie wolno będzie odtąd żadnemu Sztabs i Ober Officyerowi, w Brygadach, Pułkach, Regimentach y Chorągwiach oboyga Narodow chcącemu odeyść ze ſłużby, ſprzedać Rangę ſwoią dopóty, dopókiby od czaſu wniyścia w ſłużbę Woyſkową lat pietnaście ciągłey wyſługi ſwoiey, bez noty w Woyſku niedowiodł, i teyże Rangi nie będzie mogł odſtąpić komu innemu, iak tylko w teyże Brygadzie, Pułku, Regimencie i Chorągwi, ſtarſzeńſtwo maiącemu za Gażę czteroletnią, oraz za poprzedzoną rekommendacyą i fortragami Cheffow i Ro-

tmiſtrzow podług opiſu Prawa 1776. R. Co ſię iednak nie ściąga do Oſob Sztabu Generalnego Cheffow i Rotmiſtrzow. Officyerowie zaś ktorzyby w nadgrodzie lat wyſłużonych w Woyſku, wolność odprzedania ſwey Rangi pozyſkali pod żadnym pretextem do mieſzczenia ſię na Funduſzu Inwalidowym należeć nie mogą, na ktorym to Funduſzu ſzczegulnie Ci tylkoWoyſkowi, ktorzyby z przyczyny ſłużby zdrowie ſwoie ſtracili, lub kalectwa doſtali, a niedoſzli lat ſprzedania Rangi zaſługuiących, tudzież Towarzyſtwo i Pocztowi z Kawaleryi, a z Regimentow i Korpuſow Unter-Officyerowie i Gimeyni, za zaświadczeniem o nieſpoſobności ich do ſłużby Cheffow lub Generałow wydanym, mieſzczeni bydź maią.

Proiekt.

Ponieważ W. Potocki Woiewoda Ruſki, Dywizyami Ukraińſką i Podolſką kommenderuiący, do tychże Dywizyi, do póki niemi Kommenderować będzie, Regiment Pieſzy, z czterech Chorągwi, a z czterechſet głów złożony, i dwadzie-

ścia cztery ſztuk Harmat, na uſługę Rzeczy-Poſpolitey, własnym expenſem wyſtawić, y utrzymywać oświadcza. My Krol z Stanami Rzepltey tę offiarę przyimuiąc, tenże Regiment, do kompletu Woyſka przyłączamy, y Departamentowi Woyſkowemu zalecamy dozor, aby w powinnym Komplecie, oraz w należytym porządku, był utrzymany. Płacę iednak onegoż, y Umundorowanie Ekonomii W. Potockiego Woiewody Ruſkiego zoſtawuiąc. Po ſkończonym życiu W. Potockiego Woiewody Ruſkiego, lub ieżliby Dywizyami Ukraińſką y Podolſką kommenderować przeſtał, Regiment w zwyż wyrażony żołdem z Skarbu Koronnego, w ten ſam ſpoſob, iak Regimenta pieſze Koronne, opatrzony bydź ma, ſtanowiemy.

Warunek do Proiektu Kwitu dla Kommiſſyow Skarbu Koronnego.

Ktore to zakwitowanie uwłaczać niema pretenſyom Skarbu Litewſkiego z uſtaw Prawa 1768. titulo: Pomnożenie dochodow Rzeczypoſpolitey przez Lo-

teryą, i drugiego: uregulowanie expedycyi Celnych do Skarbu Koronnego słusznie regulującym się.

Dozwolenie Kommissyi następney Skarbu Koronnego roztrząśnienia Dekretu niżey wyrażonego.

Dekret Kommissyi przeszłey Skarbu Koronnego w sprawie W. Dzierzbickiego Woiewody Łęczyckiego, z Szlachetnym Taudentanem o wykupienie z Mostu na Wiśle pod Warszawą W. Ozarowskiego Kasztelana Woynickiego, w punkcie przyznawaiącym pierwszeństwo tradycyi Szlachetnego Taudentana, choć poźniey do Akt podanego nad Tradycyą W. Dzierżbickiego Wdy Łęczyckiego, dokładniey roztrząsnąć i finalnie rozsądzić Kommissyi następney Skarbu Koronnego dozwalamy.

Zalecenie Skarbowi W. X. Litt:

Gdy z Rezolucyi Przew: WW. UU. Delegowanych, i z Raportu Departamentu Woyskowego okazano Nam iest,

iż Woyſko W. X. Litt: dla niedoſtatecżney ze Skarbu płacy ſwoiey w aktualnym nawet komplecie ſwoim utrzymać ſię nie może; ażeby przeto Kommiſſya Skar: Litt: maiąc nie co pomnożony dochod publiczny, z ktorego rożne w tych leciech nadzwyczayne poniosła wydatki odtąd nie pierwiey w żadne podobne expenſa wdawała ſię, aż poki corocznie Summę 196,433. zł: Polſkich temuż Woyſku dwiema Ratami wypłaci, a to ſzczegulnie na dopłacenie Etatu w R. 1776. ułożonego; a cokolwiek nad tę ſummę znalazłoby ſię w Skarbie rocznego przychodu, to na pośledniey ſze poprawy Woyſka użyte mieć chcemy, zachowuiąc porządek Konſtytucyą 1780. R. przepiſany.

Sądy naſze Referendaryi Koronney.

Gdy donieſiono nam ieſt, iż za Prezydencyą w tych Sądach U. Małachowſkiego, wprowadzony ieſt regeſtr w ſpoſobie, tak Kommiſſyi Skarbu, iako też Trybunału Koronnych, niemniey i Sentencyonarza, ktorego dotąd taż Ju-

ryzdykcya nie używała, zaczym te chwalebne ustanowienie approbuiemy, oraz od przełożeń Ur: Małachowskiego Referendarza Prezyduiącego tym Sądom naszym przychylamy się, w odmianie Kadencyi tychże Sądow, to iest dla wygodnieyszego przyśpieszenia sprawiedliwości, iż rozdzielaiąc teraźnieyszą wciąż ciągnącą się dwóchmiesięczną na dwie Kadencye, iedną na wiosnę, drogą pod Jesień. A to z powodu, iż powracaiące się sprawy z oznaczonych Kommissyi do Sądu naszego, swóy koniec prędszy odbierać mogą, nie czekaiąc Kadencyi roczney, a zatym pierwsza a 1*ma* Aprilis ad ultymam tegoż Miesiąca, 2*ga* a secunda 9bris ad ultimam ejusdem. Ktore to Sądy w braku mieszczenia się w Pałacu Rzepltey Krasińskich zwanym, inne mieysce do tych Sądow w Warszawie przyzwoite obrać sobie może, w ktorych gdy rozdzielamy Kadencye, obydwa regestra, to iest Commissionum & experimenti, brane każdey Kadencyi bydź powinny, zaczynaiąc od Regestru Commissionum. A że dotąd Process zakończaiący sprawy tym Sądom, nie iest oznaczony, po wielu kondemnatach ma

następować Dekret in contumaciam, zaczym po trzech kondemnatach, to iest: czy w swym Sądzie, czyli też na Kommissyi, z tegoż Sądu otrzymane, w liczbę tych trzech rachowane bydź powinny, po ktorych dopiero Dekret in contumaciam ferowany bydź może, iak w innych Kraiu naszego Juryzdykcyach zwykły się czynić.

Dogodzenie Publiczney potrzebie.

Obmyślaiąc łatwieyszy sposob dla wszystkich Krolestwa Pol: mieszkańcow wypłacania wszystkich podatkow do Skarbu Publicznego należących, stanowiemy, aby odtąd wszystkie Podatki pod iakimkolwiek bądź nazwiskiem do Skarbu Publicznego wchodzące, w czwartey części miedzianą monetą od Obywatelow przyimowane do Skarbu były. O czym wszystkich Exaktorow, Pisarzow, i pod iakimkolwiek Tytułem dochody Publiczne wybieraiących, aby Kommissye Skarbowe nieodwłocznie uwiadomiły, i aby na nie posłusznych tey ustawie Officyalistow Skarbowych, kary za do-

nieſieniem o tym rozciągały, tymże Kommiſſyom Skarbowym oboyga Narodow zalecamy.

Opatrzenie Stołecznego Naſzego Miaſta Krakowa.

Potwierdzaiąc wſzyſtkie Prawa, Przywileie, i Prerogatywy Stołecznemu Miaſtu Krakow, bez uięcia iednak władzy Kommiſſyi *Boni Ordinis* za Reſkryptem Naſzym Krolewſkim udzieloney, od Nayiaśnieyſzych Przodkow Naſzych i całey Rzeczypltey dawniey i później nadane. Zapobiegaiąc nie uchronnemu Miaſta Stołecznego Krakowa i Kaźmierza Miaſta Naſzego upadkowi, ktore iako pograniczne, przez związek rożnych okoliczności nieſzczęśliwych, dużo na handlu i ludności ſwoiey ieſt uſzkodzone, pozwalamy, aby Generalne Depoſitorium było uſtanowione, Zagraniczne wſzelkie Towary, tudzież Woſki, Zboża Kraiowe bez żadney opłacki ſkładane i wprowadzone były, tak w Krakowie, iako też i na Kaźmierzu, Stradomiu, daiemy moc, aby Kommiſſya

Skarbu Koronnego przyzwoity do tego zrobiła układ. Wyłączaiąc od tego Dobrodzieystwa Zydow bądź w ich Mieście, bądź na Kaźmierzu i Okolicach lokowanych.

Okazanie względu dla Urodzonego Jana Karwickiego Posła Sandomierskiego.

Ponieważ w Retentach podanych do Skarbu Koronnego znayduie się Zł: Pol: 53,258. gr: 6. zalegaiące na Ur: Roszkowskim przeszłym Superintendencie Ukraińskim, a niegdy W. Karwickiemu Kasztelanowi Zawichostskiemu ex vi daney kaucyi Dekretem Kommissyi Skarbu Koronnego do zapłacenia nakazane, i na Seymie teraźnieyszym w rachunkach teyże Kommissyi umieszczone; przeto My KROL wraz z Stanami maiąc wzgląd na zasługi U. Jana Karwickiego Posła Sndomirskiego, wzmiankowaną Summę uchylamy, i od zapłacenia oney do Skarbu Koron: tegoż na zawsze uwalniamy.

Ostrzeżenie względem Poddaństwa Woiewodztwa Podolskiego.

Gdy uchodzenie Poddaństwa z Woiewodztwa naszego Podolskiego w Moldawią, dla szczupłych straży, nie może bydź wzbronione, a do powrocenia z tamtąd do swych Panow opłata na Komorach naszych od bydła i maiątku wstręt im czyni; przeto my Krol na przełożenie Posłow Woiewodztwa Podolskiego zlecamy Kommissyi Skarbu Koronnego, aby w takowych przypadkach na Komorach pogranicznych dokładne ostrzeżenie uczyniła, iżby takowe Poddaństwo na osadę powracaiące od Maiątku i dobytku wprowadzonego żadnego cła nie płaciło.

Remissa do Ziemstwa Łuckiego po rozsądzenie Sprawy niżey wyrażoney.

Reassumuiąc Prawa dawne o Kadukach Trybunałowi pod Sąd do rozwiązania i decydowania poddane, zaczętą Sprawę w Trybunale Lubelskim Uro-

dzonego niegdy Dominika Podhorſkiego, z Urodzonym Janem Czoſnowſkim, a przez Remiſſę do Nas Stanow odeſłaną, też całą Sprawę po ſtateczne z iakiegokolwiek Regeſtru rozſądzenie odſyłamy do Ziemſtwa Łuckiego.

Ubeśpieczenie dożywocia Urodzoney Kazimiry Brzoſtowſkiey Podſkarbiny Wielkiey Litewſkiey.

Maiąc wzgląd na zaſługi zeſzłego w Bogu Urodzonego Michała Brzoſtowſkiego Podſkarbiego Wielkiego Litt: Staroſtwa Puńſkie, Orańſkie, Daugowſkie, Przełayſkie i Koniawſkie, Przywileiami Juris Communicativi Zonie Jego Urodzoney Kazimirze Brzoſtowſkiey Podſkarbinie Wielkiey W. X. Litt: nadane, a przez nią z warunkiem dla ſiebie dożywotnich intrat Synowcom Męża ſwoiego cedowane, w przypadku śmierci ktorego z Ceſſyonaryuſzow, przy dożywotniey teyże Urodzoney Kazimiry Brzoſtowſkiey poſſeſſyi ubeśpieczamy.

Ubespieczenie Possessyi dożywotniey Wielmożnych Zamoyskich.

Lubo WW. Jan Zamoyski Woiewoda Podolski, i Ludowika z Xiążąt Poniatowskich Małżonkowie, za konsensem Naszym, Starostwa Rostockiego w Ziemi Helmskiey, i Porosiatkowskiego w Woiewodztwie Podolskim leżących, na Osobę WW. Michała Mniszcha Marszałka Wielkiego Koronnego i Urszuli z Zamoyskich Małżonkow ustąpili, okazuiąc iednak względy Nasze, za zgodą Seymuiących Stanow waruiemy, że Ciż WW. Zamoyscy, nawet w przypadku przeżycia ich nad WW. Mniszchow, przy possessyi i dochodach pomienionych Starostw i wszelkich przyległości, do ostatnich dni życia swego zachowani bydź maią.

Uchylenie Kondemnaty w Sądzie Kommissyi Skarbu Koronnego na Obywatelach i Urzędnikach Woiewodztwa Lubelskiego.

Reassumuiąc Prawa dawnieysze, a mianowicie Konstytucyą Roku 1768. o nie-

nieprzywłaszczenie Spraw Ziemiańskich w Sądzie Skarbowey Kommissyi Kondemnatę od Instygatora Skarbu Koron: na Obywatelach i Urzędnikach Wdztwa Lubelskiego, i Kancellaryi Trybunału Koron: nie prawnie otrzymaną, uchylamy.

Dochodzenie sprawiedliwości na Officyalistach Tabacznych.

Ze Officyaliści i Strażnicy Monopolium Tabacznego pod pretextem służby swoiey, wiele uciążliwości i gwałtu czynią Obywatelom; przeto aby za takowe postępki uczynkowe i gwałty w Domach i na drogach wyrządzane w nayblizszych Grodach za poprzedzaiącym Pozwem odpowiadali, i przyzwoicie karani byli, Salva Appellatione do Kommissyi Skarbu Koronnego, stanowiemy.

Przyspieszenie Sprawiedliwości.

Ponieważ Ur: Francißzek Grocholski Miecznik Koronny dla słabego zdrowia

iako iego własne świadczą listy, nie mogł dopełnić Konstytucyi 1776. Roku zapadłey, do Starostwa Owruckiego w Kategoryach między tymże Starostą Owruckim a stroną pozwaną do umiarkowania żądań i sprawiedliwości strony oboiey w terminach poprzedzonych obiętey, wyznaczony Kompromissarz i Superarbiter dotąd uczynić decyzyi Sądowey nie mogł, i po wydanych niektorych obwieszczeniach przez mianowanego Superarbitra Kompromiss oznaczony upadł, a sprawa od czasu zadawnionego przez Starostow poprzedniczych rozpoczęta, a przez dzisieyszego Starostę poparta decyzyi swoiey nie wzięła. Przeto sprawę tę do Prześwietnego Trybunału Koronnego Lubelskiego i Regestru expulsionum na ostateczne osądzenie z tegoż Regestru expulsionum ante omnes causas stosuiąc się do Konst: R. 1775. w tymże interessie zapadłey, za powszechną Zgromadzonych Stanow zgodą odsyłamy, a takowy Dekret w tymże Trybunale non attenta etiam ktoreykolwiek strony contumacia zapadły, nie poruszony bydź ma.

Dopełnienie ſatysfakcyi długu Xiążąt Radziwiłłow.

Gdy Konſtytucya R. 1780. czyniąc ſatysfakcyą Xtom Radziwiłłom dwóch millionow przez oddanie im w dziedziſtwo Ekonomii Wileńſkiey; drugich dwuch millionow zaſpokoienia ſpoſob obmyślić i uſkutecznić zapewniaiąc, do naſtępuiącego Seymu odłożyła. A Skarb Koronny nie ieſt w ſtanie wypłacenia zaraz całkowitey tey ſummy gotowizną. Konſtytucya zaś Xżtom Radziwiłłom ſłużąca, wraz z winną domowi ich za tyle w razach dla Oyczyzny potrzebnych uſług wdzięcznością wyciąga od Nas nieodwłocznego uſkutecznienia. Przeto zalecamy Kommiſſyi Skarbowey Koronney aby z Remanentu ſeymuiącym Stanom na teraźnieyſzym Seymie w rachunkach podanego, i do kalkulacyi na przyſzłym Seymie zaſtrzeżonego, ſummę złł: Pol: million ieden JW. i Ur: Xżtom Radziwiłłom Woiewodzie Wileńſkiemu i Podkomorzemu Litt: za ich kwitem bez odwłóki naydaley w przeciągu czterech niedziel iſtotnie zapłaciła. A naſtępnie

co Rok przez trzy lata po zł: Pol: trzykroć trzydzieści trzy tysiące trzysta trzydzieści trzy i gr: dziesięć z summ na umorzenia długow Rzepltey primæ Classis determinowanych za podobnemiż kwitami tymże Xżtom Radziwiłłom wypłacała zalecamy i stanowiemy.

Dopełnienie satysfakcyi długu Xżtom Radziwiłłom należącego.

Gdy Konstytucya Roku 1780. czyniąc satysfakkyą Xżętom Radziwiłłom dwóch millionow przez oddanie Im w Dziedzictwo Ekonomii Wileńskiey, drugich dwóch millionow zaspokoienia sposob obmyślić zapewniła, a Skarb Koronny nie iest w stanie wypłacenia tey summy gotowizną, Konstytucya zaś Xżtom Radziwiłłom służąca wraz z winną Domowi Ich, za tyle w razach dla Oyczyzny potrzebnych usług wdzięcznością, wyciąga od Nas zaskutecznienia: przeto na wzor W. X. Litt. Dziedzictwo Starostw i Krolewszczyzn w Koronie sytuowanych, a z ktorychby Kwarta podług lustracyi R. 1765. summę zł: Pol: piędzie-

ſiąt tyſięcy wynoſiła na ſatysfakcyą długu pozoſtałego dwóch milionow Xżętom Radziwiłłom nadaiemy, i takową kwartę pięćdzieſiąt tyſięcy zł: Pol: z pomienionych Staroſtw i Dzierżaw dziedzictwu Xżąt Radziwiłłow teraz poddanych przychodzącą tymże Xżętom Radziwiłłom za należeć odtąd powinną determinuiemy; a zatym pozwalamy Xżętom Radziwiłłom zgodzić ſię z Poſſeſſorami Staroſtw i Krolewſzczyzn czy to dożywotniemi, czyli też Prawo Emphyteutyczne maiącemi (gdzieby łatwość y ſpoſobność znaydowali) o uſtąpienie ich Praw, i poſſeſſyi, a ſkoro nabycie takowych Praw od namienionych Poſſeſſorow z ſtrony Xiążąt Radziwiłłow w Kommiſſyi Skarbu Koronnego okazane, i złożone będzie, nakazuiemy teyże Kommiſſyi, aby natychmiaſt nieodwłocznie przez Plenipotentow ſwoich takowych Staroſtw i Krolewſzczyzn Rezygnacyą Dziedzictwa w Imieniu Rzepltey czyli na oſoby ſamychże Xżąt Radziwiłłow, czyli też innych, ktoreby przez nich teyże Kommiſſyi oznaczone były, w Grodzie Warſzawſkim zeznała, i Papiery do

tych Dobr z Archiwum Rzepltey wydać rozkazała.

Kontynuacya Proiektu XX. Radziwiłłow.

A że taż ſama Konſtytucya 1780. i Sukceſſorom Hrehorego Ogińſkiego na Seymie etiam pluralitate votorum ſummy czterech kroć ſtu tyſięcy zaſpokoienie zapewnia, a W. Piotr Ożarowſki Kaſztelan Woynicki od Sukceſſorow tegoż Hrehorego Ogińſkiego Prawo do tey ſummy nabył; przeto My należącą Jemu ſatysfakcyą takowym determinuiemy ſpoſobem: iż ſumma 400,000. zł: Pol: z Funduſzu umarzaiącego długi primæ claſſis po zaſpokoieniu zaraz długow dotąd Prawem do tey klaſſy regulowanych wypłacona ma bydź niezawodnie. Co mocą Konſtytucyi teraźnieyſzey Kommiſſyi Skarbu Koronnego nakazuiemy.

Obiaśnienie względem żądaney bonifikacyi dla Skarbu W. X. Litt: Cełł od Kupcow Litt: na Komorach Koronnych wybieranych, i czwartey części Loteryi.

Konstytucya 1768. pod Tytułem: Uregulowanie Expedycyi Celnych od Kupcow Koronnych i W. X. Litt: nastąpiona, powrót wybieranego od Kupcow Litt: w Koronie, a od Koron: w Litwie Cła dla Skarbow Oboyga Narodow, nawzaiem ostrzegła, a końcem Exekucyi tey ustawy Paszporty handluiącym kupcom przez Kommissye Skar: wydawać, Regestra osobne takowych Expedycyi utrzymywać, i respective do własnych Kommissyi oznaymować dysponowała: Kupcow zaś z wszelkiemi Towarami iadących, ktorzyby od Kommissyi swych Skarbow mieli Paszportow, bądź Koronnych na Litt: bądź Litt: na Koron: Komorach expedyować, i tymże przez Nich Cła opłacać dysponowała.

Nieprzestąpiła Kommissya Skarbu Koronnego opisu tego Prawa, bo gdy Kom-

missya Skarbu W. X. Litt: żadnych Kupcom Litt: Paszportow nie wydawała, żadne też dla uczynienia między Koronnemi i Litewskiemi Kupcami rożnicy na Komorach Koronnych, nie były pokładane: a przeto utrzymywanie osobney Regestratury, i kommunikacya oney, nie mogła skutkować. Niewydawała Kommissya Sskarbu Koronnego Paszportow, bo o nie od Kupcow Koron: Towary z Zagranicy prowadzących, nie miała rekwizycyi. A tak Oboyga Narodow Kommissye Skarbowe, nie mogły i nie żądały wzaiemney Ceł bonifikacyi. Pilnowała Kommissya Skarbowa Koron: dopełnienia niższego przepisu tegoż Prawa Roku 1768. w słowach: *Kupcy zaś z wszelkiemi Towarami lub Winami iadący, ktorzy od Kommissyi swych Skarbow nie będą mieli Paszportow, bądź Koronni na Litt: albo Litt- na Koronnych Komorach expedyować się i Cło płacić powinni, po zapłaceniu ktorego do iednego Skarbu, do płacenia tegoż Cła drugiemu Skarbowi pociągani bydź nie maią, i do wzaiemney sobie refuzyi takowego Cła, obydwa Skarby obowiązane nie będą.*

Zamiar zaś Prawa tegoż co do wzaiemnego Ceł powrotu niemogł skutkować, bo Kupcy nie maiąc z brania Paszportow żadnego w Cłach ulżenia, a bardziey posyłaiąc po nie, i dla przepisanych przysiąg widząc handlu swego zatrudnienie, raczey bez nich Komory odbywać woleli.

Wymagała do tego sama sprawiedliwość, aby do takowey wzaiemney Ceł bonifikacyi, Instruktarze Celne Skarbu W. X. Litt: z Instruktarzem Ceł Koronnych były zregulowane, ktore dotąd nie są iednakowe.

Nadto Konst: Roku 1775. reguluiąc Podatek dla Prowincyi W. X. Litt: i stanowiąc onego do Percept Skarbu Publicznego rodzaie, Cło generalne Konstytucyą 1764. Roku na Konwokacyi postanowione (znosząc w tym Prawie excepcyą necessariorum i produktow) Z wszelką względem onego zaszłą ustawą reassumuiąc podług tey Seymu 1764. Ustawy, Cło Generalne dla Skarbu W. X. Litt: perceptowane mieć chciała; ktora ustawa względem Cła wodnego na Rzece Bugu przez połowę dla Skarbu W. X-

Litt: a przez drugą połowę dla ſkarbu Koronnego opłacanego, dotąd iſtotnie ieſt zachowaną. Przy ktorey reaſſumpcyi Konſtytucyi 1764. bonifikacya czyli powrot Ceł od Kupcow Litt: na Komorach Koronnych wybieranych niebyły dla Skarbu W. X. Litt: oſtrzeżone.

Z tego przełożenia wynika, że gdy Paſzporty dla Kupcow Litt: dawane niebyły, i Regeſtra Cła od nich wybieranego oſobne trzymane bydź nie mogły, Kommiſſya Skarbu W. X. Litt: maiąc Prawo 1768. między Konſtytucyami Prowincyi W. X. Litt: napiſane, nieuczyniła znieſienia ſię z Kommiſſyą Skarbu Koronnego, Inſtruktarza niezregulowała, czego przyśpieſzenie Exekucyi Prawa pomienionego, i ſama dla ſprawiedliwey w powrocie Ceł wzaiemności wymagała potrzeba. Pretenſya za tym żądaney bonifikacyi Cła dla Skarbu Litt: iako dla nietrzymaney z powodu wyżey wyrażonego oſobney regeſtratury, do obkalkulowania wzaiemnego niepodobna, tak dla zaſzłego iuż za czas przeſzły Ceł wſzelkich na wydatki przez Rzepltą rozporządzenia, a ſzczegulniey z powo-

du poźnieyſzey Konſt: 1775. wyżey wymienioney Cło generalne podług Konſt: Seymu 1764. z uſtawą iaka w tymże Prawie 1764. opiſana była reaſſumuiącey zupełnie upadać powinna.

Co ſię tycze czwartey części z dochodu Loteryi od Skarbu Koron: dla Skarbu W. X. Litt: żądaney. Prawo 1768. tit: *Pomnożenie Dochodow Rzeczy-Poſpolitey przez Loteryą*, folio 184. zleciło Kommiſſyi Skarbu Koron: wydać kontrakt Genueńczykom według planty przez Wielebnego Kanclerza Wiel: Koron: podpiſaney, a importaty tey, czwartą część Skarbowi Litt: oddawać dyſponowało. Według Prawa tego Kontrakty wydane były od Kommiſſyi Skar: Koron: Lecz gdy dla zaſzłych rozruchow kraiowych kompania Loteryi nie maiąc ſpodziewanych zyſkow, należytości do Skarbu Koron: według opiſu Kontraktu przychodzącey niezapłaciła, należytość tę Sancitum Prześwietney Konfederacyi Generalney 1773. zaczętey, kompanii odpuściło.

Naſtępnie Konſtytucya 1775. tit: *Loterya Kraiowa* folio 47. Loteryą Genu-

eńſką prawem 1768. uſtanowioną, uchyliła, Loteryą z Oſob Kraiowych złożyć Komiſſyi Skar: Koron: zleciła, i w tym Prawie iuż żadnego oſtrzeżenia dochodu dla Skarbu Litt: z tey Loteryi nieoſtrzegła, ani też Kommiſſya Koron: Kantoru tey Loteryi żadnego w Wielkim X. Litt: niemiała. Rok dzieſiąty iak Loterya według opiſu Konſt: 1775. w Koronie kontynuowaną ieſt, a Skarb Lit: żadney odezwy w tey okoliczności do Skarbu Koronnego nieuczynił.

Gdy przeto Loterya Genueńſka w Koronie nie ieſt podług Prawa 1768. utrzymywana, lecz podług Prawa 1775. ktòre żadnego dla Skarbu W. X. Litt: nieoſtrzegło warunku, a zadłużenie ſię Kompanii dawniey utrzymywaney Loteryi, przez Sancitum Konfederacyi Generalney 1773. Roku ieſt im odpuſzczone, ktoż nie ieſt przekonany, że Skarb Promincyi Litt: ani za czas dawnieyſzy, z powodu rzeczonego Sancitum, ani za poznieyſzy z powodu przywiedzionego Prawa 1775 Części prowentu z Loteryi, od Skarbu Koronnego dla ſiebie żądać niemoże.

Uspokoienie Interssu skkarbu Litewskiego.

Kładąc koniec pretensiom ex re Skarbu W. X. Litt: do W. Podskarbiego Nadwornego wynikłym, a przez niego do Officiantow stosowanym, o które Konst: Seymu 1780. Sąd był wyznaczony, mieć chcemy: aby z summ przysądzonych sama tylko iścizna do Skarbu W. X. Litt: była wypłaconą, a z takowey iścizny tak intraty z Dobr obiętych perceptowane jako też pensye W. Podskarbiego Nadwornego w Skarbie zaległe potrącone bydź maią, reszta zaś jey po obrachunku przez Kommissyą Skarbową uczynionym skoro zupełnie temuż Skarbowi wypłaconą będzie, Dobra na Skarb obięte i w extenuacyi dzierżane powrocone być maią; a zatym summy ex Judycato duplicis solutionis urosse uchylaiąc, i z Remanentu rachunkiem Kommissyi Skarbowey na teraznieyszym Seymie podanego exkluduiąc, cały ten process Prawny tym sposobem umarzamy. Co jednak przeszkadzać niema W. Podskarbiemu Nadwornemu repetycyi na

Officyantach, na których Dekretem wolne dochodzenie jeſt zachowane.— Przychylaiąc ſię niemniey do wnieſioney prożby UU. Poſłow Prowincyi W. X. Litt: podobnież ſummy na U. Andrzeykowiczu, na maiątku zeſzłego U. Zdzitowieckiego, iako też na UU. Orzeſzcè i Czyżu tymże Dekretem ſądzone, ażeby w ſamych tylko iściznach Skarbowi W. X. Litt: były powrócone mieć chcemy; reſztę zaś ſumm na wſpomnione Oſoby ex duplici ſolutione pro penalitate wſkazanych uſtępuiąc, z Remanentu rachunkiem Kommiſſyi Skarbowey położonego wyłączamy, a oraz kary perſonalne na Oſobach wſpomnionych Dekretem ſądzonych znoſiemy, i onychże od wſzelakiego rygoru uwalniamy.

GŁOS ROZUMU
MARGRABI CARACCIOLI
Z FRANCUSKIEGO
PRZEŁOZONY
PRZEZ
X. M. A. CYANKIEWICZA
Kollegiaty S. ANNY Kanonika

N' écrire que pour amuser,
Autant vaudroit ne point écrire,

Roku 1782.
ZA POZWOLENIEM ZWIERZCHNOSCI.

W KRAKOWIE
Kosztem Jgnacego GREBLA Bibliopoli J.K. MCi
i Akademii Krakowskiey.

Tout Citoyen doit servir son Pays;
Le Soldat de son sang; le Prêtre de son zêle;
Le Juge maintient l' ordre, il sauve les petits
De la griffe des Grands: & le Marchand fidèle
Garde à tous nos besoins des secours assortis.

De la Motte